

Årsredovisning 2024

Sveriges geologiska undersökning (SGU) är myndigheten för frågor om berg, jord och grundvatten i Sverige. Vi gör geologisk information till en värdefull resurs i samhället och vår vision är att SGU ska vara i framkant av samhällsutvecklingen. Våra tre grundstenar vägleder oss i det dagliga arbetet.

Kompetens

Vår kunskap om geologi är grunden för vår trovärdighet som myndighet. Kompetens handlar om vår förmåga att omsätta kunskapen till samhällsnytta. Därför håller vi oss informerade om våra målgruppers behov och utmaningar. Vi förstår myndighetens uppdrag och följer verksamhetens inriktning. Vi ser till helheten och företräder hela SGU. Vi agerar professionellt i allt vi gör

Öppenhet

Vi är öppna för nya idéer och ny kunskap. Det är så vi utvecklas i en snabbvärdig omvärld. Vi lyssnar på varandra, är hjälpsamma, engagerade och respektfulla. Vi är inbjudande och nyfikna i kontakter med vår omvärld. Vi är transparenta, delar med oss av kunskap och har ett öppet sinne för att problem går att lösa på olika sätt. Därför välkomnar vi, och växer med, feedback.

Samarbete

Vi förbättrar våra leveranser genom lyhört samarbete, både inom myndigheten och i externa sammanhang. Samarbete ger oss fler perspektiv och hjälper oss att lösa utmaningar. Det är också en förutsättning för att skapa god samverkan och stimulerande arbetsmiljö inom myndigheten. Vi samverkar mot tydliga mål som ett SGU.

Innehåll

Generaldirektören har ordet.....	4
Om Sveriges geologiska undersökning.....	6
Organisation.....	6
Myndighetens styrmodell.....	7
Resultatredovisning.....	11–101

Mål och uppdrag från regeringen 11

En snabbare grön omställning.....	12
Bättre förutsättning förutsättningar för mineralnäringen.....	16
Ett mer robust samhälle.....	19

Genomförande 22

Tillhandahålla geologisk information för samhällets behov.....	23
Hållbart nyttjande av landets mineralresurser.....	36
Handläggning av ärenden.....	49
Bergsstaten.....	56
Stöd till geovetenskaplig forskning samt internationella samarbeten.....	61
Miljöansvar.....	69
Uppdragsverksamhet och tjänsteexport.....	77

Interna förutsättningar 81

En snabbare digital transformation.....	82
En attraktivare myndighet.....	85

Ekonomi.....	92
Finansiell redovisning.....	102
Resultaträkning.....	103
Balansräkning.....	104
Anslagsredovisning.....	105
Tilläggsupplysningar.....	107
Noter.....	109
Sammanställning väsentliga uppgifter.....	117

Generaldirektören har ordet

2024 var ett år med stort fokus på säkerhet, klimat och vikten av tillgång på råvaror. Läget i världen har för SGU:s del fört med sig historiska satsningar. Det skriver generaldirektör Anette Madsen.

Det har varit ett turbulent år på många håll i världen och de geopolitiska spänningarna gör sig påminda i allt högre grad. Kampen för demokrati och mänskliga rättigheter har på många fronter fått stå tillbaka när andra krafter tagit över den politiska dagordningen.

Med förändrat säkerhetsläge, klimatförändringar och ändrade handels- och transportflöden har vikten av att kunna säkerställa god tillgång till de råvaror som behövs för samhällets omställning, utveckling och försvar blivit än mer tydlig. Det har EU förstått

och resolut agerat på. Vid årsskiftet klubbades den så kallade råvaruakten (Critical Raw Materials Act, CRMA) igenom efter en rekordsnabb process med EU-kommissionen, medlemsländerna och Europaparlamentet. En central del i råvaruakten, som den 23 maj blev svensk lag, är att vi snabbt behöver öka utvinningen genom att öppna nya gruvor. För det krävs god kunskap och information om Sveriges geologi, hur tillståndprocesserna fungerar och vilka hinder som finns för etablering.

Stor satsning på kartläggning

Regeringen genomförde 2024 en historisk satsning på SGU för att myndigheten ska utveckla sitt arbete med att främja mineralutvinning i Sverige. Satsningen hade störst fokus på kartläggning av malmpotentiella områden. SGU har ökat den geofysiska kartläggningen och insamlingen av markgeokemiska prover. Myndigheten har också förbättrat tillgången till geologisk information för prospektörer då Mineralinformationskontoret i Malå har stärkts genom nya rekryteringar och förbättrad service. Analyser har också gjorts för att kunna ta fram förslag till förenklingar av regelverk och effektiviseringar av tillståndprocesser. Bergsstaten har fortsatt arbetet med att korta handläggningstiderna för att klara förväntad ökning av ansökningar om undersökningstillstånd och bearbetningskoncessioner.

SGU har arbetat brett för att öka förståelsen för kritiska och strategiska metaller och mineral. Genom insatser som Mineraljakten, som är en del av regeringens satsning, och deltagande i internationella samarbeten, konferenser och Almedalsveckan har SGU lyft behovet av hållbar råvaruförsörjning. Myndigheten har också lyft frågorna i debattartiklar och i ett större antal medieinsatser.

Under 2024 trädde EU:s nya rättsakt om netto-nollindustrin (Net Zero Industry Act, NZIA) i kraft. Med den skapas en struktur för att underlätta industrins arbete med att minska koldioxidutsläppen. ISGU:s regeringsuppdrag om koldioxidlagring (CCS) kartlägger och analyserar myndigheten geologiska resurser för att möjliggöra säker koldioxidlagring. CCS-tekniken är en viktig pusselbit för att Sveriges och EU:s klimatmål ska nås. Informationen om lämpliga lagringsplatser är avgörande för att kunna hjälpa industrin komma till nollnettoutsläpp.

SGU spelar en viktig roll i arbetet med att säkerställa en tryggare vattenförsörjning i Sverige. Genomförandet av regeringsuppdragen inom grundvattenområdet har varit viktiga leveranser liksom analyser av grundvattennivåer och kvalitet samt kartläggning av grundvattenresurser. Genom att analysera och sprida information om grundvattentillgångar bidrar SGU till samhällets förmåga att möta klimatrelaterade utmaningar som torka och vattenbrist. I slutet av året arrangerade SGU Grundvattendagarna 2024 som samlade 340 deltagare från myndigheter, akademi och näringsliv. Evenemanget visar SGU:s roll som samlande aktör för grundvattenfrågor i Sverige.

Flera parallella förändringsarbeten

För att öka tillgången till geologisk information har SGU fortsatt sitt arbete med att digitalisera data och förbättra dataintegration. SGU var också första svenska myndighet att fullt ut implementera EU:s öppna data-direktiv, något som medförde att myndigheten tilldelades Offentlighetspriset 2024.

Myndigheten har under året gjort flera större förändringsarbeten samtidigt, vilket har varit utmanade. I början av året lanserades en ny verksamhetsinriktning med strategiska fokusområden som visar

hur myndigheten ska ta sig an de samhällsutmaningar vi står inför och styrmodellen för myndigheten har reviderats utifrån denna. En ny varumärkesplattform togs fram med en ny vision, nya kärnvärden och nytt utseende för myndigheten. Under hela året har också betydande insatser genomförts för att förbereda myndigheten för en flytt av huvudkontoret i Uppsala, inflytt i nyrenoverade lokaler i Lund och övergången till aktivitetsbaserat arbetssätt.

Samtidigt har SGU haft utmaningar kring ekonomistyrningen. Anpassningen av ekonomisystemet avseende budget och uppföljning samt fortsatt införande av ny ekonomimodell för myndigheten har inte gått enligt plan och ekonomistyrningen har blivit lidande. I juni meddelade också regeringen att de avsåg att byta generaldirektör för myndigheten. Det trädde i kraft i mitten av augusti då SGU fick en tillförordnad generaldirektör. Under senhösten införde tillförordnad generaldirektör ett åtstramningspaket med anställningsstopp för att säkerställa en ekonomi i balans.

Sedan den 1 februari 2025 är jag ny generaldirektör för SGU. Jag ser fram emot att leda och utveckla myndighetens viktiga arbete med att tillhandahålla geologisk kunskap och information. Parallellt behöver den ekonomiska styrningen snabbt komma på plats för att förvaltningen av myndigheten ska fungera på ett tillfredställande sätt.

Anette Madsen
Uppsala, februari 2025

SGU

TYRÉNS

Pharmetheus

GYROS PROTEIN
Technologies

Om Sveriges geologiska undersökning

Sveriges geologiska undersökning (SGU) är myndigheten för frågor om berg, jord och grundvatten i Sverige. I uppdraget ingår att tillhandahålla geologisk information för samhällets behov på kort och lång sikt.

SGU:s organisation

Myndigheten är, enligt myndighetsförordningen (2007:515), en enrådgivningsmyndighet. Det betyder att myndigheten leds av en chef, som inför regeringen ensam bär ansvaret för myndighetens verksamhet. Vid sidan av myndighetens chef har regeringen utsett ett insynsråd. Genom insynsrådet tillgodoses behovet av demokratisk insyn och medborgerligt inflytande.

SGU har en linjeorganisation som består av de tre sakavdelningarna mineralresurser, samhällsplanering och mark och grundvatten, de två stödavdelningarna it och digitalisering och verksamhetsstöd samt de tre staberna ledningsstaben, HR-staben och kommunikations- och marknadsstaben, se figur 1. Cheferna för avdelningarna och staberna ingår i myndighetens ledningsgrupp.

Arbetet bedrivs över avdelnings- och stabsgränserna och det finns ett myndighetsövergripande råd, verksamhetsområdesrådet.

SGU har tre användarråd för informationsutbyte och diskussion mellan företag, kommuner, organisationer, forskare och myndigheter om frågor som rör användningen av geologisk kunskap och information inom respektive samhällssektor. De tre användarråden är mineralnäringsrådet, samhällsbyggnadsrådet och prospekteringsrådet.

Myndighetens styrmodell

SGU har under 2024 implementerat en ny styrmodell. Styrmodellen består i huvudsak av en målstruktur och en tertiälv planerings- och uppföljningsprocess. Målen i målstrukturen är baserade på SGU:s uppdrag och ansvar enligt myndighetsinstruktionen och myndighetsförordningen.

Målstrukturen beskriver målen och dess inbördes relation. Den ger stöd för styrning och ledning samt vid prioritering i verksamheten. Den utgår från en effektkedja i tre steg som visar vilka prestationer som tillhör respektive internt mål och hur prestationerna förväntas leda till effekter i samhället. Figuren 2 och 3 visar effektkedjan respektive målstrukturen. Årsredovisningen bygger på målstrukturen och använder samma rubriker.

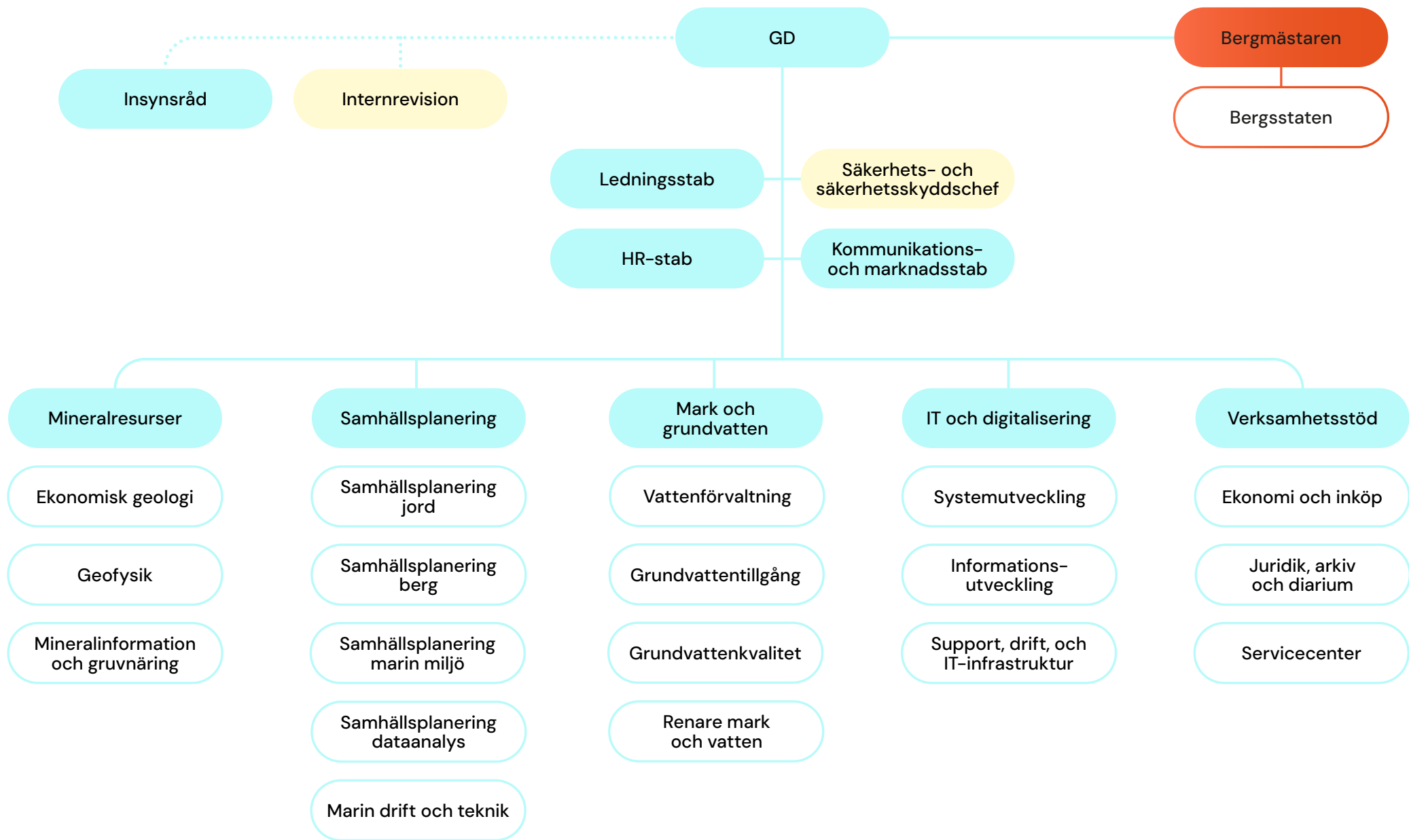
För alla delar i effektkedjan har myndigheten beskrivit mål. Att nå effekterna i den nedre delen av effektkedjan är en förutsättning för att nå effekterna högre upp. Myndigheten har direkt påverkan på de två nedre nivåerna. Målstrukturen kan läsas både

ovanifrån och underifrån, men effektkedjan byggs underifrån då värdet av myndighetens arbete byggs underifrån. Genom att uppnå dessa mål så bidrar SGU till effekterna i den översta nivån där myndigheten har indirekt påverkan. Målstrukturen är uppbyggd för att hantera ändrade politiska uppdrag och ändrade budgetförutsättningar.

Målstrukturen delas upp i externa mål i den övre delen och interna mål i den undre delen. De externa målen är myndighetens tolkning av myndighetens uppdrag. De översta externa målen har sin utgångspunkt i SGU:s bidrag till den långsiktiga utvecklingen inom SGU:s ansvarsområden och omfattar de delar som myndigheten kan bidra till och har mandat att påverka. Dessa mål kan SGU bara till viss del påverka, eftersom myndigheten är en aktör av flera som verkar inom området.

De interna målen består av ett antal aktiviteter som beskriver vad SGU gör för att uppnå respektive mål. Eftersom resurser i form av personal och medel är begränsade, prioriteras aktiviteter av ledningen utifrån i hur stor utsträckning de bidrar till målet. Myndighetens budget är kopplad till de interna målen. Varje verksamhetsområde i målstrukturen innehåller en målbeskrivning av vad målet innebär, varför det finns, hur det ska uppnås samt vilket det förväntade resultatet är när målet uppfylls. Till varje mål finns en eller flera indikatorer med tillhörande målnivåer. Indikatorerna för myndighetens fokusområden används för att följa upp om myndigheten når de effekter och resultat som eftersträvas och andra indikatorer används för styrning.

Den nya styrmodellen kommer fortsatt att utvecklas under 2025. Modellens övergripande principer ska fortsatt gälla, men målbeskrivningar och indikatorer för uppföljning kommer att förtydligas och utvecklas.

Figur 1. SGU:s organisation.

De tre översta målen i bilden är en tolkning av myndighetens uppdrag. Utgångspunkten är SGU:s bidrag till ett välfungerade, robust och flexibelt samhälle.

**Mål & uppdrag
från regeringen**

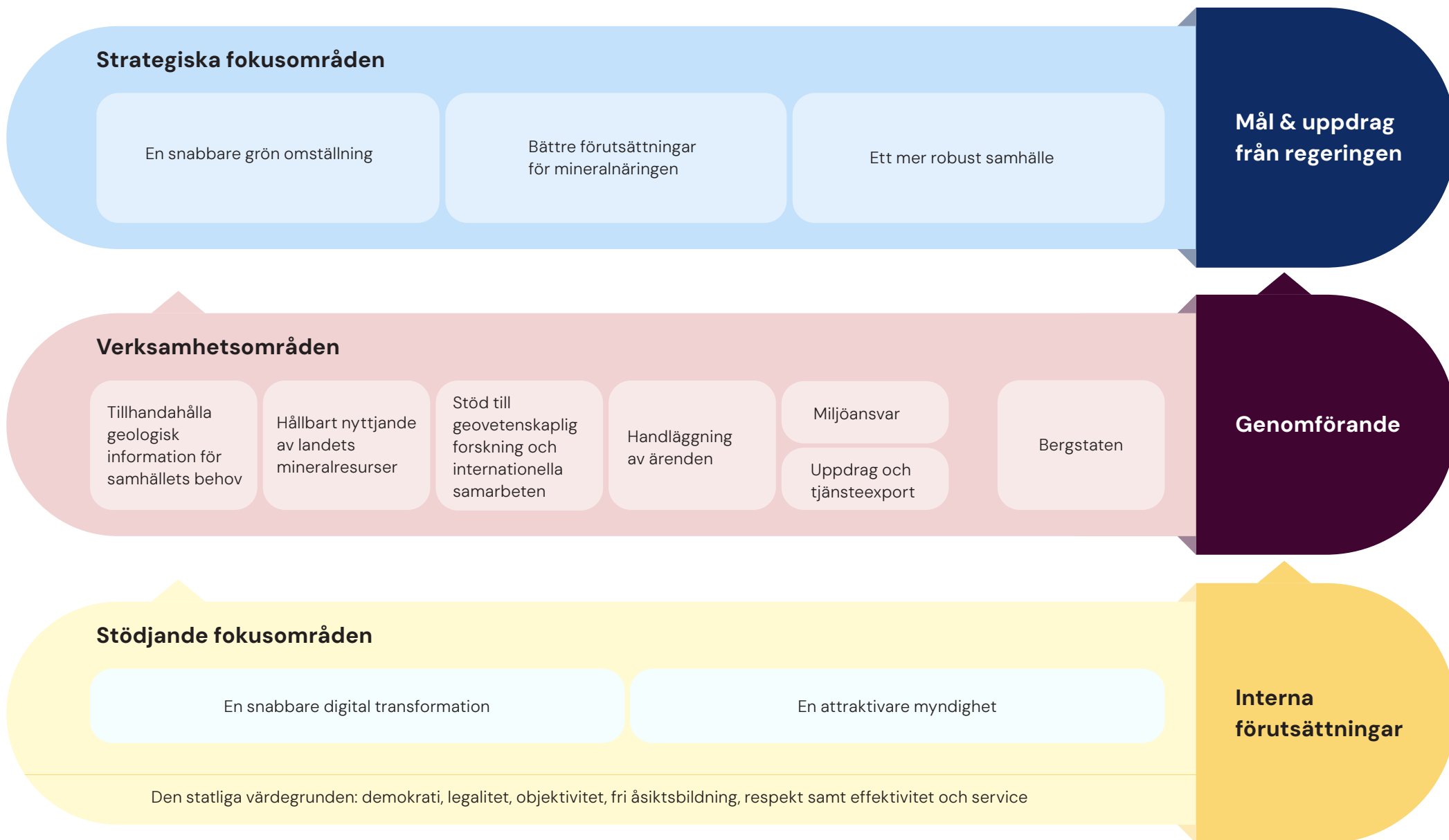
Myndigheten styr i hög grad själv förutsättningarna för att nå de interna målen. Målen talar om vad SGU ska uppnå för att skapa nytta för nästa nivå i målstrukturen. De interna målen skapar även nytta för andra aktörer, utanför SGU så att de i sin tur bidrar till våra övergripande mål.

Genomförande

På den nedersta nivån skapas myndighetens förutsättningar för att nå de interna målen. Det handlar om att arbeta med en snabbare digital transformation och ha en attraktiv myndighet.

**Interna
förutsättningar**

Figur 2. Målstrukturens effektkedja.

Figur 3. Myndighetens målstruktur.

Resultatredovisning

Mål och uppdrag från regeringen

Målbeskrivning

En snabbare grön omställning

SGU ska främja råvaruförsörjning, ökad cirkularitet, teknikutveckling, koldioxidlagring, geoenergi och havsbaserad vindkraft i energiomställningen till ett klimatneutralt energisystem. Det sker bland annat genom bättre behovsanpassade geologiska underlag.

För att stödja samhälle och näringsliv med prognoser både om behovet av och tillgången till råvaror ökar vi tillhandahållandet av kunskap om nationella råvarutillgångar och var olika beroendeförhållanden uppstår i värdekedjorna.

Förflyttningar där SGU ska bidra till en snabbare grön omställning:

1. Ökad utvinning av metaller och mineral.
2. Ökad möjlighet för industri och samhälle att nå nollnettoutsläpp.
3. Utökade informationsinsatser i samhället.

Kritiska metaller och mineral är avgörande för samhällets grundläggande funktioner och behövs för energiomställningen.

Bedömning av resultat och effekt

Ökad utvinning av metaller och mineral

Mineralnäringens utveckling i Sverige påverkas i stor utsträckning av globala trender, vilket kräver att vi jämför den nationella situationen med den internationella utvecklingen. Detta kan skapa utmaningar, särskilt när vi har dagsaktuell information om exempelvis undersökningstillstånd, som kan avvika från internationella analyser. Däremot är vissa områden, som prospektering, direkt jämförbara, även om data ofta speglar en situation från förra året.

I praktiken är detta sällan ett större problem. Geologisk information har generellt sett en lång livslängd, och förändringar i tillgången på volym och kvalitet leder sällan till omedelbara effekter. Ett undantag är undersökningstillstånd, där ansökningarna ofta sker i nära anslutning till att SGU:s undersökningsresultat offentliggörs. När ny information, som databaser eller rapporter, publiceras är det vanligt att företag ansöker om undersökningstillstånd i eller i närheten av det aktuella området eller regionen.

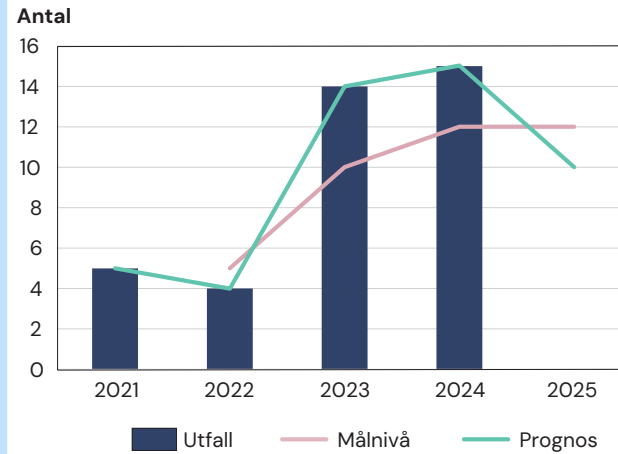
Ett globalt snitt är att det går cirka 1 000 undersökningstillstånd på varje öppnad gruva. I Sverige finns äldre siffror på att det går 200 undersökningstillstånd på varje bearbetningskoncession (gruva).

Historiska studier visar att kartläggning av malm-potentiella områden genererar betydande investeringar i prospektering. Exempelvis ledde Barentsprojektet (2011–2015) till en tydlig ökning av undersökningstillstånd. För varje krona som investeras i statlig kartläggning genereras i genomsnitt fyra kronor i prospekteringsinvesteringar. Figur 4 visar en klar ökning av ansökningar om undersökningstillstånd i områden där SGU har kartlagt sedan 2021.

Varje år produceras en rapport, *Fraser Institute Annual Survey: Mining Companies*, över hur villkoren för prospektering och mineralnäring ser ut i världen. Rapporten listar en rad områden samt en sammanvägd bedömning. I avsnittet *Geologiska databaser* rankades Sverige 2024 (undersökningen utförd 2023) på plats 17 bland de 89 undersökta länderna/delstaterna för den högsta kvalitetsklassningen, "Uppmuntrar prospektering". Motsvarande placeringar var trettonde 2021 och sextonde 2020. Även om 57 procent av de svarande i den senaste rapporten gav den högsta klassningen så ligger Sverige en bit efter jämförbara konkurrentländer, till exempel Finland, och har gjort så under en rad år. Orsaken bedöms vara den begränsade nyproduktionen av geologisk information de senaste tio åren, vilket påverkar Sveriges konkurrenskraft inom prospektering.

SGU:s informationsförsörjning till mineral- och prospekteringsbranschen har en direkt och positiv effekt för att bidra till ökad utvinning av metaller och mineral. Som en följd av detta har SGU ökat mängden tillgängliga data jämfört med tidigare år.

Analys av indikator

Figur 4. Antalet undersökningstillstånd för prospektering av batterimetaller (litium, nickel, kobolt och grafit) i SGU:s undersökningsområden har ökat under 2023 och 2024.

För 2024 visar läget för undersökningstillstånd att antalet undersökningstillstånd åter ökar, liksom ansökningar om förlängning av undersökningstillstånd. Detta tolkas delvis som en effekt av EU:s arbete med kritiska råvaror och den resulterande råvaruförordningen som antas leda till en ökning av investeringar i prospektering.

I områden där SGU påbörjat kartläggning med inriktning på grön omställning ("batterimetaller") beviljades fem respektive fyra undersökningstillstånd för dessa råvaror 2021 respektive 2022. Sedan kartläggningen kom igång är motsvarande tal 14 och 15. Detta innebär att ca 10 nya undersökningstillstånd per år tillkommit trots att kartläggningen inte är avslutad, vilket överträffar målet som är en fördubbling av antalet undersökningstillstånd totalt.

Slutsatsen är att SGU:s kartläggning har en tydlig, positiv effekt på prospekteringen.

Ökad möjlighet för industri och samhälle att nå nollnettoutsläpp

Koldioxidavskiljning och lagring (CCS) är en viktig komponent i strategierna för att uppnå nettonollutsläpp inom industrin, både i Sverige och på EU-nivå. Med den nya Net Zero Industry Act (NZIA) som trädde i kraft 2024, har det skapats en struktur för att underlätta avkarboniseringen och hantera framtida koldioxidutsläpp. Målet att nå en årlig kapacitet för koldioxidinjektion på 50 miljoner ton senast 2030, med en ökning till 280 miljoner ton år 2040, är

ambitiöst och kräver en förbättring av tillgången till geologiska lagringsplatser i Europa.

I EU:s handelssystem för utsläppsrätter har företag som har lyckats bli fossilfria en betydande konkurrensfördel, eftersom de slipper kostnaderna för utsläppsrätter. Detta skapar incitament för fler företag att investera i hållbara och fossilfria teknologier. Samtidigt får företag som erbjuder tjänster inom koldioxidavskiljning, transport och lagring en växande marknad, eftersom behovet av att minska utsläpp ökar. Det handlar således inte bara om att minska

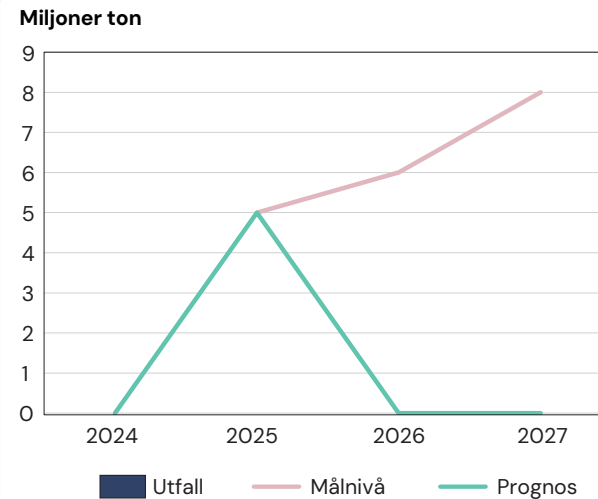
utsläpp, utan också om att skapa nya affärsmöjligheter och arbetstillfällen inom den gröna sektorn.

Det är sant att tillgången till geologiska lagringsplatser för koldioxid är en kritisk faktor för att uppnå nettonollutsläpp och bekämpa klimatförändringar. För att kunna lagra koldioxid på ett säkert och effektivt sätt krävs omfattande geologiska data som kan hjälpa till att identifiera de mest lämpliga platserna. I Sverige fokuserar SGU på att kartlägga och analysera geologiska resurser för att möjliggöra säker koldioxidlagring. Under 2024 har SGU genomfört geologiska undersökningar och påbörjat identifieringen av potentiella lagringsplatser i Östersjön. Ett långsiktigt mål är att identifiera 5 miljoner ton årlig injektionskapacitet till 2025, vilket stödjer EU:s övergripande mål. SGU:s arbete har redan genererat betydande intresse för investeringar och 2024 har det inkommit en första ansökan om undersökningstillstånd att utforska kontinentalsockeln för koldioxidlagring i de havsområden som SGU kartlagt i södra Sverige.

Vi har också inlett intressentdialoger med industrin, vilket ytterligare tyder på att marknaden är intresserad av att få tillgång till bearbetad och digital geologiska data. För att framtida projekt kring koldioxidlagring ska vara säkra och effektiva, krävs en fortsatt insats för att samla in nödvändig information och kunskap.

Framåt kommer det att vara avgörande att stärka insatserna för att utveckla lagringsplatser, så att Sverige kan bidra till att fånga in mellan 300 och 500 miljoner ton koldioxid per år i Europa och därmed stödja EU:s klimatomål och strategier för en hållbar framtid i enlighet med NZIA. Prognosen nu för 2026 är att takten i Sverige med att identifiera kapacitet för koldioxidinjektion avtar helt om inte myndigheten får fortsatt uppdrag med finansiering efter år 2025. Genom att investera i

Analys av indikator

Figur 5. Identifierad årlig kapacitet för koldioxidinjektering.

SGU:s arbete med att identifiera årlig kapacitet för koldioxidinjektering i enlighet med NZIA går enligt plan och följer prognos. SGU har påbörjat identifieringen av potentiella lagringsplatser och därefter återstår ett arbete med att skapa en modell för att uppskatta kapaciteten för koldioxidlagring i identifierade reservoarer.

Målet att uppnå en identifierad årlig injektionskapacitet på 5 miljoner ton till 2025 och ytterligare 8 miljoner ton till 2027 är nödvändigt för att göra en verklig skillnad för att minska framtida koldioxidutsläpp. Det är också viktigt att understryka att fortsatt finansiering är avgörande för att genomföra dessa planer och inte halka för långt efter länder så som Norge och Danmark.

Utän en stabil och långsiktig finansiering riskerar SGU:s viktiga arbete att stanna av, vilket framgår av prognosen för åren 2026–2027.

grön teknik och koldioxidlagring kan Sverige inte bara bidra till att bekämpa klimatförändringarna, utan också positionera sig inom hållbar energi och teknik. Det kan också leda till nya ekonomiska möjligheter och innovationer inom sektorn, vilket är viktigt för den framtida ekonomiska tillväxten.

Jämfört med Norge och Danmark, som redan har gjort betydande framsteg inom CCS, ligger Sverige efter. Norges investeringar i CCS (16 miljarder kronor år 2020) har lett till framstående projekt och initiativ, medan Danmark också har satsat kraftigt (16 miljarder kronor år 2021) på att utveckla sektorn

för koldioxidavskiljning och lagring. Ett av de mest framstående projekten är Northern Lights-initiativet, som syftar till att skapa en infrastruktur för transport och lagring av koldioxid. Genom att lära av dessa länder och investera i grön teknik kan Sverige både bekämpa klimatförändringar och skapa nya ekonomiska möjligheter.

Det är tydligt att SGU:s kartläggning och tillhandahållande av geologisk information stimulerar marknaden. Det krävs dock försatta insatser för att Sverige ska kunna nå sina ambitionsmål och bidra till CCS-utveckling i Europa.

Utökade informationsinsatser i samhället

SGU:s arbete under året har tydligt bidragit till att belysa behovet av kritiska och strategiska metaller och mineral för att möjliggöra den gröna omställningen. Genom en rad insatser har myndigheten lyft fram vikten av att säkerställa en hållbar och trygg försörjning av dessa råvaror. Bland annat har SGU deltagit i seminarier, exempelvis arrangerade av SNS och MSB, för att diskutera samhällets beroende av primära råvaror och försörjningstrygghet. Informationsinsatser med fokus på EU:s kritiska råvaruförordning har riktats mot UD och Sveriges ambassader i Afrika för att stärka medvetenheten om de globala utmaningarna och möjligheterna på området. Genom initiativ som Mineraljakten har SGU engagerat allmänheten i att bidra till att identifiera potentiella fyndigheter av kritiska metaller och mineral. Mineraljakten, som nu är mer digital än tidigare, uppmuntrar privatpersoner att rapportera fynd med hjälp av moderna verktyg, vilket i förlängningen stärker samhällets långsiktiga råvaruförsörjning och robusthet.

SGU har även arbetat aktivt för att sprida kunskap om geologins betydelse för den gröna omställningen, exempelvis genom att delta i Comic Con med Minecraft-modden Better Geo, vilket engagerar en yngre målgrupp och väcker intresse för geologiutbildningar. Syftet är att säkra kompetensförsörjningen inom området och därmed stärka Sveriges framtida position som en ledande aktör inom hållbar råvaruhantering.

SGU anordnade fem publika arrangemang under Almedalsveckan. Samtliga hölls ombord på Ocean Surveyor. Temat på evenemangen var beredskap och råvaruförsörjning, mineralnäring och koldioxidlagring. Bedömningen är att arrangemangen var välbesökta, att besökarna som deltog var relevanta

Med fem välbesökta evenemang under Almedalsveckan synliggjorde SGU viktiga frågor som exempelvis råvaruförsörjning utifrån ett beredskapsperspektiv.

och att de representerade en bredd vad gäller infallsvinklar och för hållningssätt till de frågor som togs upp. SGU:s medverkan på Almedalsveckan gjorde att myndighetens frågor synliggjordes i ett evenemang som har tydligt fokus på samhällsdebatt och utveckling. Myndigheten har även fått positiv feedback från besökarna vad gäller både innehåll och upplägg.

Myndigheten har också belyst utmaningar och möjligheter genom debattartiklar och medieinsatser. I Svenska Dagbladet har SGU betonat att Sverige har potential att spela en avgörande roll i den globala energiomställningen, men att hinder som ineffektiva

tillståndprocesser och bristande harmonisering av EU-lagar måste åtgärdas. SGU har vidare understrukt behovet av ökad samverkan mellan stat, kommuner och näringsliv, samt en bredare politisk enighet för att trygga råvaruförsörjningen.

Sammantaget har SGU:s ökade närvaro och insatser bidragit till en ökad förståelse för råvarornas betydelse för ett hållbart samhälle. Denna insikt återspeglas i en mer positiv inställning till gruvnäringen nationellt och stärks genom SGU:s kontinuerliga informationsarbete och kommande mätningar av attityder i samhället.

Målbeskrivning

Bättre förutsättningar för mineralnäringen

En stark svensk konkurrenskraft kräver bättre förutsättningar för innovation och förnyelse, ett diversifierat näringsliv, samt ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företagets konkurrenskraft. Inom mineralnäringen är företagen beroende av såväl tillgång på råvaror och energi som av geologisk kunskap och ett modernt regelverk.

SGU främjar en hållbar näringslivsutveckling inom mineralresursområdet, där globala hållbarhetsaspekter i allt större utsträckning vägs mot lokal påverkan. Det gör vi genom att tillhandahålla kunskap, satsa på modern och användar-anpassad informationsutveckling samt erbjuda en effektiv hantering av ärenden.

Förflyttningar där SGU ska bidra till bättre förutsättningar för mineralnäringen:

1. Förbättrat tillhandahållande av information för utvinning av metall och mineral
2. Kraftigt förenklade regelverk för att underlätta etablering av ett livskraftigt näringsliv
3. En effektivare handläggning av ärenden

Genom bland annat satsningar på informationsutveckling och förenklade regler främjar SGU förutsättningarna för mineralnäringen.

Bedömning av resultat och effekt

Förbättrat tillhandahållande av information för utvinning av metall och mineral

Den geologiska information som mineralnäringen huvudsakligen använder för prospekterings syften är berggrundsgeologisk, geofysisk och geokemisk information. All den information av det slaget som producerats av SGU:s undersöknings verksamhet är sedan 2024 fritt tillgänglig från SGU:s hemsida, vilket antas bidra till ökade investeringar i prospektering framöver.

SGU:s höga ambition i och med öppna data-direktivet har väsentligt förenklats för SGU:s kunder att erhålla data. Att tillgängliggöra dessa geologiska dataset öppnar för vidareutveckling av nya och innovativa lösningar från näringsliv och offentlig sektor. I en samhällsekonomisk nyttoanalys beräknas tillgängliggörandet ge nytta inom minalsektorn, miljö-, klimat och grundvattenfrågor till ett samlat värde av 800 miljoner kronor årligen. En förväntad effekt är att det även kommer bidra till en effektivisering för

SGU då den manuella hanteringen av beställningar och leverans av dessa dataprodukter inte längre behövs i samma omfattning.

I kombination med en kontinuerlig uppdatering av våra karttjänster bidrar det till att intressenter kan ta del av den senaste informationen på ett lättare sätt. Detta har fått viss effekt hos Mineralinformationskontoret, dock inte i form av minskat antal frågor, serviceuppdraget har snarare ändrat karaktär till övervägande kunskapsrelaterade frågor.

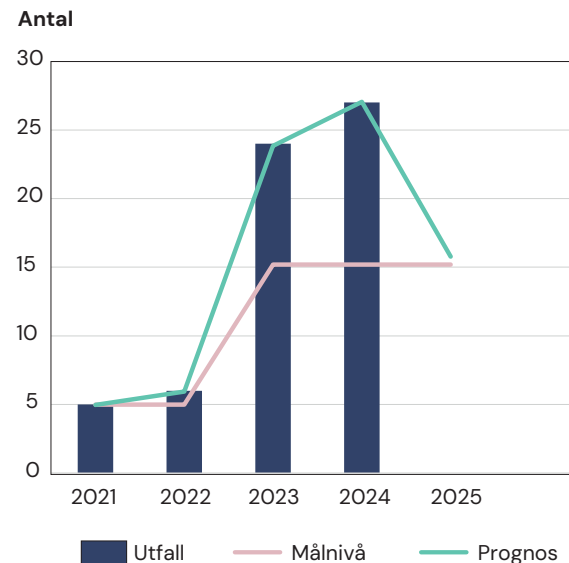
Resursförstärkning till Mineralinformationskontoret har vidare ökat redundansen rörande handläggning av ärenden, mottagande av material från övriga SGU-kontor, möjliggjort gallring och digitalisering, samtidigt som förberedelser för investeringar under kommande år kan äga rum utan större störningar i kund- och marknadsföringsverksamheten.

Kraftigt förenklade regelverk för att underlätta etablering av ett livskraftigt näringsliv

SGU bistår i att uppnå målen inom Critical Raw Materials Act (CRMA) genom att förenkla regelverk och effektivisera processer för att underlätta etableringen av ett livskraftigt näringsliv. Genom att arbeta med snabbare och mer effektiva tillståndprocesser samt anpassa befintliga regelverk till EU:s krav kan myndigheten bidra till att påskynda projekt och attrahera investeringar. Harmonisering av EU-regelverk skapar dessutom en enhetlig och konkurrenskraftig miljö som stärker Sveriges globala position.

I förhandlingar lyfter vi exempelvis behovet av proaktivt arbete inom områden som utveckling av tekniska rapporter, framtagande av praktiska checklistor och aktiv medverkan i EU-förhandlingar.

Analys av indikator

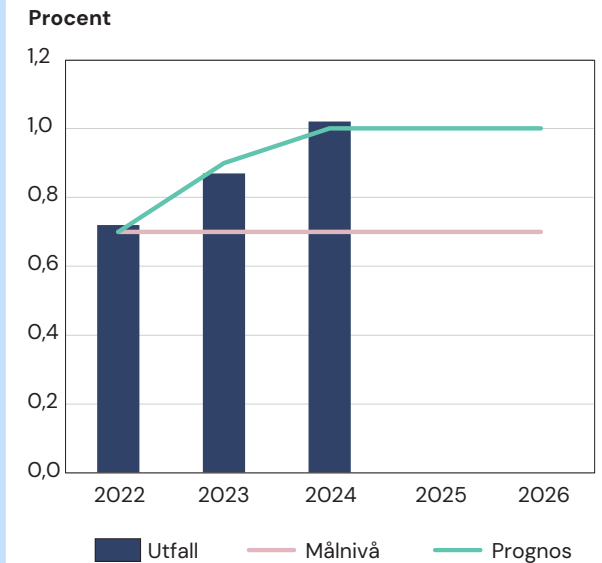

Figur 6. Ökning av antal sökta undersökningstillstånd för prospektering av kritiska råvaror.

Indikatorn mäter intresset för information från kartläggningen inom fokusområdet "Bättre förutsättningar för mineralnäringen" genom antalet beviljade undersökningstillstånd för kritiska råvaror.

När information från nyligen initierade undersökningsområden offentliggörs förväntas en ökning av tillstånden, men dessa minskar över tid då tidigare tillstånd ligger kvar och hindrar nya ansökningar.

Analys av indikator

Figur 7. Andel budgeterad investering i prospektering i Sverige i förhållande till de globala investeringarna.

Investeringar i prospektering i Sverige speglar den globala trenden och har tidigare legat på cirka 0,7 procent. Ambitionen är att bibehålla denna nivå. En närmare analys krävs dock av fördelningen mellan gruvnära prospektering och prospektering efter nya fyndigheter. Båda är viktiga, men den senare bidrar i högre grad till att möta behovet av kritiska och strategiska råvaror.

För att upprätthålla eller öka resultaten över tid krävs också att SGU:s produktion av grundläggande information höjs avsevärt jämfört med de senaste åren.

Dessa insatser säkerställer att Sveriges perspektiv och intressen beaktas i utformningen av gemensamma strategier och riktlinjer.

Digitalisering är en nyckelkomponent i detta arbete. Genom att publicera geologisk information i lättillgängliga digitala tjänster, tillsammans med tydliga vägledningar och verktyg kan myndigheten minska osäkerhet och komplexitet. Det blir enklare för aktörer att navigera i regelverket och ansökningsförfaranden, vilket sparar tid och resurser.

Tillsammans kan dessa åtgärder skapa en balans mellan ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling samtidigt som de säkrar en stabil och hållbar tillgång till kritiska råmaterial inom EU.

Effektivare handläggning av ärenden

En effektiv och förutsebar tillståndsprövning är avgörande för att attrahera seriösa prospekteringsprojekt. SGU fokuserar på att förbättra Bergsstatens handläggning enligt minerallagen genom att korta handläggningstider, öka tillgängligheten och förbättra kommunikationen med alla parter. Samtidigt påverkar flera lagstiftningsinitiativ, både nationellt och inom EU, effektiviteten i tillståndprocesserna. Den kritiska råvaruakten introducerar exempelvis en maxgräns på 27 månader för tillståndsprövning av gruvprojekt, något SGU noggrant följer när reglerna börjar tillämpas.

Parallellt kan förändringar i svensk miljöprövning, som utretts under flera år, få betydande konsekvenser för gruvverksamhetens tillståndprocesser. SGU analyserar nu statistik över utvecklingen för tidigare projekt och använder detta som baslinje för att följa framstegen för både strategiska och icke-strategiska gruvprojekt.

Målbeskrivning

Ett mer robust samhälle

God kännedom om den geologiska miljön behövs för en hållbar samhällsutveckling. Inte minst i ljuset av klimatförändringar och störningar i form av kriser och i höjd beredskap. SGU:s information hjälper samhällets aktörer att ha rätt underlag för beslut och göra rätt åtgärder vid klimatanpassning, samhällsbyggande och för en förbättrad miljöstatus.

Vi ska bidra mer proaktivt till ökade möjligheter och minskade risker i nyttjande av mark- och vattenområden i en föränderlig värld

Förflyttningar där SGU ska bidra till ett mer robust samhälle:

1. Tryggare vattenförsörjning.
2. Säkrare fysisk planering.
3. Fler efterbehandlade förorenade områden.

SGU:s insatser inom fysisk planering bidrar till en mer hållbar och effektiv användning av Sveriges geologiska resurser. Samtidigt skyddar de viktiga delar av infrastrukturen och naturresurser som dricksvatten.

Bedömning av resultat och effekt

En tryggare vattenförsörjning

SGU:S arbete med att analysera och sprida information om grundvattentillgångar stärker samhällets förmåga att hantera klimatutmaningar som torka och vattenbrist. På kort sikt bidrar SGU genom att informerar om risk för vattenbrist vilket hjälper länsstyrelser, kommuner samt dricksvatten- och livsmedelsproducenter att motverka störningar i pro-

duktion och försörjning vid vattenbristsituationer. På lång sikt stödjer SGU bland annat genom regeringsuppdraget att analysera grundvattenmagasinens robusthet och utsatthet för klimatförändringar. Detta arbete lägger grunden för en tryggare vattenförsörjning. Publicerade rapporter och en kommande nedladdningstjänst ger samhällets aktörer bättre verktyg för att planera och agera inför klimatrelaterade för-

ändringar i tillgången på grundvatten. Rapporterna och nedladdningstjänsten kommer att utgöra en bra grund för fortsatta, mer detaljerade analyser om hur uttag från olika grundvattenmagasin kan påverkas av klimatförändringar.

Mätstationer för grundvattennivåer i opåverkade områden med en god geografisk och geologisk fördelning är en förutsättning för att identifiera och informera om risk för vattenbrist på både kort och lång sikt. För att säkerställa insamlingen av grundvattennivådata behöver SGU hantera övergången från 2G- och 3G-näten. Det medför att SGU behöver utveckla ett nytt it-system och investera i ny mätutrustning för de mest prioriterade mätstationerna (ca. 300 st.).

Den uppdaterade informationen om grundvattenkemi i våra nya, uppdaterade bedömningsgrunder bidrar till en tryggare vattenförsörjning genom att ge myndigheter, kommuner och näringsliv stöd i bedömningen av grundvattnets kvalitet, möjlighet till bättre planering och skydd av vattenresurser samt ett förbättrat beslutsunderlag för klimatanpassning. SGU:s genomförda utvärdering av grundämnesanalyser i grundvatten ger en unik information om förekomsten av en rad ämnen som aldrig eller sällan tidigare har analyserats i svenskt grundvatten. En del av dessa ämnen, så kallade kritiska och strategiska råvaror, kan få samhällsekonomisk betydelse i framtiden och ge Sverige bättre kontroll över viktiga naturresurser.

SGU:s arbete med kartläggning av grundvattenmagasin bidrar till en tryggare vattenförsörjning genom att skapa ett detaljerat hydrogeologiskt underlag som stödjer samhällets planering och beslutsfattande. Genom att kartlägga grundvattenmagasin stärker SGU det hydrogeologiska bedömningsunderlag som

används av kommuner, länsstyrelser, vattenmyndigheter, konsulter och mark- och miljödomstolar, samt av enskilda fastighetsägare och näringsidkare.

Sveriges genomförande av dricksvattendirektivet bidrar till en tryggare vattenförsörjning genom att stärka skyddet av våra dricksvattenresurser. Under året har SGU uppdaterat två föreskrifter för att införa nya bestämmelser om riskbedömning enligt det uppdaterade dricksvattendirektivet (2020/2184). Föreskrifterna omfattar övervakning, kartläggning och klassificering av grundvattnets status.

SGU:s och Livsmedelsverkets regeringsuppdrag om förutsättningar för insamling, hantering, registrering och rapportering av råvattendata och dricksvattendata visar tydligt att en samlad förvaltning av dessa data är viktig för en tryggare dricksvattenförsörjning. Informationen är väsentlig för att följa upp miljösituationen i Sverige, uppfylla krav i flera EU-direktiv och trygga dricksvattenproduktionen, inte minst ur ett beredskapsperspektiv.

En säkrare fysisk planering

SGU spelar en viktig roll inom samhällsplanering och samhällsbyggnad genom att tillhandahålla geologiska data, information och kunskap som är avgörande för en mer robust fysisk planering och samhällsutveckling. Genom att tillhandahålla tillförlitliga och aktuella data om Sveriges geologi ger SGU samhällets aktörer de verktyg som behövs för att fatta informerade beslut kring resurs-mark- och vattenanvändning. SGU:s information inom samhällsplanering är även avgörande för att bedöma risker och att förstå vilka områden som är mer sårbara för klimatförändringar så att samhällsplanerare kan vidta åtgärder även i ett framtida klimat och i höjd beredskap.

För en säker och robust fysisk planering är en god tillgång på råvaror nödvändigt. SGU har under året därför pekat ut riksintressen för värdefulla mineral. I år har riksintresset för mineralforekomsten av olivin i Kittelfjäll, Västerbottens län, avgränsats. Detta område som tidigare haft liten produktion av olivin, är viktigt för tillverkningen av järnmalmspellet på grund av olivins magnesiumhalt. SGU har med sitt arbete uppnått målet med att pekat ut och reserverat en värdefull fyndighet av industrimineral som har specifika egenskaper och är viktiga för samhällets behov. Riksintressen för industrimineral och bergmaterial är avgörande för att balansera ekonomiska behov med miljöhänsyn och samhällsintressen samt för att uppnå en god reparationsberedskap. Om SGU ska förstärka sitt arbete, kan det innebära att det krävs mer resurser och samarbete med andra myndigheter och intressenter samt en tydligare strategi för hur dessa riksintressen ska definieras och skyddas.

SGU har under året tillhandahållit detaljerade geologiska data för att stödja planering av klimatanpassningen i Sverige. Genom att kontinuerligt fylla på med mer data säkerställs att myndigheter och kommuner kan identifiera riskområden och planera för lämpliga klimatanpassningsåtgärder för att minimera risker. Klimatförändringarna utgör en växande utmaning för Sverige, och dess påverkan på infrastruktur och transportsystem är redan påtaglig. Översvämningar, ras och erosion kan leda till avstängningar av vägar och järnvägar, vilket har allvarliga konsekvenser för näringslivet. Företag blir mer sårbara när det gäller transporter och logistikkedjor, vilket kan hämma både import och export av produkter samt råmaterial.

För att hantera dessa utmaningar är det avgörande att ha detaljerad geologisk information i de delar av

Geologisk data som SGU tillhandahåller är avgörande för en mer robust fysisk planering. Jordskred, som det i Stenungsund 2023, kan leda till allvarliga konsekvenser för samhället.

landet som är mest sårbara och samtidigt kritiska för transporter och näringslivet. Utan denna information är det svårt att implementera effektiva åtgärder. Att agera proaktivt och öka tillgången på geologiska data är avgörande för att framtidssäkra transporter och uppnå ett mer robust och hållbart samhälle.

SGU tillhandahåller maringeologisk information för en säker planering och etablering av marin infrastruktur på havsbotten. Med det förändrade säkerhetsläget och behovet av ökad marin beredskap och

totalförsvarsförmåga för staten för att ta hand om marin infrastruktur har behovet ökat under året. Det har bland annat resulterat i stärkt samarbete mellan SGU och andra myndigheter för att möjliggöra en säker och hållbar energiförsörjning mellan fastlandet och Gotland.

Sammanfattningsvis bidrar SGU:s insatser inom fysisk planering till en mer hållbar och effektiv användning av Sveriges geologiska resurser, samtidigt som de skyddar viktiga delar av infrastrukturen och naturresurser som dricksvatten. Bedömningen är att SGU:s tillhandahållande av geologiska data för ett robust samhälle inte är tillräcklig idag och behoven väntas öka i framtiden.

Fler efterbehandlade förorenade områden

Arbetet med att sanera förorenade områden och hantera miljögifter är avgörande för att skapa en säkrare och hälsosammare miljö. Genom våra insatser saneras fler områden snabbare, vilket minskar riskerna för människors hälsa och miljö. Under året har SGU bidragit till viktiga kunskapsinsatser och pilotförsök kring sanering av PFAS-föroreningar. SGU:s uppdrag inom PFAS bidrar till en bättre förståelse av föroreningars omfattning och påverkan, vilket stärker både riskbedömningar och åtgärder för ett mer robust samhälle. Kunskap och resultat från dessa insatser har spridits brett genom seminarier, konferenser och media, vilket stärker möjligheterna att hantera PFAS-föroreningar. Det är viktigt att SGU fortsätter att bidra genom att utöka information, öka kunskapen och vidareutveckla saneringsmetoder. Detta kan ske genom samarbeten och gemensamma insatser, exempelvis med Statens geotekniska institut (SGI) och Naturvårdsverket.

Resultatredovisning

Genomförande

Målbeskrivning

Tillhandahålla geologisk information för samhällets behov

Vi samlar in, analyserar och tillhandahåller mer geologisk information för att bidra till en snabbare grön omställning och för att uppnå ett mer robust samhälle.

Hur:

1. Vi genomför den verksamhet som planeras enligt planen för kartläggning.
2. Vi karterar fler områden för geologisk lagring av koldioxid och ren energiutvinning.
3. Vi fokuserar på områden som löper störst risk för framtida vattenbrist på grund av klimatförändringar och de viktigaste grundvattenresurserna ur ett beredskapsperspektiv.
4. Vi bidrar till en tryggare berg- och materialförsörjning i samhället.
5. Vi analyserar för att förbygga georisker och naturolyckor i framtida klimatscenarier.

SGU:s jordartsdata är viktig inom samhällsplanering och klimatanpassning. Under 2024 genomfördes bland annat arbete med en ny jordartskarta över Uppsala och Enköping.

Samlad bedömning av SGU:s resultat

Under 2024 har vi fortsatt vårt arbete med att kartlägga och förstå Sveriges geologiska resurser och tillhandahållit information inom våra tre fokusområden. I vår plan för kartläggning väger vi olika parametrar när vi väljer ut vad, var och när vi ska genomföra olika kartläggningsinsatser. Utgångspunkten startar dock i den övergripande frågan om vilket samhällsbehov kartläggningen ska bidra till. Ytterst sätts dock

ambitionen i planen av våra ekonomiska ramar.

Ett centralt fokus för oss har varit att kartlägga områden för geologisk lagring av koldioxid, vilket är avgörande för att möta klimatutmaningar och främja utvecklingen av nettonollindustrin. Vi kan rapportera att våra resultat har följt prognoserna, och vi siktar på att ha genomfört större delen av insamlingen för detta syfte innan årsskiftet 2025/2026.

Tabell 1

Beskrivning av viktiga resultat inom verksamhetsområdet Tillhandahålla geologisk information för samhällets behov.

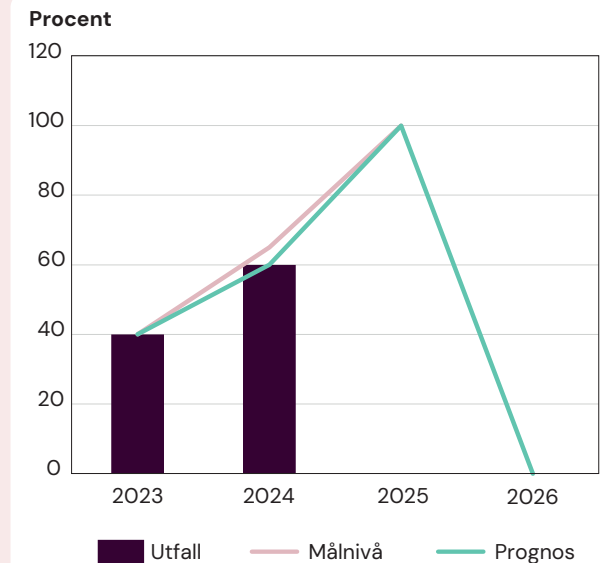
Viktiga resultat 2024	Beskrivning
Nya geologiska data och kartor enligt SGU:s plan för kartläggning	Nya data och kartor för olika delar av Sverige släpptes, vilket förbättrar förståelsen för vår nationella geologi och möjliggör investeringar i teknik som CCS och geoenergi. Nya data om jord och grundvatten har tillhandahållits för att underlätta fysisk planering och tillståndsprocesser i områden med potential för metall- och mineralfyndigheter. Ny kartläggning av berggrundens lämplighet för användning i betong för en framtida hållbar råvaruförsörjning.
Expertstöd och rådgivning	SGU har gett expertstöd och teknisk rådgivning till myndigheter och kommuner inom områden som klimatanpassning, markanvändning, vattenförsörjning, havsplanering och resurshantering.
Riksintresse för industrimineral	SGU har utrett ett riksintresse för industrimineral för en tryggare materialförsörjning i samhället.
Forskningssamarbeten	Vi har bidragit till flera forskningsprojekt i samarbete med universitet och forskningsinstitut, med fokus på fossilfri energi och klimatrelaterade frågor.
Utveckling av digitala plattformar	Vi har påbörjat utvecklingen av nya digitala plattformar för att förbättra tillgången till geologiska data för näringsliv och beslutsfattare.

Nästan alla kartlägningsprojekt inom området för ett mer robust samhälle har blivit genomförda i enlighet med vår plan för kartläggning, vilket visar på vår förmåga att leverera inom de ekonomiska ramar vi satt upp. Kartering av grundvattenmagasin har genomförts i samtliga områden som ingår i plan för kartläggning. Däremot har leveranserna av data och grundvattenbeskrivningar inte nått upp till de uppsatta målen. Detta beror på en kombination av faktorer, där de främsta orsakerna är att de valda områdena är ovanligt stora och komplexa, med många magasin. Dessutom har resurser för geofysiska undersökningar prioriterats till att arbeta med myndighetens

regeringsuppdrag rörande kartläggning av malm-potentiella områden. Denna situation har resulterat i förseningar i arbetet.

Vår vision att vara i framkant av samhällsutvecklingen i Sverige bygger på att tillhandahålla tillförlitlig och användarvänlig geologisk information. Den information vi tillhandahåller är viktig för investeringar i säker infrastruktur, hållbar vattenförsörjning, förnybar energi och teknologier för koldioxidlagring. Genom våra projekt bidrar vi till att öka förståelsen för geologiska resurser och deras betydelse för samhälle, miljö och ekonomisk konkurrenskraft.

Analys av indikator

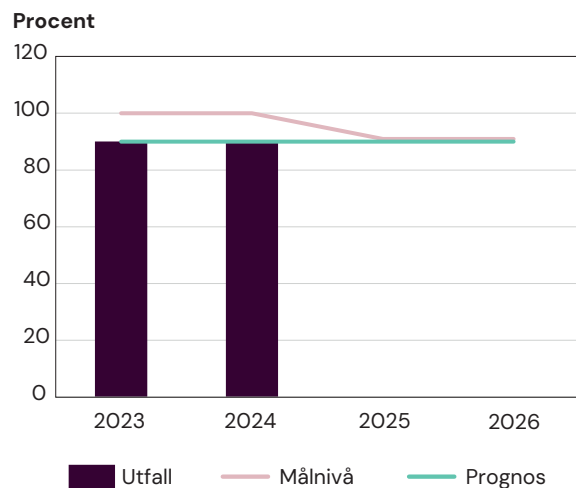

Figur 8. Andel utförd kartläggning inom fokusområdet en snabbare grön omställning i förhållande till plan för kartläggning.

Indikatorn visar att kartläggning för en snabbare grön omställning inom verksamhetsområdet går enligt plan. Målet är att kartlägga lämpliga områden för geologisk lagring av koldioxid i delar av sydöstra Östersjön och utanför Skånes kust inom ramen av ett regeringsuppdrag.

Regeringsuppdraget pågår till 2025. Därefter är prognosen att kartläggningen upphör om inte fortsatt finansiering erhålls.

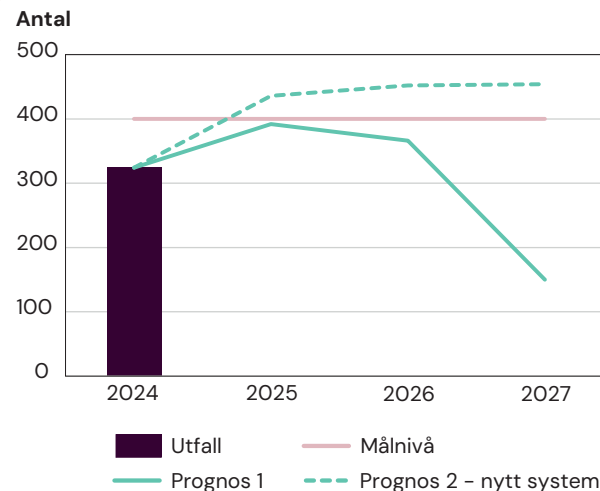
Analys av indikator

Figur 9. Andel utförd kartläggning inom fokusområdet ett mer robust samhälle i förhållande till plan för kartläggning.

Nästan alla kartläggningsprojekt för ett mer robust samhälle har genomförts enligt plan, vilket bekräftar vår förmåga att leverera inom de ekonomiska ramarna. Under året har vi också omprioriterat delar av jord-, berg- och grundvattenkarteringen till fokusområdet "Bättre förutsättningar för mineralnäringen" för att stödja fysisk planering och tillståndsprocesser i malmpotentiella områden. Bedömningen är att SGU:s kartläggning för ett robust samhälle inte är tillräckligt idag, att vi inte når upp till en målnivå på 100 procent, och att behoven väntas öka i framtiden.

Analys av indikator

Figur 10. Antal representativa mätstationer (med tidsserier på minst 5 år i opåverkade områden) med daglig mätning av grundvattennivåer.

För att SGU:s information om risk för vattenbrist, både på kort och lång sikt, ska vara tillförlitlig krävs grundvattennivåmätningar med god geografisk, geologisk och tidsmässig täckning i opåverkade

områden. Alla mätstationer behöver tidsserier på minst fem år och dagliga mätningar. För kortsiktig riskbedömning (upp till 6 månader) krävs att nya mätdata uppdateras dagligen för en betydande andel stationer via automatiska instrument som skickar data till SGU. För långsiktig bedömning (år till decennier) räcker det att tidsserierna uppdateras årligen.

SGU har idag 602 egna mätstationer, varav 324 uppfyller kriterierna för målindikatorn. Antalet ökar tack vare utbyggnaden som genomfördes 2018–2020, med en målnivå på 400 stationer med dagliga mätningar till 2025. Minst 200 av dessa ska dagligen rapportera nya mätdata för kortsiktig riskbedömning.

Uppfyllandet av målen förutsätter dock investeringar i teknik för att hantera utvecklingen av 2G- och 3G-näten (prognos 2 – nytt system). Utan dessa investeringar riskerar antalet stationer som uppfyller kriterierna att sjunka drastiskt till cirka 150 manuella stationer från 2027. Ingen av dessa kommer att kunna ge dagliga uppdateringar, vilket krävs för att verifiera information om vattenbrist på kort sikt (prognos 1).

Kartläggning enligt SGU:s kartplan

Berggrundsinformation

Under 2024 har SGU framgångsrikt slutfört bergkvalitetskartläggningar i viktiga infrastrukturkorridorer, särskilt mellan Norrköping och Vagnhärad med E4:an och den tänkta nya järnvägssträckningen Ostlänken samt längs E20 mellan Vårgårda och Hova. Dessa kartläggningar syftar till att stärka kunskapen för prospektering av ballast och tillhandahålla geologiskt underlag för översiktsplanering på kommunal och regional nivå i syfte att optimera den framtida användning av bergmaterial för väg-, järnvägs- och betongballast. Genom att identifiera den bästa användningen av bergmaterial kan man effektivisera resursanvändningen och bidra till en hållbar produktion av ballast, särskilt med fokus på övergången från traditionell naturgrusproduktion till krossat bergmaterial.

I Västra Götalandsregionen har SGU kartlagt berggrundens lämplighet för användning som betongballast, vilket är av strategisk betydelse för byggnation och infrastruktur. Med en ökad efterfrågan på betong fram till 2050 är det viktigt att ha tillgång till lämpliga råvaror, på grund av behovet av att skydda naturgrusområden som viktiga vattenreservoarer. Kartläggningen har varit möjlig genom bidragsfinansiering från länsstyrelsen och visar att regionen har stora mängder lämplig berggrund för betonganvändning, vilket ger bra förutsättningar för framtida hållbar råvaruproduktion.

SGU:s sammanställning av produktionsstatistik för ballast och industrimineral, visar en nedgång i produktionen av naturgrus, vilket indirekt vittnar om Sveriges framgångar när det gäller att skydda viktiga

grusområden för dricksvatten. Statistik för 2023 visade att bara 5,5 procent av Sveriges ballast kom från naturgrus, vilket är en av de lägsta andelarna i Europa. Totalt producerades 87 miljoner ton ballast under året, vilket är lägst sedan 2016, delvis på grund av en nedgång inom byggsektorn. För bergmaterialbranschen och för hela bygg- och anläggningsbranschen har 2024 också varit ett tufft år.

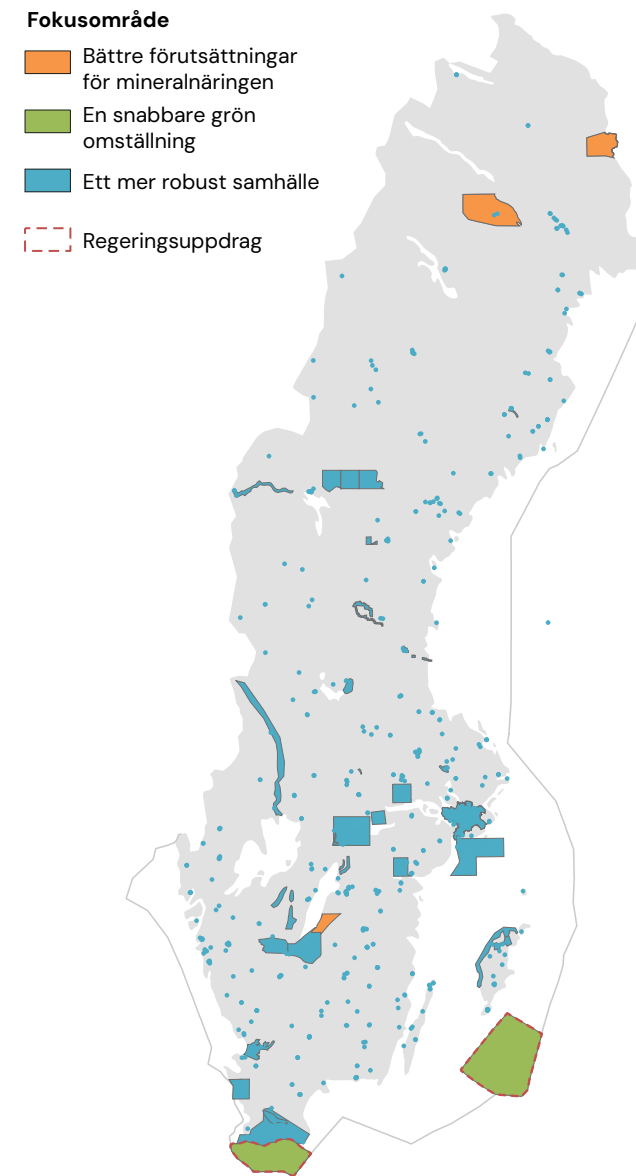
Dessutom har SGU etablerat riksintressen för värdefulla mineral, inklusive en avgränsning av riksintresset för olivin i Kittelfjäll. Detta är av stor betydelse för tillverkning av järnmalmspellet. SGU har genomfört fältarbete för att förbättra informationen om mineralförekomsten och uppgraderat berggrundskartan i området.

Jordartsinformation

I Skåne, västra Götaland, östra Svealand, Jämtland och Gotland har grundläggande jordartsgeologiskt arbete genomförts för att skapa ett mer robust samhälle. Den färdiga informationen har publicerats som öppna data i SGU:s databas, med kartor i skala 1:25000 till 1:100000. Under året har det också skett uppdateringar av bearbetade produkter, såsom kartor som visar skredrisker i finkornig jordart och jorddjupsmodeller. Gotlands kartläggning, som fokuserar på erosionsrisker längs kusten, har genomförts med bidragsfinansiering från klimatanpassningsanslaget och i samarbete med SMHI och SGI, och bidrar till arbetet med kustförvaltning och klimatanpassning. Informationen om jordarter och jorddjup via verktyget Geokalkyl är också viktigt för Trafikverket, särskilt i tidiga skeden av infrastrukturprojekt för att säkerställa kostnadseffektivitet och minimera miljöpåverkan.

Fokusområde

- Bättre förutsättningar för mineralnäringen
- En snabbare grön omställning
- Ett mer robust samhälle
- Regeringsuppdrag

Figur 11. Genomförd kartläggning 2024 inom verksamhetsområdet tillhandahålla geologisk information för samhällets behov.

SGU har också publicerat nya data kring sura sulfatjordar i mellersta och södra Sverige, vilket är viktigt för infrastrukturprojekt och miljöskydd. De nya data som tillkommit under 2024 bidrar till den åtgärd från Vattenmyndigheten som är riktad mot SGU om att ta fram underlag som visar var i landet sura sulfatjordar kan förekomma. Under året har det visat sig att dessa jordar är mer spridda än tidigare känt, och detta har relevans i samband med exempelvis fiskod i Vallentuna där sådana jordar kan ha bidragit.

För att stödja fokusområdet bättre förutsättningar för mineralnäringen har kartläggning av jordarter och grundvattenmagasin genomförts i områden som Pajala, Jokkmokk och Gränna. Dessa data kommer att analyseras och rapporteras nästa år.

För att öka användningen av SGU:s jordartsgeologiska information har flera insatser genomförts, inklusive publicering av rapport som stödjer samhällsplanering i Jämtland. Denna rapport är avsedda att hjälpa länsstyrelsen och kommuner att hantera olika ärenden.

Även samarbeten med SMHI och andra myndigheter har skett för att öka tillgången och förståelsen för SGU:s data i klimatrelaterade frågor. Utbildningar och seminarier har genomförts för att främja användningen av dessa kunskapsunderlag i planeringsarbetet i kustkommuner och andra relevanta områden.

Det är tydligt att SGU:s jordartsdata spelar en central roll inom samhällsplanering och klimatanpassning, och deras tillgänglighet har stor betydelse för lokala myndigheters arbete med att hantera risker kopplade till ras, skred och erosion. Med de detaljerade lager av jordartsinformation som SGU tillhandahåller kan kommuner, myndigheter och andra aktörer genomföra mer inriktade riskanalyser och planera lämpliga åtgärder för att minska klimatrelaterade risker.

Tabell 2

Områden där kartläggning pågått under 2024 inom verksamhetsområdet tillhandahålla geologisk information för samhällets behov.

Område	Kartering	Fokusområde	Status (pågående/färdigställt)	Regeringsuppdrag
Kaunisvaara, Pajala	Grundvattenmagasin	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	pågående	
Kallak, Jokkmokk	Grundvattenmagasin	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	pågående	
Gränna	Grundvattenmagasin	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	pågående	
Revinge, Sjöbo	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	pågående	
Klarälvsdalen	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Södra Malingsbo	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	pågående	
Åredalen	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	pågående	
Forsaåsen	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	pågående	
Hallsbergsåsen	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Vindelälvsåsen, Vindeln	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	pågående	
Jumkilsåns dalgång	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	pågående	
Laholmsslätten	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	pågående	
Lärbro, Gotland	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Rättvik	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Fellingsbroåsen, Arboga	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	pågående	
Askersundsåsen, Vretstorp-Fjugesta	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	pågående	
Valle härad – Hornborgasjön	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Skövde	Grundvattenmagasin	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Sydöstra Östersjön	Koldioxidlagring	En snabbare grön omställning	pågående	CCS
Södra Skåne	Koldioxidlagring	En snabbare grön omställning	pågående	CCS
Ulricehamn	Bergkvalitet	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Jönköping	Bergkvalitet	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Gotland – kust	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Skåne	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Helsingborg	Byggnadsgeologi	Ett mer robust samhälle	pågående	

Maringeologisk information

Under 2024 genomförde SGU omfattande maringeologiska undersökningar kopplade till regeringens uppdrag för koldioxidlagring och flera externfinansierade projekt. Undersökningarna täckte totalt 6 280 linjekilometer, motsvarande 857 km² havsbotten, och genomfördes över 153 dagar. Dessutom utfördes sedimentprovtagningar vid 213 punkter under 29 dagar, där kornstorlek och miljögifter analyserades. De undersökta områdena inkluderade Skånes kust, Östersjön samt kustnära områden utanför Gävle och Umeå. All insamlad data kvalitetsgranskades och bearbetades av SGU:s experter inom maringeologi, marinbiogeologi och miljökemi.

Den insamlade informationen har bidragit till en ökad förståelse för områden viktiga för samhällsviktig infrastruktur för koldioxidlagring samt för kunskapen om förorenade sediment och lokala habitat i svenska hav och sjöar, vilket gynnar både lokal och regional havsplanering.

Maringeologisk information har förmedlats till olika intressenter, som till exempel privata företag och kommuner, vid handläggning av ca 30 ärenden under året. För att kunna sprida maringeologisk information har SGU ansökt om spridningstillstånd vid tre tillfällen under 2024 relaterat till inkommande förfrågningar samt inom ramen för regeringsuppdraget för koldioxidlagring. Samtidigt fortsatte SGU att digitalisera och tillgängliggöra äldre data från sina arkiv. Detta arbete är särskilt viktigt för områden som kräver undersökningstillstånd, exempelvis havsbaserad vindkraft och CCS-projekt.

SGU deltar i flera miljöforskning- och samarbetsprojekt med bidragsfinansiering på både nationell och internationell nivå. I samarbete med

Tabell 2. Fortsättning.

Område	Kartering	Fokusområde	Status (pågående/färdigställt)	Regeringsuppdrag
Helsingborg	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	pågående	
Stockholm	Bergkvalitet	Ett mer robust samhälle	pågående	
Örebro – sulfidjordar	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Västerås	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	pågående	
Krokek	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Nynäshamn	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	pågående	
Jokkmokk	Jordartskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	färdigställt	
Pajala	Jordartskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	färdigställt	
Stockholm	Byggnadsgeologi	Ett mer robust samhälle	pågående	
Gränna	Jordartskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	färdigställt	
Bräcke	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Häggenäs	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Ede	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Borgvattnet	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	färdigställt	
Ljusnan	Jordartskartering	Ett mer robust samhälle	färdigställt	

SLU, Umeå universitet, Chalmers och Göteborgs universitet arbetar SGU med ett projekt som spårar moderna och historiska dioxinföroreningar i akvatiska miljöer. Syftet är att identifiera föroreningskällor och möjliggöra åtgärder mot dessa. Genom att studera havsbottens geologi fås insikter om tidigare miljöförändringar och deras påverkan på nuvarande havsmiljöer.

I ett EU-finansierat projekt tillsammans med den finska geologiska undersökningen GTK och svenska länsstyrelser fokuserar SGU på restaurering

av habitat i grunda områden i Östersjön. Genom insamling av hydroakustiska data och sedimentprover har effektiva metoder för övervakning och restaurering utvecklats, vilket bidrar till hållbar förvaltning av marina ekosystem.

SGU är också en del av ett Formas-finansierat projekt som undersöker utsläpp av växthusgaser från fiberhaltigt sediment. Inom det europeiska projektet Geological Service for Europe (GSEU) har SGU genomfört en enkätstudie som kartlägger skillnader och likheter i kustsårbarhet mellan länder. Studien har

resulterat i en rapport som sammanfattar resultaten och bidrar till en gemensam förståelse för utmaningarna längs Europas kuster.

SGU:s arbete under 2024 har stärkt kunskapen om områden med potential för koldioxidlagring och förbättrat förståelsen av förorenade sediment och marina habitat. Dessa insatser stöder både lokal och regional havsplanering och bidrar till hållbar utveckling av marina resurser och ekosystem. Genom sina maringeologiska projekt säkerställer SGU en långsiktig hållbarhet inom både samhällsviktig infrastruktur och ekosystemhantering.

Geomagnetiska observationer

Inom verksamheten Geomagnetisk dokumentation registreras varje sekund, dygnet runt hur jordens magnetfält varierar i tid och rum. SGU driver tre geomagnetiska observatorier, i Uppsala, Lycksele och Abisko. Från dessa observatoriedata kan kompassens missvisning beräknas, vilket är en information som efterfrågas av bland annat Luftfartsverket, Sjöfartsverket, Försvarsmakten, Lantmäteriet och flygplatser. Verksamheten utför även mindre externa uppdrag, som till exempel kontroll av devieringsplattor vid flygplatser eller kalibrering av geomagnetiska instrument.

Information om kompassens missvisning har under året levererats till Luftfartsverket, Lantmäteriet, Sjöfartsverket och olika flygplatser. Obrutna tidsserier med geomagnetiska observationsdata från samtliga observatorier har under året levererats till SGU:s databaser och internationella datacenter. Geomagnetiska data har även levererats till Europeiska Rymdorganisationen (ESA) och kommer att användas där inom rymdsäkerhet och prognostisk modellering av rymdväder.

SGU har under året undersökt berggrunden i Skåne med den så kallade Riksrigger, för att kunna bedöma förutsättningarna för koldioxidlagring.

Geologisk lagring av koldioxid

SGU har fått i uppdrag av regeringen att utreda lämpliga platser för permanent lagring av koldioxid i Sverige samt analysera förutsättningarna för driften av lagringsplatserna. SGU ska aktivt delta i nationell

och internationell samverkan och särskilt bevaka CCS-aktiviteter för att bibehålla och utveckla svensk förmåga avseende geologisk lagring av koldioxid. Vid genomförandet av uppdraget ska SGU föra en dialog med Statens energimyndighet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 mars 2026.

Inom ramen för uppdraget har SGU under 2024, förutom omfattande maringeologiska undersökning-

ar inkl. omfattande seismisk tolkning, utfört djupborrningar i berggrunden i Trelleborgs kommun. Borrkärnorna analyseras och ger värdefull information om förutsättningarna för koldioxidlagring. Data från undersökningarna analyseras och tolkas och ger kunskap om berggrunden och var det finns förkastningar och strukturer, vilket visar förutsättningar för lagringsplatser och ger också underlag för kommande riskanalyser. Borrkärnorna har analyserats med avseende på takberggrundens och reservoarberggrundens egenskaper där vi upprättat geofysiska loggar, utfört kemisk skanning, högupplöst fotografering, fysikaliska analyser av porositet och permeabilitet, mekaniska analyser, petrografiska analyser av tunnslip och berggrundens termiska förmåga. Vi har även påbörjat arbetet med att skapa en modell för att uppskatta kapaciteten (inkl. årlig injekteringskapacitet) för koldioxidlagring i identifierade reservoarer samt för att simulera koldioxidens beteende i reservoaren.

Under året har två referensgruppsmöten genomförts i samverkan med Energimyndigheten, där länsstyrelser, företag och organisationer har medverkat. Inom uppdraget har SGU samarbetat med Lunds universitet och Uppsala universitet samt deltagit i internationella forum så som Baltic Carbon Forum 2024. Arbetet har även uppmärksammat i rikstäckande och lokala medier.

SGU har också genomfört en första marknadsanalys som rör CCS-branschen. Djupintervjuer genomfördes med representanter för målgruppen, vilket gav värdefulla insikter om preferenser på vilket sätt målgruppen vill kunna se för vilka områden som SGU erbjuder reflektionsseismisk data och vilken grad av bearbetning av datan som önskas. Det gör att SGU kan utveckla myndighetens tjänster så att de bättre passar målgruppen.

Tabell 3

Kostnader för insamlingsverksamhet för tillhandahållande av geologisk information för samhällets behov (tkr), som finansieras via SGU:s anslag (AF).

	2024	2023	2022
Berggrundsinformation för samhällsplanering	3 444	6 677*	– **
Jordartsinformation (inklusive uppdatering av tidigare insamlningar)	4 276	4 811*	– **
Grundvatteninformation (magasin, nivå, kvalitet och brunnar)	6 569	12 589*	– **
Maringeologisk information	1 129	6 303*	– **
Geologisk lagring av koldioxid	52 091	48 706	– **
Flyggeofysisk information	10	63	– **
Summa	67 519	79 149	– **

* Siffror för 2023 är justerade och vi redovisar nu enbart förvaltningsanslaget.

** Saknas jämförelsesiffror på grund av ny ekonomimodell.

Grundvatteninformation

SGU har under året haft ett regeringsuppdrag att analysera grundvattenmagasinens robusthet och utsatthet för klimatförändringar. I april publicerades en rapport som omfattar en grundläggande analys av klimatförändringarnas påverkan på grundvattenbildning och grundvattennivåer. Inom uppdraget kommer det att publiceras ytterligare en rapport som bland annat visar hur beroendet av grundvatten för både enskild och allmän dricksvattenförsörjning ser ut i olika delar av landet. Dessutom kommer SGU att tillhandahålla en nedladdningstjänst för resultaten av de utförda klimatanalyserna. Rapporterna och nedladdningstjänsten kommer utgöra en bra grund för fortsatta, mer detal-

jerade analyser om hur uttag från olika grundvattenmagasin kan påverkas av klimatförändringar. Dessutom kommer resultaten vara viktiga för prioriteringar av klimatanpassningsinsatser med avseende på grundvatten.

I december arrangerade SGU Grundvattendagarna 2024 – ett tvådagarsevenemang som samlade hela 340 deltagare från myndigheter, akademi och näringsliv. Evenemanget hålls vartannat år och är en viktig mötesplats för att presentera SGU:s arbete och diskutera högaktuella frågor inom grundvattenområdet. Årets evenemang lyfte frågor som grundvatten i ett förändrat klimat, mineraldönsörjning och dess påverkan på grundvattnet samt hur vi kan säkra en robust grundvattenförsörjning. Utbytet av erfarenheter och gemensamma diskussioner om framtida lösningar har visat sig vara det stora värdet av konferensen, inte minst för att vi ska kunna öka samverkan för att möta våra gemensamma utmaningar. Utvärderingsenkäten visade att 97 procent av deltagarna var nöjda med konferensen, varav hela 55 procent var mycket nöjda. Drygt sju av tio deltagare tyckte att konferensens innehåll var värdefullt för deras arbete och åtta av tio svarade att konferensen har gett dem nya insikter. Nio av tio deltagare ansåg att konferensen visar att SGU är en samlande aktör för grundvattenfrågor i Sverige.

Grundvattennivåer

SGU mäter grundvattennivåer över hela landet för att möjliggöra analyser av rumsliga och tidsmässiga variationer över längre tid, till exempel för att följa upp förändringar. Den främsta samhällsnyttan med SGU:s mätningar och tillhandahållande av grundvattennivåer är att det utgör en kritisk datamängd för information om risk för vattenbrist, på både kort och lång sikt. Informationen ger länsstyrelser,

Tabell 4

Kartläggning av geologisk information för tillhandahållande av geologisk information för samhällets behov.

	Antal			Yta (km ²)			Linjekilometer			Mätpunkter		
	2024	2023	2022	2024	2023	2022	2024	2023	2022	2024	2023	2022
Grundvattenmagasin	20	26	42									
Grundvattennivå										602	550*	520*
Grundvattenkvalitet										32	32	32
Brunnar	18 022	22 880	24 245									
Bergartskemiska analyser	20	-	38									
Hällobservationer	85	517	502							-	-	27
Karterad yta till kartdatabaser bergarter				20	550	208						
Bergkvalitetsanalyser	-	15	31									
Strålningsmätningar m. spektrometer	-	127	25									
Karterad yta till kartdatabas Jordarter 1:25 000–1:100 000				12 624	5 247	8 927						
Publicerade rapporter/beskrivningar	1	3	1									
Jordartsobservationer	3 309	3 183	3 008									
Kornstorleksanalyser	-	253	700									
Karaktärisering sur sulfatjord	322	30	1 048									
Maringeologisk kartering				857	679		6 280	3 914		-	222	
Akvatiska miljögiftsanalyser	190	657								13	105	
Tunnslip	24	-	-									
CCS-analyser	418	-	-									

* Antalet skiljer sig från årsredovisningarna för 2022 och 2023 eftersom nivåstationer som SGU samlar in från Länsstyrelsen då inkluderades. Dessa nivåstationer hanteras inom uppdraget datavårdskap.

kommuner samt dricksvatten- och livsmedelsproducenter bättre möjligheter att planera för och motverka störningar i produktion och försörjning vid situationer med vattenbrist.

För att SGU:s information om risk för vattenbrist, både på kort och lång sikt, ska vara väl underbyggd krävs det grundvattennivåmätningar från mätstationer

i opåverkade områden som ger en god geografisk, geologisk och tidsmässig fördelning. Samtliga dessa mätstationer måste ha en tidsserie på minst fem år och grundvattennivåerna ska mätas dagligen. För långsiktig information, exempel om trender och grundvatten i ett framtida klimat, kan det vara tillräckligt med årliga uppdateringar av de uppmätta

grundvattennivåerna. Däremot krävs dagliga uppdateringar av de uppmätta grundvattennivåerna för att kontrollera och verifiera SGU:s information om risk för vattenbrist inom ett tidsperspektiv på upp till sex månader. Målindikatorn för tillhandahållande av uppmätta grundvattennivåer är satt till 400 representativa mätstationer med daglig mätning av grund-

vattennivåer. Dessa stationer ska ha en tidsserie på minst 5 år och vara geografisk och geologiskt fördelade i opåverkade områden. För minst 200 av stationerna ska nya data dessutom tillhandahållas dagligen, vilket kräver att mätinstrumenten i dessa stationer skickar data till SGU varje dygn. För övriga stationer som inkluderas i målindikatorn ska uppdateringen av tidsserierna ske minst en gång per år.

SGU mäter och tillhandahåller för närvarande grundvattennivåer från totalt 602 egna mätstationer. Av dessa uppfyller 324 kriterier för målindikatorn, men antalet ökar tack vare den utbyggnad av mätstationer som genomfördes under perioden 2018–2020. Övriga stationer kan ha kortare tidsserier, vilket innebär att de kan uppfylla kriterierna för målindikatorn inom några år vid fortsatt mätning. Vissa stationer kan också ha etablerats med annat syfte, till exempel för lokala utredningar som kartläggning och våtmarksprojekt eller bedöma den kvantitativa statusen för grundvattenförekomster inom vattenförvaltningen.

Merparten av mätstationerna är utrustade med instrument som använder SGU:s system för daglig automatisk överföring av uppmätta grundvattennivåer. Detta system startades 2010 och använder sig av 2G- och 3G-näten, vilka troligen kommer att släckas i Sverige i slutet av 2026. Om inga åtgärder vidtas kommer detta få stora konsekvenser för insamling och tillhandahållande av grundvattennivåer, både för SGU och för den regionala miljöövervakningen som också använder detta system. Dels kommer det inte vara möjligt att tillhandahålla aktuella uppmätta grundvattennivåer. Dels kommer det att krävas mycket mer resurser för att manuellt hantera de nivådata som nuvarande instrument samlar in. Under 2024 har SGU därför fokuserat på att definiera

Tabell 5

Förutsättningar för insamlingsverksamhet för tillhandahållande av geologisk information för samhällets behov (tkr).

	2024	2023	2022
Geofysisk utrustning	90	6	0
Maringeologisk utrustning	13 964	27 907	22 512
Summa	14 054	27 913	22 512

investeringsbehov och utvecklingsinsatser som är nödvändiga under 2025 och framåt, för att hantera släckningen av 2G- och 3G-näten.

Enligt planen från utbyggnaden av mätstationer under perioden 2018–2020 kommer målnivån uppnås under 2025, men det förutsätter att nödvändig utveckling och investering genomförs för att hantera släckningen av 2G- och 3G-näten. Om denna utveckling och investering inte kan genomföras kommer antalet mätstationer som uppfyller kriterierna för målindikatorn att minska drastiskt och landa på cirka 150 från och med 2027. Inga av dessa mätstationer kommer då ha dagligt tillhandahållande av data vilket krävs för att verifiera SGU:s information om risk för vattenbrist inom de närmsta månaderna.

Utöver insamling och tillhandahållande av uppmätta grundvattennivåer utförs också kontinuerligt riktstäckande modellberäkningar. Det primära syftet med modellberäkningarna är att få ett nationellt heltäckande underlag, och att kunna ta fram olika scenarier för framtida grundvattennivåer både på kort och lång sikt. Modellberäkningarna ligger till grund för olika typer av automatiska redovisningar i form av historiska, aktuella och framtida grundvattennivåer.

Både mätningar och modellberäkningar kan bland annat användas för riskanalys, beslutsunderlag, prognoser och klimatsimuleringar. Till exempel är SGU:s meddelanden om risk för vattenbrist på grund av låga grundvattennivåer baserade på dessa mätningar och modelleringar.

Grundvattenresurser

SGU har under året fortsatt sitt uppdrag med grundvattenkartläggning för att tillhandahålla geologiskt underlag för samhällets behov.

En del av kartläggningen genomförs i områden med potential för metall- och mineralfyndigheter, så kallade malmpotentiella områden. Resultaten från kartläggningen av malmpotentiella områden kommer att redovisas i början av 2025 i separata rapporter, som underlag för samhällsplanering i berörda kommuner. I områden vid Jokkmokk (Kallak) och Pajala (Kaunisvaara) fortgår kartläggningen som påbörjades förra året. Inom det malmpotentiella området vid Gränna (Norra Kärr) påbörjades grundvattenkartläggning under året. Samtliga tre områden kartläggs med avseende på både jordarter och grundvatten.

Kartläggningen i Rättvik resulterade i ett stort och värdefullt grundvattenmagasin och en 3D-modell över jordlagren. Grundvattenkartan över Rättvik har utgjort ett viktigt underlag vid avgränsning av vattenskyddsområde för en ny kommunal huvudvattentäkt.

På norra Gotland kartlades fyra små grundvattenmagasin under året, bland annat vid Tingstäde. Bristen på grundvatten i området gör grundvattenkartläggningen till viktiga underlag, bland annat för avvägning mellan de motstående intressena dricksvattenförsörjning och kalkbrytning.

Grundvattenkartläggning har även slutförts i Västergötland, vid Billingen, i området kring Hornborgasjön i väster och vid Skövde i öster. Båda grundvattenmagasinen har goda uttagsmöjligheter och skyddsvärda grundvattenresurser.

SGU har även genomfört översiktlig kartläggning av elva grundvattenmagasin i Klarälvsdalen i Värmland, från Höljes i norr till Forshaga i söder. Det är vattenmyndigheten för Västerhavet som efterfrågat denna information för sitt arbete med bland annat riskbedömning och statusklassificering av grundvattenförekomster.

Grundvattenmagasin i Dalarnas, Värmlands, Västra Götalands och Gotlands län har levererats till SGU:s databaser och gjorts tillgängliga för nedladdning. Under året har fyra beskrivningar över fem grundvattenmagasin i Norrbottens och Jämtlands län publicerats. Syftet med beskrivningarna är att text och kartor ska kunna ligga till grund för planering när det rör enskild och kommunal vattenförsörjning och skydd av grundvatten, men även vid undermarksarbeten och planering av bostäder, industriområden, grustakter med mera. Den insamlade informationen kan användas som hydrogeologiskt bedömningsunderlag för handläggare på kommuner, länsstyrelser, vattenmyndigheter, konsulter och mark- och miljödomstolar, samt av enskilda fastighetsägare och näringsidkare.

Grundvattenkvalitet

SGU samlar in, analyserar och tillhandahåller information om Sveriges grundvattenkvalitet. Mycket av detta arbete bedrivs genom uppdrag och bidrag och beskrivs närmare under andra rubriker. En rad insatser på området görs dock på eget anslag.

Under 2024 har SGU fortsatt den grundvattenkemiska övervakningen i syfte att möjliggöra

Kartläggning och provtagning av Sveriges grundvatten ger viktig information som bidrar till ett robustare samhälle.

analyser av rumsliga och tidsmässiga variationer i grundvattenkemi över längre tid. Övervakningen har pågått sedan 1960-talet och omfattar i dag 32 stationer spridda över hela landet. Övervakningen är ursprunget till den nationella miljöövervakningen av grundvatten och är i dag ett komplement till den. Alla insamlade data tillhandahålls fritt som öppna data, tillsammans med data insamlade genom det nationella datavärdskapet för grundvatten. Ytterligare grundvattenkemiska data har samlats in i samband med kartläggning av grundvattenmagasin och våtmarksområden.

Under våren publicerades nya, uppdaterade bedömningsgrunder för grundvatten. Bedömningsgrunder för grundvatten är en av SGU:s mest efterfrågade produkter och utgör ett slags atlas över Sveriges grundvattenkemi. Informationen, som bygger på alla de grundvattenkemiska data SGU förfogar över, utgör stöd för myndigheter och näringsliv i bedömningar av grundvattenkvalitet, men är också lättillgänglig för en intresserad allmänhet. De uppdaterade bedömningsgrunderna är webbaserade och omfattar betydligt mycket mer data och information, framför allt avseende organiska miljögifter, än vad den förra versionen (från 2013) gjorde.

Under året har arbete också utförts i syfte att säkra, tillhandahålla och fördjupa utvärdera de utökade grundämnesanalyser i grundvatten som SGU låtit utföra runt om i landet mellan 2015 och 2021. Dessa data rymmer i flera fall unik information om förekomst av en rad ämnen som aldrig eller sällan tidigare analyserats i svenskt grundvatten. En del av dessa ämnen är så kallade kritiska och strategiska råvaror, som kan få ett ökat samhällsintresse i framtiden.

Brunnar

SGU samlar in och tillhandahåller information om brunnar. Den helt dominerade delen av insamlingen sker genom att brunnborrarna, i enlighet med lag (1975:424) om uppgiftsskyldighet vid grundvatten-täktsundersökning och brunnborrning, levererar information om utförda brunnborrningar direkt till SGU. Drygt 83 procent levererades 2024 digitalt direkt i SGU:s applikation för brunnborrare. Den digitala leveransen har medfört snabbare och effektivare handläggning på SGU, men också bättre kvalitet på

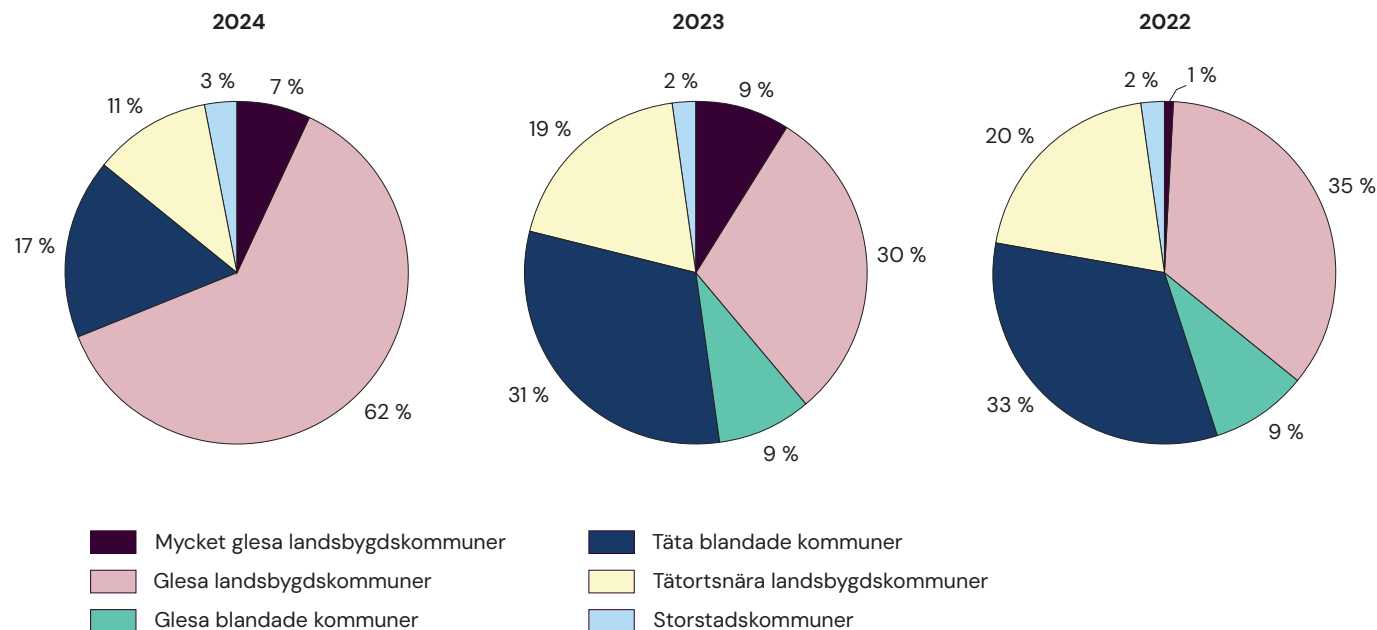
den inkommande informationen. Resterande 17 procent levereras på pappersprotokoll och omhändertas manuellt av SGU. En viss insamling, cirka 4 procent av årliga volymen, sker även genom den inrapportering som andra aktörer än brunnsborraren, till exempel privata brunnsägare och andra, kan lämna via SGU:s webbplats.

Det totala antalet brunnsuppgifter är cirka 813 000 och informationen finns tillgänglig via både nedladdnings- och karttjänster på SGU:s webbplats. Antalet inkomna uppgifter 2024 är något färre jämfört med de föregående cirka tio åren, kanske beroende på en svagare marknad för energibrunnar.

Kunskapsutveckling inom grundvatten

SGU har analyserat känsligheten hos kustzonerna i Skåne och Halland för stigande grundvattennivåer till följd av klimatförändringar och höjda havsnivåer. Studien omfattade både påverkan på grundvattennivåer och kemisk sammansättning samt en genomgång av kommunernas nuvarande övervakning. SGU gav rekommendationer för förbättrad övervakning i kustzonen. Projektet, som finansierats via bidrag från SMHI och länsstyrelserna i Skåne och Halland, avslutas 2024.

Under året har SGU även deltagit i två projekt om klimatförändringars påverkan på byggd miljö. Tillsammans med SGI, Göteborgs universitet, SMHI, Chalmers och Sweco har SGU utvecklat en lokal grundvattenmodell baserad på sin klimatmodell. I det andra projektet övervakas nederbörd, yt- och grundvatten för att studera effekterna av grundvattensänkningarna från undermarksbyggande i ett förändrat klimat. Projekten finansieras via bidrag av Formas och Richertska stiftelsen.

Figur 12. Del av SGU:s kartläggning i procent per kommuntyp.

Genomförande av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken

SGU spelar en viktig roll i att kartlägga och samla in data som kan ge samhällsnytta, med fokus på geologiska förhållanden. Genom att prioritera områden där undersökningarna kan ge stor nytta, bidrar SGU till att stödja både landsbygdsutveckling och stadsplanering.

Analysen av SGU:s kartläggning under 2024 visar att en betydande del av arbetet (69 %) äger rum i landsbygdskommuner, med en relativt liten andel (3%) i storstadskommuner. Detta tyder på en tydlig prioritering av landsbygdsområden, vilket kan relateras till aktuella samhällsutmaningar där geologisk

information är kritisk, som exempelvis i frågor om vattenförsörjning, naturresurser och infrastrukturutveckling.

Det framkommer också att det finns ett behov av att SGU arbetar i hela landet, inte bara i landsbygdskommuner. Det är viktigt att öka medvetenheten om de geologiska undersökningarnas betydelse för samhällsutveckling på olika platser och i olika typer av kommuner, inklusive storstadsområden. Geologisk information kan bidra till hållbar utveckling i både landsbygd och stad.

Remissyttranden och skrivelser

SGU tar aktivt ställning till vilka ärenden som myndigheten väljer att yttra sig över. SGU bevakar hållbarhetsperspektivet utifrån förväntad påverkan på grundvattenresurser. Ett exempel är Heidelberg Materials Cement AB:s ansökan om fortsatt täktverksamhet av kalksten i Slite på Gotland. SGU har yttrat sig om verksamhetens påverkan på grundvattnets status och bedömt hur de föreslagna skyddsåtgärderna kan ge en framkomlig väg i tillståndsprocessen.

SGU har i ett remissyttrande till Naturvårdsverket avstyrkt bildandet av Bästeträsk nationalpark på norra Gotland. SGU:s bedömning är att nationalparken inte är förenlig med de riksintresseanspråk för värdefulla ämnen eller material i något av områdena Stucks, Rute eller Fleringe. SGU:s uppfattning är att den föreslagna nationalparken är en sådan åtgärd som kan påtagligt försvåra utvinning (av kalksten) i samtliga dessa fyndigheter.

Vattenförvaltning inklusive genomförande av dricksvattendirektivet

SGU har inom den svenska vattenförvaltningen ett föreskrivande och vägledande ansvar i grundvattenfrågor. Därutöver står myndigheten för expertstöd och samverkar med andra myndigheter inom vattenförvaltningen. SGU deltar aktivt i den gemensamma genomförandestrategin för vattendirektivet på

Tabell 6

Kostnader för SGU:s arbete med vattenförvaltning (tkr). Finansieras via bidrag, förutom genomförandet av dricksvattendirektivet som finansieras via SGU:s anslag (AF)

	2024	2023	2022
Föreskrifter, vägledning och expertstöd m.m.	8 738*	8 848*	8 540
Drift och leveranser till och från Vattentäcksarkivet	-	-	466
Genomförande av dricksvattendirektivet	1 983	2 967	-
Summa	10 721	11 815**	9 006

* Inkluderar kostnader med vattentäcksarkivet.

** Summering justerad till följd av komplettering av arbete med dricksvattendirektivet

EU-nivå, samt står för en stor del av dataförsörjningen inom vattenförvaltningen.

Myndigheten har under året uppdaterat och remitterat två föreskrifter för att införa nya bestämmelser om riskbedömning enligt det uppdaterade dricksvattendirektivet (2020/2184). Dessa rör övervakning, kartläggning och klassificering av grundvattnets status

Myndigheten har fortsatt varit en aktiv part i tillståndsprocesser där tolkningen och tillämpningen av miljökvalitetsnormer för grundvatten har en central roll för besluten. Vattenförvaltningens roll är att klargöra vilka krav som följer av lagstiftningen så att yttranden från SGU återspeglar myndighetens olika roller och ansvar avseende såväl skydd av grundvatten och dricksvatten som mineralförsörjning.

SGU:s webbvägledning för vattenförvaltningen har i delar uppdaterats för att underlätta vattenmyndigheternas och länsstyrelsernas genomförande av grundvattenförvaltningen. SGU har även publicerat

nya bedömningsgrunder för grundvatten på webben som stöd för myndigheter och näringsliv i bedömningar av grundvattenkvalitet.

Under året har SGU fortsatt driften av Vattentäcksarkivet, men eftersom det är ett föråldrat it-system har systemets webbtjänst behövt stängas ner. Detta innebär att det inte längre är möjligt att uppdatera uppgifter om vattentäkter och vattenverk. Nedstängningen påverkar dock inte förvaltningen av den befintliga informationen som tidigare har rapporterats in till Vattentäcksarkivet, och som behövs fram till ett nytt system kan tas i drift enligt det förslag som beskrivs nedan.

SGU och Livsmedelsverket har gemensamt genomfört ett regeringsuppdrag om förutsättningar för insamling, hantering, registrering och rapportering av råvattendata och dricksvattendata. Slutredovisningen, som inkluderade lösningsförslag samt kostnadsberäkningar för utveckling, införande och förvaltning, överlämnades till regeringen den 1 juni 2024. Uppdraget visar att en nationellt samordnad insamling och förvaltning av råvatten- och dricksvattendata, inklusive information om dricksvattentäkter, kommer att medföra betydande resursbesparing och förenkling för dricksvattenleverantörerna och kommunerna samt även för övriga användare av data. Den föreslagna insamlingen av information är väsentlig för att följa upp miljösituationen i Sverige, uppfylla krav i flera EU-direktiv och trygga dricksvattenproduktionen, inte minst ur ett beredskapsperspektiv.

Målbeskrivning

Hållbart nyttjande av landets mineralresurser

Vi ökar takten i tillhandahållandet av information om geologiska förutsättningar för att hitta metaller och mineral, för att bidra till bättre förutsättningar till mineralnäringen och en snabbare grön omställning.

Hur:

1. Samla in, analysera och tillhandahålla geologisk, geokemisk och geofysisk information för bättre nationell täckning med hjälp av moderna metoder.
2. Öka förståelsen för samhällets behov av metaller och mineral, varför de behövs, var de bryts och till vad de används.
3. Vi jobbar med systematisk omvärldsbevakning för att bland annat identifiera behov och föreslå regelförenklingar.

Regeringens satsning på myndighetens kontor i Malå kommer att öka servicenivån. Servicen innefattar hjälp med SGU:s analoga, digitala och geologiska material.

Samlad bedömning av SGU:s resultat

SGU bedömer att myndigheten har bidragit till att skapa goda förutsättningar för ett hållbart nyttjande av landets mineralresurser på ett tillfredsställande sätt med den information som myndigheten har tagit fram. Tillskott av resurser har lett till en tydlig ökning av producerad grundläggande information

för mineralnäringen vilket på goda grunder antas vara en av de bidragande orsakerna till ökning av undersökningstillstånd. Till detta kommer ökad kapacitet att på ett bättre sätt bidra till de regelutvecklingsområden som tydligast berör mineralresursfrågorna.

Till detta kommer de informationsinsatser som SGU gjort i olika sammanhang och på olika nivåer. Dessa har alla syftat till att belysa behovet av metaller och mineral, samt hur Sveriges möjligheter att producera dessa ser ut.

SGU bedömer också att arbetet med att marknadsföra Sverige som prospekteringsland och förse prospekteringsbranschen med adekvat information är tillfredsställande. Bidragande till detta är den satsning på fritt nedladdningsbar prospekteringsrelevant information som SGU slutförde under året, vilket bör underlätta för ökade investeringar i branschen.

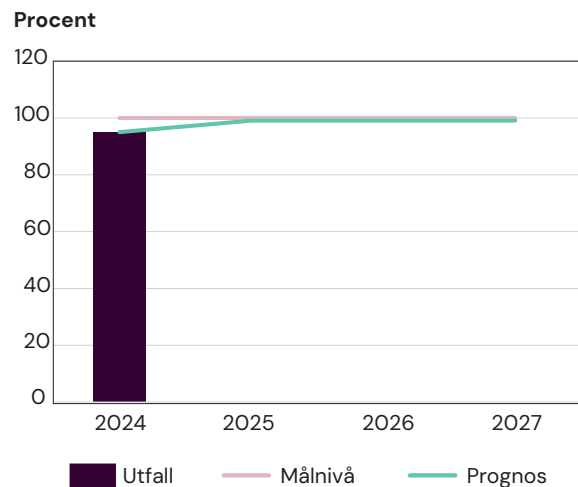
Myndigheten har i arbetet med riksintressen successivt ökat takten betydligt under året. Detta omfattar beslut om reviderade avgränsningar, detalj-avgränsningar och helt nya riksintresseområden. Att de alltmer akuta frågorna om förbättrad försörjningsberedskap är starkt förknippade med riksintressearbetet gör att ytterligare resurser kommer att satsas på riksintressearbetet under kommande år.

Tabell 7

Beskrivning av viktiga resultat inom verksamhetsområdet Hållbart nyttjande av landets mineralresurser.

Viktiga resultat 2024	Beskrivning
Kartering av malmpotentiella områden	Insamling av 2,7 gånger fler berggrundsgeologiska observationer, tre gånger fler markgeokemiska prover och 2,1 gånger fler linjekilometrar flyggeofysik. Dessa data är avgörande för prospekterings- och gruvbolag.
Inventering av gruvhål	Inventeringen av gruvhål har ökat med 50 procent, vilket förbättrar kunskapen om befintliga resurser och potentiella riskområden.
Riksintressen	SGU har utrett ett antal riksintressen, vilket bidrar till en balanserad avvägning mellan olika samhällsintressen och främjar hållbar markanvändning.
Rådgivning och stöd	Expertstöd och teknisk rådgivning har givits till myndigheter och kommuner inom områden som markanvändning, vattenförsörjning, georisker, naturolyckor, havsplanering och resurshantering.
Utveckling av arkivet i Malå	Förstärkt bemanning och upprustningen av Mineralinformationskontoreti Malå är planerad för att stärka hanteringen av geologiska data och underlätta för näringsliv och forskare.
Främjandeuppdraget	SGU har bidragit till att lyfta fram vikten av råvaruförsörjning och hållbar utveckling i olika sammanhang och genom riktade insatser.
Forskning och utveckling	Aktivt deltagande i europeiska och nordiska forskningsprojekt med fokus på råvaruförsörjning och klimatrelaterade frågor.
Tjänsteexport	Genom International Training Programme (ITP) har SGU fortsatt bidra till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte internationellt.

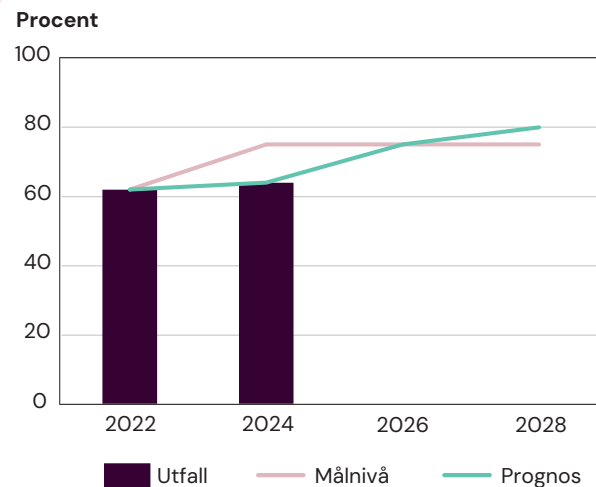
Analys av indikator

Figur 13. Andel utförd kartläggning i förhållande till plan för kartläggning inom fokusområdet bättre förutsättningar för mineralnäringen.

Ungefär 95 procent av den planerade kartläggningen för 2024 är genomförd. Slutleveranserna av vissa projekt har försenats på grund av omprioriteringar av resurser till arbetet med samlingar inför flytten av huvudkontoret och CCS-uppdraget. Ersättningsrekryteringar har också fördröjts vilket påverkar utfallet.

Analys av indikator

Figur 14. Andel svenskar som är positiva till gruvnäringen enligt en undersökning där ett representativt urval i åldrarna 18–79 år tillfrågats.

Allmänhetens inställning till gruvnäring har kartlagts via ett riksrepresentativt urval av Sveriges befolkning 18–79 år och är en upprepning av samma undersökning från 2022. Resultatet från 2022 består; en tydlig majoritet av svenskarna har en positiv inställning till gruvnäringen när det gäller de mer rationella aspekterna: att säkra tillgången på viktiga metaller, betydelsen för att skapa fler

arbetstillfällen och för Sveriges ekonomi. Det är en marginell ökning till 64 procent 2024 från 62 procent 2022. Nästan hälften, 45 procent, anser också att gruvnäring är viktig för att minska negativ klimatomställning, andelen osäkra är något högre än tidigare.

De största skillnaderna från 2022 märks främst i de emotionella aspekterna. Andelen som är negativ till att ha en aktiv gruva i sitt närområde har ökat från 34 procent till 41 procent, men fortfarande är andelen som kan tänka sig ha en aktiv gruva i sitt närområde större, 46 procent. Andelen som ser motsättningar mellan gruvnäring och miljöfrågor har också ökat sedan 2022 och ligger nu på 72 procent, en signifikant ökning på tre procentenheter.

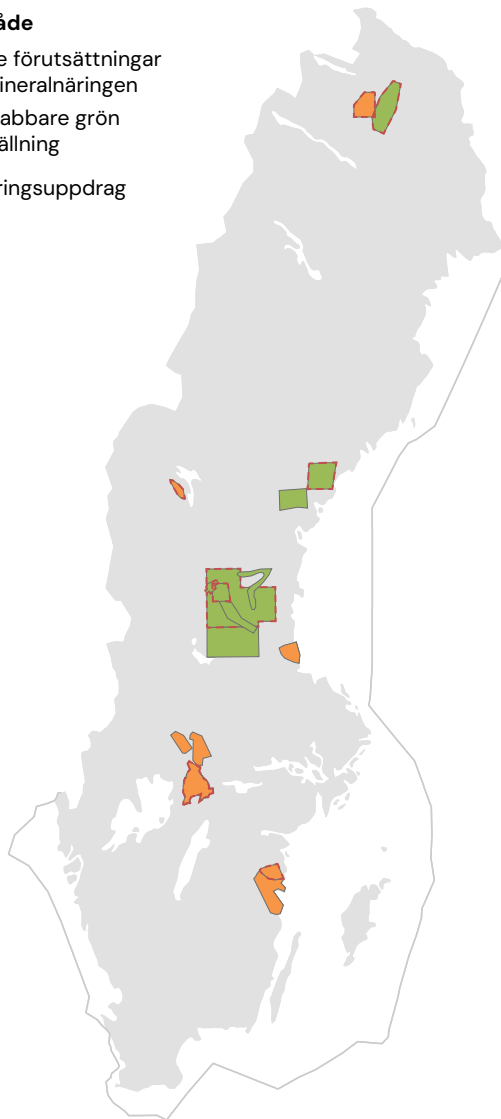
Andelen som anser det borde vara svårare att starta gruvor har också ökat, från 23 procent till 26 procent, och är nu lika stor som andelen som tycker det borde vara lättare att starta gruvor.

SGU gör tolkningen att det är en ökad polarisering i frågorna. Det spås på inte minst i media. För även om förståelsen för behovet av ökad utvinning av metaller och mineral ökar i samhället på ett generellt plan, så ökar också det emotionella motståndet när det gäller att realisera potentiella utvinningsplaner lokalt.

Kartläggning enligt kartplan

Fokusområde

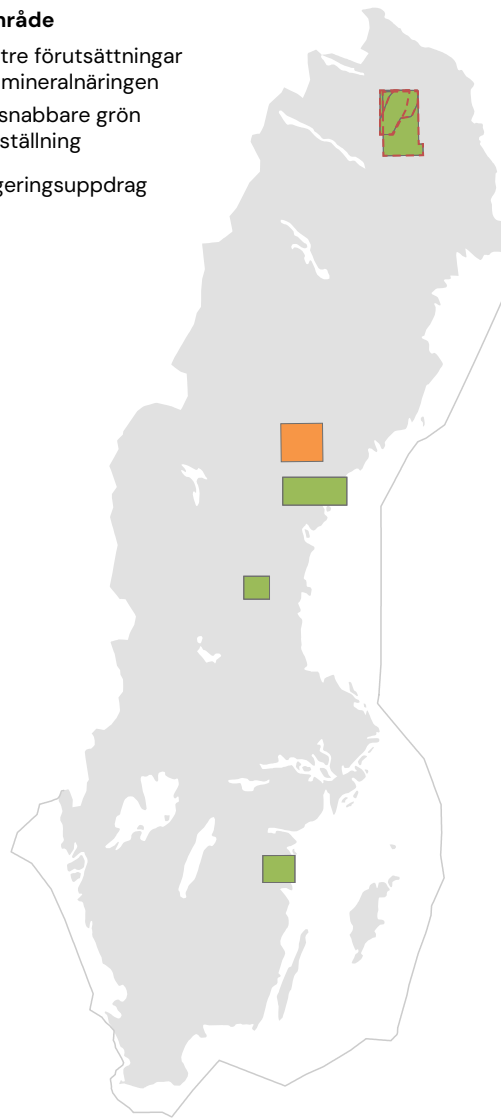
- Bättre förutsättningar för mineralnäringen
- En snabbare grön omställning
- Regeringsuppdrag

Figur 15. Genomförd kartläggning 2024 inom verksamhetsområdet hållbart nyttjande av landets mineralresurser (ej geofysisk).

Fokusområde

- Bättre förutsättningar för mineralnäringen
- En snabbare grön omställning
- Regeringsuppdrag

Figur 16. Genomförd geofysisk kartläggning inom verksamhetsområdet hållbart nyttjande av landets mineralresurser 2024.

Geologisk informationsförsörjning för metall- och mineralindustrin

Den 23 maj 2024 trädde EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA) i kraft som svensk lag. Den innebär att varje land ska upprätta ett nationellt program för allmänt undersökningsarbete inriktat på kritiska råmaterial. För att möta detta har SGU fått utökade anslag 2024 från regeringen (Dnr. 311-211/2024) för att förstärka arbetet med systematisk kartläggning av malmpotentiella områden samt övriga insatser kopplade till främjande av mineralutvinning. SGU har därför tagit fram en ny plan för kartläggning utifrån de nya förutsättningarna. Planen sträcker sig 5 år framåt och fokuserar på kartläggning av berggrund, geofysisk och markgeokemi samt utökad inventering av malm och mineral i malmpotentiella områden. Satsningen har inneburit rekrytering av fem berggrundsgeologer, tre geokemister och fyra geofysiker.

Under 2024 har SGU genomfört karteringsinsatser i delar av norra Norrbotten, Hälsingland, Västernorrland, Jämtland och i Västerviksområdet. Under arbetet produceras grundinformation om berggrundens mineralogi, petrografi, kemiska sammansättning, strukturella drag och ålder. Informationen bidrar till förståelsen av mineralsystem och skapar goda förutsättningar för prospektörer.

Norrbotten har stor potential för flertalet kritiska och strategiska metaller såsom grafit, kobolt, fosfor och sällsynta jordartsmetaller. Området är samtidigt en av EU:s största producenter av järn och koppar. Stora delar av den berggrundsgeologiska och flyggeofysiska grundinformationen är däre-

Tabell 8

Områden där kartläggning pågått under 2024 inom verksamhetsområdet hållbart nyttjande av landets mineralresurser.

Område	Kartering	Fokusområde	Status (pågående/färdigställt)	Regeringsuppdrag
Persberg–Nordmark, basmetallförekomster	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Färdigställt	
Hamrånge, basmetall-, järn- och litiumförekomst	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	
Edsbyn–Rullbo, grafitförekomster	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	Utökning av Kartplan
Västervik, sällsynta jordartsmetaller, basmetall- och järnförekomster	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	Utökning av Kartplan
Västernorrland, litiumförekomster. Potential för tenn och tantalförekomster.	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	Utökning av Kartplan
Los, basmetall- och koboltförekomster	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	
SumåssjönDellen–Ljusdal, vanadin, titan och järnförekomster	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	
Månsberg–Skällsta, grafitförekomster	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	Utökning av Kartplan
Kiskamavaara, basmetaller- och koboltförekomster	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	RU
Kiruna, järn- och sällsynta jordartsmetaller, basmetaller och koboltförekomster	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	RU
Svenstavik, alunskifferförekomster	Berggrundskartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	RU pågående	RU
Örebro län 1	Inventering av malm och mineral	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	
Örebro län 2	Inventering av malm och mineral	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	RU
Delar av Hälsingland och Jämtland	Markgeokemisk kartering	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	Utökning av Kartplan

mot från 1960-talet varför SGU har valt att i dialog med näringen utöka sin kartering där. I Hälsingland finns potential för vanadin, grafit, kobolt, litium och basmetaller och här har SGU utökat sin befintliga kartläggning med extra fokus på grafitförekomster. Ett annat område SGU har lagt resurser på är delar av Västernorrland där det finns potential för de kritiska råvarorna litium och tantal. Det är ett område som nu får ett modernt geofysiskt och berggrundsgeologiskt karteringsunderlag. SGU har påbörjat kartläggning även i södra Sverige (delar av Västervik och Skrickorumområdet). Förutom sällsynta jordartsmetaller finns där också potential för basmetaller och järn. I alla dessa områden bedrivs flyggeofysiska och tyngdkraftsmätningar.

Förutom att utöka volymen på kartläggningen satsar SGU även på metodutveckling av moderna elektromagnetiska, elektriska och tyngdkraftsmätningar som gör det möjligt att "se" djupare ner i berggrunden. Denna moderna geofysiska information är mycket värdefull och direkt användbar av prospektörer. Med hjälp av moderna geofysiska data som har samlats in från flyg, helikopter och på marken är det möjligt, att med övrig geologisk information, skapa modeller av berggrunden som visar metaller och mineral i tre dimensioner. Därtill har SGU utökat inventeringen av malm och mineral (äldre gruvhål där koncession inte gäller) i historiska gruvområden med 30 procent.

SGU har fortsatt samlat in markgeokemiska prov för att analysera huvud- och spårelement i morän i delar av Hälsingland och södra Jämtland. Under 2024 har tre gånger så mycket prov samlats in jämfört med tidigare år. SGU har också investerat och driftsatt ett nytt, modernt ICP-MS-instrument som

Tabell 8. Fortsättning.

Område	Kartering	Fokusområde	Status (pågående/färdigställt)	Regeringsuppdrag
Kiskamavaara	Flyggeofysik (gravimetri och elektromagnetiska mätningar).	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Färdigställt	RU
Kiskamavaara	Flyggeofysik, egen regi (magnetfält, gammastrålning, VLF)	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Färdigställt	Utökning av kartplan
Västernorrland	Flyggeofysik, egen regi (magnetfält, gammastrålning, VLF)	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	
Västernorrland	Tyngdkraft	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	
Västervik	Tyngdkraft	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	
Ljusdal	Tyngdkraft	Bättre förutsättningar för mineralnäringen	Pågående	

är betydligt snabbare på att analysera än det tidigare instrumentet var.

SGU deltar också i flera internationella samarbetsprojekt på europeisk och nordisk nivå, se mer i avsnittet *EU och internationell samverkan*.

Totalt har SGU bedrivit kartläggning i malmpotentiella områden för 63,2 miljoner kronor i år. I tabell 8 redovisas de områden SGU karterar inom verksamhetsområdet, både pågående som påbörjades enligt den gamla kartplanen (dnr. 21-2488/2020) och regeringssuppdraget kartläggning av malmpotentiella områden (dnr. 311-211/2024)

SGU har fortsatt sitt arbete med att färdigställa en samlingsapplikation för berggrundsgeologi. Utveckling har även påbörjats för applikationer för markgeokemi och petrofysik.

Tabell 9

Kostnader för samlingsverksamhet för hållbart nyttjande av landets mineralresurser (tkr), som finansieras via SGU:s anslag (AF).

	2024	2023	2022
Berggrundsinformation för mineralindustri	8 754	10 750	23 199
Geokemisk information (markgeokemi) för mineralindustri	1 260	1 655	355
Tyngdkraftsinformation	486	674	2 648
Flyggeofysisk information	6 687	9 185	11 640
Regeringsuppdrag: Kartläggning av malmpotentiella områden	45 966		
Summa	63 153	22 264	37 842

Tabell 10

Kartläggning av geologisk information för för hållbart nyttjande av landets mineralresurser.

	Antal			Yta (km ²)			Linjekilometer			Mätpunkter		
	2024	2023	2022	2024	2023	2022	2024	2023	2022	2024	2023	2022
Bergartskemiska analyser	604	475	1394									
Uppdaterade och nya poster i mineralresursdatabasen	836	564	1971									
Hällobservationer	4 117	1 491	1 908									
Karterad yta till kartdatabaser				2428**	70*	795						
Publicerade rapporter	11	13	11									
Layoutade kartor	-	-	1									
Markgeokemiska prover	1 650	592	554									
Flyggeofysiska mätningar							39 548	42 258	34 961			
Flygburen gravimetri							8 993					
Flygburen TEM							10 778					
Tyngdkraftsmätningar										1 621	1 646	2 670

* Linjekartering

** Sammanställning av fjällberggrund och nykartering.

Analys av tabell 10

Årets resultat bör jämföras med förra årets då en omfattande satsning på kartering av sekundära resurser har haft stor påverkan på informationsinsamlingen under 2022. Regeringens satsning på malmpotentiella områden möjliggjorde bland annat insamling av nästan tre gånger fler markgeokemiska prover och kartering av tre gånger fler berghållar än tidigare. Inventeringen av gruvhål resulterade i 30 procent fler nya och uppdaterade poster i databasen, och vi utökade också våra bergartskemiska analyser. Dessutom tillfördes 61450 analyser till SGU:s litogeokemiska databas, insamlade av prospektörer genom åren. Flyggeofysiska mätningar i

SGU:s egen regi, som omfattar magnetfält, gammastrålning och VLF, ökade med drygt 40 procent. Samtidigt kunde moderna mätningar med gravimetri och TEM upphandlas för att täcka stora delar av de områden som omfattades av satsningen.

Den karterade ytan i kartdatabasen utgörs till största delen av en sammanställning av äldre material om fjällberggrunden snarare än av ny kartläggning. Tack vare medel från vårändringsbudgeten 2023 och uppdraget om sekundära resurser 2022 kunde vi dessutom utöka våra egna flygmätningar under dessa år.

Tabell 11

Förutsättningar för informationsförsörjning för hållbart nyttjande av landets mineralresurser.

	2024	2023	2022
Geofysisk utrustning	1 471	1 370	1 937
Analysverksamhet geokemi	1 195	1 305	1 941
Borrkärnearkivet, lokalkostnad	6 695	6 896	6 420
Summa	9 361	9 571	10 298

Stöd till prospekteringsbranschen

Prospektering är en förutsättning för att lokalisera och utvinna nödvändiga metaller och mineral. En viktig del i SGU:s uppdrag för näringslivsfrämjande insatser är att stödja prospekteringsbranschen. Detta sker genom rådgivning och stöd för att de lättare ska kunna finna den information myndigheten producerar och tillhandahåller i områden av intresse. Det mesta av rådgivningen genomförs från SGU:s mineralinformationskontor i Malå, där myndigheten även förvaltar lager och arkiv med borrhärdar, stuffer samt kartor och rapporter. För att öka tillgängligheten till all SGU:s information som rör mineralfyndigheter, planeras för flytt av material, såsom referensstuffer, som förvarats i Uppsala till Mineralinformationskontoret.

SGU tar även emot information och material från prospektörer. Under året tog SGU emot 1 200 meter borrhärdar från regeringsuppdrag och inga borrhärdar från externa aktörer, vilket är att jämföra med ungefär 12 200 meter från externa aktörer år 2023. Besöksfrekvensen vid Mineralinformationskontoret kan tolkas som en temperaturmätare på prospekteringsinsatserna i Sverige och återspeglar framför allt tillgången till kapital för prospektörer. Besöksfrekvensen vid Mineralinformationskontoret sjönk jämfört med 2023, men kan ändå anses ligga på en normal nivå. Nytt för i år är en ökad efterfrågan av geologiskt material med potential för energimineral. I och med detta har det även uppdagats att bland annat såg- och karteringsutrymmen har bristfällig ventilation, något som kommer att åtgärdas inom kommande år. Utbyte av undermåliga förvaringslösningar har påbörjats då akuta behov föreligger på grund av

I början av mars medverkade SGU på PDAC i Toronto. Med sina närmare 27 000 besökare är det en av världens största mässor för prospekterings- och gruvbranschen.

läcker i tak. Under året har även undersökningar av arbetsmiljön skett, för att utveckla och säkerställa en sund arbetsmiljö för personal och besökare.

Marknadsföring och internationell synlighet

En annan viktig del i näringsfrämjandet är marknadsföring. Marknadsföringen av Sverige som prospekteringsland utgår också från verksamheten i Malå och genom urval av lämpliga mässor visar SGU upp Sverige som ett land med goda förutsättningar. Under 2024 deltog SGU med monter vid Prospectors and Developers Association Canada

(PDAC), världens största mässa för prospekterings- och gruvbolag. SGU var även medarrangör av Nordic Mining Day tillsammans med Norge och Finland. Deltagandet i dessa mässor bidrar även till omvärldsinformation. En tydlig signal från branschen var att framför allt de små företagen kopplade till prospektering av litium upplevde problem med finansiering, samtidigt som rådande geopolitiska förhållanden uppmuntrar till investeringar. Multinationella bolag börjar återigen notera Sveriges potential, och återkopplingen från besökare var övervägande positiv rörande Mineralinformationskontorets service och tillgänglighet.

SGU har deltagit i planeringen av Fennoscandian Exploration and Mining i Levi 2025 och medverkat vid flera viktiga evenemang under året. I januari deltog SGU i konferensen Future Mines and Minerals med både föredrag och monter. Myndigheten var även representerad vid Mining Indaba i Kapstaden och Mining and Minerals Hall i Sevilla.

SGU har genomfört fler riktade insatser, inklusive Mineraljakten, och på så sätt nått en bredare publik än tidigare. SGU:s ökade synlighet kan vara en bidragande faktor till en ökande positiv attityd till gruvnäringen nationellt, då den tyder på att förståelsen kring behovet av råvaror för det moderna samhället ökar. Detta märks även på mässor såsom Comic Con, där besökare i SGU:s monter i större utsträckning kommer för att få veta mer om både myndigheten och behovet av råvaror i samhället. SGU:s monter fick ungefär 600 besökare de dagar som mässorna pågick och intresset var mycket stort i alla åldrar för SGU:s frågor. I år har arrangemanget genomförts tillsammans med Bergskraft, som inom ett samverkansprojekt utvecklat ett interaktivt verktyg som visar bland annat råvarornas globala aspekter och det importberoende som vi lever med idag

Mineraljakten

Som en särskild treårig satsning från regeringen fick SGU i början av året uppdraget att återstarta tävlingen Mineraljakten, som legat i träda sedan 2014. Syftet med tävlingen är att uppmuntra enskilda privatpersoners sökande efter förekomster av värdefulla mineral i Sverige. Förutom att bygga kunskap och engagemang har Mineraljakten i dess tidigare skepnad lett till ett antal fynd som väckt intresse för både prospekte-

Under 2024 har SGU återstartat tävlingen Mineraljakten, nu i ny digital skepnad.

ring och faktiska upptäckter av ekonomiskt brytvärda fyndigheter.

Efter några månaders intensivt arbete lanserade SGU den nya Mineraljakten 2.0 den 27 juni i år, under Almedalsveckan. För att göra tävlingen mer modern, och samtidigt nå nya och yngre målgrupper, har SGU låtit ta fram en app där mineralletare kan ladda upp och skicka in bilder på sina fynd till SGU. Med appen blir även tävlingsadministrationen mer effektiv.

Tävlande som hittat mineral som bedöms vara intressanta uppmanas skicka in dessa till SGU för vidare granskning och analys. Årets tävlingsomgång stängde den sista september och 119 tävlingsbidrag hade då inkommit. Efter analysarbete och fältbesök på fyndplatser kommer vinnare för 2024 års mineraljakt att utses under försommaren 2025.

Regeringens satsning i Malå

Utifrån regeringens satsningar på SGU planeras för förstärkt service och investeringar om 45 miljoner kronor under tre år för verksamheten i Malå.

Verksamheten vid SGU:s Mineralinformationskontor ansågs länge vara ledande och en förebild internationellt. Den särskilda satsningen är till för att fortsatt och på ett ännu mer konkurrenskraftigt samt effektivt sätt kunna erbjuda prospekteringsnäringen och forskare inom området relevant service. Servicen innefattar hjälp med tillgänglighet till och analys av SGU:s analoga, digitala och geologiska material. Stödet hjälper företagen att effektivisera sitt arbete. Mineralinformationskontoret har varit värd för besök från en annan geologisk undersökning som vill lära av oss. Vi märker således av att allt fler

länder skapar liknande verksamheter, vilket i sin tur ökar deras konkurrenskraft i förhållande till Sverige. Att vidareutveckla verksamheten är en förutsättning för att bibehålla Sveriges attraktivitet för investeringar i prospektering.

I ett tidigare regeringsuppdrag (RR 2017:08) med syfte att stärka verksamheten i Malå var tillgången till data prioriterat. Att SGU som första myndighet i somras tillgängliggjorde en mycket stor del av data genom öppna data direktivet är något som till stor del möter den efterfrågan. Däremot har bland annat installationen av höghastighetsnätverk i samtliga arkivlokaler genomförts för bättre tillgång till digital information för kunderna samt vidareutveckling av digitala lösningar för hantering av data.

För att utveckla mineralinformationskontoret i Malå så att det bättre möter prospekterares behov av geologisk information, utrustning för att studera borrhärdar och stuffer och annan service har SGU genomfört en undersökning bland prospekterare från Sverige och andra länder. Utgångspunkten för undersökningen var det tidigare regeringsuppdraget (2017) om att utveckla Malåkontoret. Den nya marknadsundersökningen har gett nya medskick om vad SGU bör satsa på för att förbättra servicen.

Resultatet visade att målgruppen generellt sett är positiva till Mineralinformationskontoret. Målgruppens betyg för de olika produkter och tjänster som SGU erbjuder visar i stort sett på godkänt, men för vissa områden behövs förbättringar. Undersökningen gav tydliga resultat över vilken utrustning som mineralinformationskontoret ska prioritera vid investeringar. Resultaten pekade även på behov av förbättringar i kommunikation om Mineralkontorets erbjudande.

I samband med marknadsanalysen identifierades behovet av en ny ingång på SGU:s engelska externwebb för kunder från den internationella gruv- och mineralsektorn. Denna landningssida har utarbetats under 2024 och lanseringen är planerad till PDAC 2025.

För att effektivisera tillgängliggörande av fysiska dokument har förbättringsåtgärder för arkiven och tillhörande ytor planerats och upphandling av en helhetslösning av har påbörjats under året. Arkiven inkluderar det material som flyttas från Uppsala och den värdefulla malm- och mineralsamling som SGU fått i donation av Luleå tekniska universitet.

En förutsättning för genomförandet av de olika delarna i satsningen är en utökad personalstyrka. SGU har därför rekryterat två geologer, en arkivassistent och en handläggare till Mineralinformationskontoret och detta innebär i praktiken en fördubbling av personalstyrkan till att börja med.

Då många av de ovanstående satsningarna på Mineralinformationskontoret innebär investeringar så kommer merparten av kostnaderna att falla ut kommande år då upphandlingar har förberetts under året. Av den anledningen medel omfördelats till utökade geofysiska undersökningar vilka kommer komma till mineralinformationskontorets kunder till nytta.

De direkta resultaten av satsningen hittills är att SGU genom den utökade personalstyrkan kan återuppta digitalisering av äldre dokument och rapporter. SGU kommer även kunna öka servicenivån samtidigt som framtida investeringar planeras. Även om tillgång till data numera är kostnadsfria, kvarstår många frågor kring data, varpå serviceuppdraget har ändrat karaktär till övervägande kunskapsrelaterade frågor. Behovet av service har inte minskat. Genom den

Under 2024 har SGU förubblat personalstyrkan på Mineralinformationskontoret i Malå dit prospektörer kan komma för att bland annat undersöka insamlade borrhärdar.

riktade satsningen på Malå-kontoret står sig SGU:s konkurrenskraft därför starkare när det gäller service och tillgänglighet av data samt fysiskt material.

Näringslivsfrämjande uppdraget

SGU har med regeringens utökade satsning på myndighetens näringslivsfrämjande uppdrag utökad den ordinarie grundläggande verksamheten inom området och tillfört fem nyckelkompetenser extra för att genomföra det utökade uppdraget.

Krav på rapporter

Förenklingsåtgärder och regelanlys

Under året delrapporterade SGU uppdraget att vidareutveckla arbetssätt för att systematiskt samla in och fördjupa myndighetens kunskap avseende hinder för etablering och hållbar tillväxt av företag inom myndighetens ansvarsområde. Även de planerade insatserna för 2024 redovisades.

Under 2024 har SGU genomfört en hinderanalys

för att identifiera och förstå de utmaningar som företag inom mineralnäringen möter vid etablering och hållbar tillväxt. Analysen kommer att ligga till grund för bedömning av behovet av nya eller reviderade föreskrifter och vägledning. Eventuella hinder utanför SGU:s ansvarsområde kommer också att redovisas. Förslag om att prioritera två föreskrifter kopplade till minerallagen, en om malmbevisning och en om rapporteringsskyldighet, har också beaktats. Förväntade effekter inkluderar en tydligare bild av branschens behov och prioriteringar för SGU:s insatser för att underlätta företagens utveckling.

SGU har under 2024 även fått i uppdrag från regeringen att tillsammans med tio andra statliga myndigheter se över och förenkla egna föreskrifter och allmänna råd och att lämna förslag beträffande lagar och förordningar inom sina verksamhetsområden. Syftet med uppdraget är att minska regelbördan för företag. SGU har påbörjat uppdraget inom myndighetens föreskriftsområde och kommer att rapportera det hela i särskild ordning enligt uppdraget. Eventuella hinder och åtgärder som är utanför myndighetens ansvarsområde kommer även att redovisas i förslaget. De förväntade effekterna är en tydligare bild av näringslivets behov och prioriteringsordning för SGU:s insatser i syfte att underlätta för näringslivet.

Under 2024 har SGU uppdaterat föreskrifterna gällande krav en på fullgott färgseende hos gruvmätare och föreslagit att detta krav tas bort. Föreskrifterna har varit ute på remiss och det var ytterst få av de remitterade som svarade och ingen var uttalat negativ till förändringen. Det råder osäkerhet om vilken effekt ändringen kan få, men genom ändringen undviks eventuell risk för diskriminering.

SGU deltar i ett EU-finansierat samverkansprojekt (GSEU) som syftar till att ta fram utbildningsmaterial för klassificering av mineralfyndigheter samt harmonisering av europeiska rutiner. Detta arbete bidrar till vidareutvecklingen av SGU:s UNFC-databas och förberedelser inför anpassningen till EU:s förordning om kritiska råmaterial.

Utredningar kring riksintressen

Till följd av förstärkningarna till det näringsfrämjande uppdraget har takten kunnat ökas i arbetet med riksintresseutredningar. Under 2024 har sex stycken utredningar kommit till beslut, vilket kan jämföras med någon enstaka utredning under de senaste åren. Några utredningar ligger ute på remiss eller är förberedda för 2025. Utredningarna ligger till grund för beslut om utpekande av nya riksintressen eller detaljavgrensning av tidigare punktmarkerade riksintresse (se tabell 12 i avsnitt *Handläggning av ärenden*). Inom SGU:s arbete med riksintressen förs även dialog kring klassificering av dessa fyndigheter enligt UNFC.

Ett utpekande av riksintresse innebär en indikation på ett område av nationellt intresse, men det medför inte ett krav på markanvändning eller förändring av markanvändning. Företag rapporterar dock att legitimiteten för prospektering ökar när ett område är utpekat som riksintresse. Det underlättar också tillståndprocesser för verksamheter inom dessa områden.

Under året har SGU arbetat fram en sektorsbeskrivning för riksintresseutpekande, samtidigt som kriterierna för riksintressen har setts över. Nya kriterier har även tagits fram för områden som behöver skyddas enligt 3 kap 7 § MB, men som inte kvalificeras som riksintressen. Målet är att förtydliga SGU:s

Kalkstensfyndigheten Filehajdar på Gotland är av stort nationellt värde.

anspråk på specifika områden och de överväganden som görs vid bedömningar. Den reviderade sektorsbeskrivningen och de ändrade kriterierna planeras att skickas på remiss vid årsskiftet 2024/25. Den förväntade effekten är att myndigheter och prövande instanser får bättre förståelse för grunderna för SGU:s riksintressen.

Krav på rapportering

Regelverk och rutiner

Under 2024 har SGU utvecklat ett arbetssätt för att agera proaktivt i frågor som rör kommande lagstiftningar inom mineralområdet. Detta innebär att SGU i förväg identifierar potentiella hinder och möjligheter för att främja en hållbar mineralnäring. Samtidigt finns det områden där SGU fortfarande behöver agera reaktivt, exempelvis vid implementering av beslutad lagstiftning, fortsättningsakter eller i EU-arbetsgrupper

SGU har under året bidragit med expertstöd i olika EU-arbetsgrupper, inklusive de som drivs av EU-kommissionen och European Critical Minerals Board (enligt CRMA). SGU:s representanter har också deltagit i Naturvårdsverkets referensgrupp för förhandlingar om MIN BREF, som förhandlas enligt Industriutsläppsdirektivet (EU 2024/1785).

De förväntade effekterna av SGU:s proaktiva arbete är att myndigheten bättre kan identifiera och motverka framtida hinder för mineralnäringens hållbarhet. Dessutom förväntas arbetet leda till mer ändamålsenliga vägledningar för branschen.

Som en del av arbetet med regelförenkling har SGU även påbörjat en analys av hur EU-lagstift-

ning kan påverka svensk lagstiftning, med fokus på de justeringar som kan behövas för att underlätta framtida implementering.

Remissyttranden och skrivelser

SGU har under året 2024 utformat ett arbetssätt för att myndighetens remissvar ska vara så tydliga som möjligt samt representera myndighetens olika ansvarsområden.

SGU har under året standardiserat svaret rörande yttranden på remisser avseende naturreservatsbildningar. Myndigheten avser genom det standardiserade svaret att vara tydligare till gentemot Länsstyrelserna. På vissa platser kan det vara direkt olämpligt att ett naturreservat bildas då området även är prospekteringsintressant. Antalet remisser för utpekande av naturreservat, framför allt rörande Norrbotten och Västerbotten har ökat jämfört med 2024. SGU följer utvecklingen då antalet ansökningar i sig fragmenterar landskapet, vilket utgör en risk för uteblivna investeringar i prospektering i Sverige.

I september mottog SGU en skrivelse från tre kommuner i Västerbotten rörande farhågor för det ökande antalet naturreservat i länet och de därmed förknippade problemen med markplanering samt för en effektiv prospektering. Som ett resultat av detta har SGU hållit möten med landshövdingarna i Norrbotten och Västerbotten.

I oktober 2024 sände SGU en skrivelse till Regeringskansliet för att uppmärksamma densamma på problem rörande uran i ytvatten och tillämpning av vattendirektivet. Den föreskrift som myndigheten HaV har tagit fram baseras på ett så lågt värde att mineralnäringen har stora svårigheter att möta detta, vilket i princip innebär ett stopp för såväl nya som befintliga anläggningar.

Målbeskrivning

Handläggning av ärenden

Vi har en effektivare handläggning för att ge bättre förutsättningar för mineralnäringen och främja den gröna omställningen. SGU:s tillstånds-, tillsyns- och informationsverksamhet förenklar och effektiviserar för medborgare och företag.

Hur:

1. Vi handlägger riksintresseärenden.
2. Vi handlägger kontinentalsockelärenden.

Majoriteten av de ansökningar om tillstånd att utforska kontinentalsockeln som SGU tar emot gäller planer på framtida havsbaserade vindkraftsparker.

Samlad bedömning av SGU:s resultat

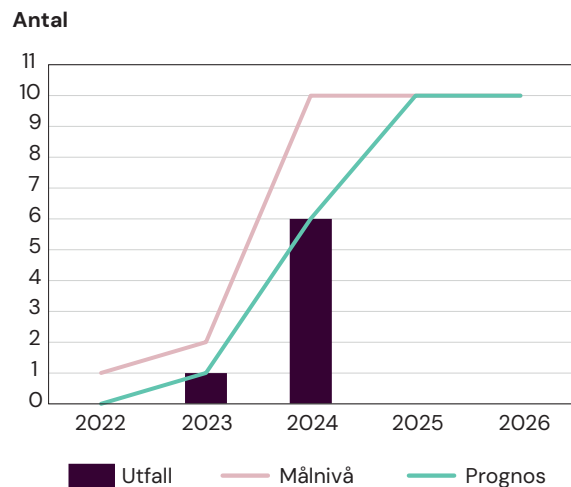
Under året har SGU handlagt ärenden enligt myndighetens uppdrag och vidtagit åtgärder i vissa delar för att ytterligare effektivisera handläggningen.

SGU:s bedömning är att myndighetens arbete med handläggning av riksintresseärenden ligger på en tillfredsställande nivå.

Handläggningstiderna för ärenden enligt kontinentalsockellagen (KSL) är ännu inte tillfredsställande, eftersom de fortfarande är längre än önskvärt.

Orsakerna är främst begränsade resurser och att en resurs som var avsedd för KSL-ärenden under året har behövt omprioriteras till andra uppgifter. Förkortade handläggningstider under 2025 är en prioriterad fråga för myndigheten, och åtgärder har redan vidtagits för att stärka både resursfördelningen och handläggningsprocesserna. Dessa åtgärder förväntas minska antalet ärenden och successivt korta handläggningstiderna under 2025.

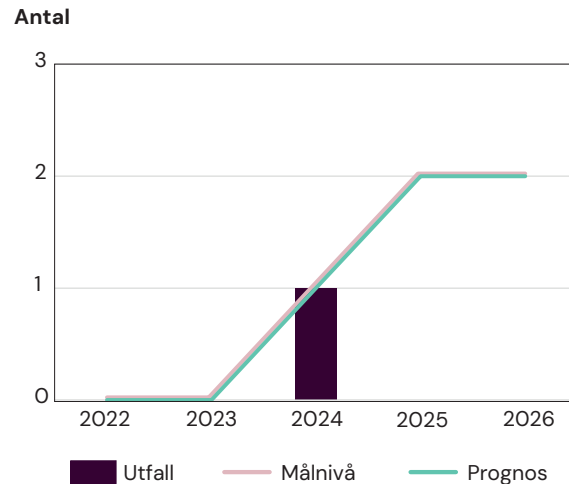
Analys av indikator

Figur 17. Avslutade riksintresseärenden för värdefulla ämnen eller material.

Antalet beslut i riksintresseutredningar har ökat under året, vilket avspeglar ett ökat antal utredningar som möjliggjorts till följd av satsningen på främjandeuppdraget och relaterad resurstillsättning. Resurser tillkom först under andra halvåret 2024, vilket gör att flertalet ärenden fortfarande utreds vid utgången av 2024.

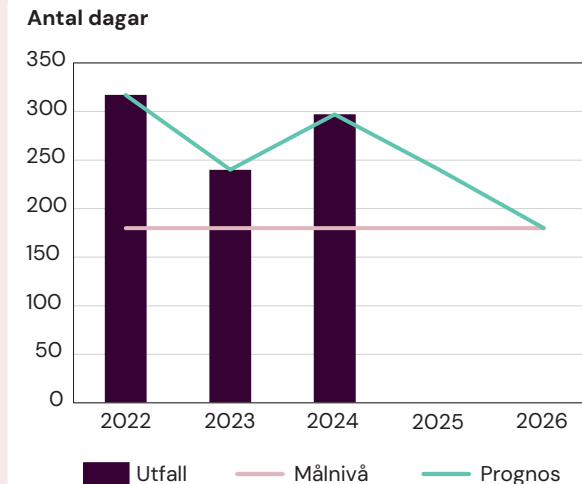
Analys av indikator

Figur 18. Avslutade riksintresseärenden för värdefulla ämnen eller material (industrimineral och bergmaterial).

Indikatorn visar att vi nått vårt mål om att utöka riksintressen för värdefulla ämnen och mineral, specifikt industrimineral och bergmaterial, under 2024. Målet framåt är att fortsätta denna ambitionshöjning och peka ut eller utöka två riksintressen i denna kategori per år 2025 och 2026 för att säkerställa en effektiv utvinning av dessa resurser i framtiden.

Analys av indikator

Figur 19. Genomsnittlig handläggningstid per undersökningstillstånd enligt kontinentalsockellagen.

Resultatet visar att målet att förkorta handläggningstiderna under 2024 ännu inte uppnåtts. Målet framåt är att arbeta ned handläggningstiderna under 2025 och att 2026 uppfylla målnivån. Flera åtgärder har vidtagits 2024 för att möjliggöra detta.

Riksintressen för värdefulla ämnen eller material

SGU är ansvarig myndighet för att peka ut riksintressen för värdefulla ämnen eller material. Bestämmelserna om riksintressen är till för att främja en god hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön utifrån miljö, social och samhällsekonomisk synvinkel. Syftet med riksintressen för värdefulla ämnen eller material är att peka ut fyndigheter som har särskilt värdefulla egenskaper och är viktiga för samhällets behov. Behovet kan vara både på kort och lång sikt. Samhällets behov inkluderar även samhällets försörjningsberedskap. SGU:s utpekade riksintressen kommer därför vara ett viktigt verktyg för en kommande beredskapssektor rörande försörjning av råmaterial. Ett område som innehar riksintressestatus ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utvinning av områdets värdefulla ämnen eller material.

Totalt finns cirka 150 fyndigheter som är utpekade som riksintressen enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. Under 2024 fattades sex riksintressebeslut varav två avser

nya områden och fyra avser översyner eller detaljavsgränsningar. Arbetet med pågående riksintresseärenden (tabell 12) kommer även fortsättningsvis att vara högt prioriterat 2025.

Behörig myndighet för konfliktmineral

Enligt EU:s konfliktmineralförordning (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] 2017/821) är SGU behörig myndighet för konfliktmineral. SGU:s roll regleras i en svensk förordning med kompletterande bestämmelser (SFS 2020:1187). SGU ska i efterhand bedriva kontroller av de företag som importerar de mineral som omfattas av förordningen och SGU ska årligen rapportera resultat från kontrollerna till Utrikesdepartementet.

De mineral som omfattas av EU:s konfliktmineralförordning är tenn, volfram (tungsten), tantal och guld (3TG-mineral), som till viss del vanligen utvinns i konflikttrabbade områden med politisk instabilitet,

inbördeskrig eller annan väpnad konflikt. Pengar från utvinningen riskerar att användas som inkomstkälla för väpnade grupper eller lokala krigsherrar och utvinningen kan även involvera tvångsarbete, barnarbete, brott mot mänskliga rättigheter och korruption.

Den kontroll som genomförts för importåret 2023 visade att det var 15 bolag i Sverige som under 2023 importerade 3TG-mineral i volymer som överstiger tröskelvärdena. Kontakt togs med 13 av dessa bolag. Efter kontroll avskrevs ett bolag på grund av att de rapporterat under fel tullkod. Tre bolag har godkänts och de kvarvarande nio är under fortsatt utredning. SGU utfärdar meddelande om korrigerande åtgärder i de fall då det är aktuellt.

Gruvmätarbehörighet

Enligt mineralförordningen (1992:285) krävs det att den som upprättar gruv-, borrhåls- eller slutkartor är behörig att utföra gruvmätning. Det är SGU som efter ansökan beslutar om behörighet att utföra självständig gruvmätning.

Tabell 12

Under året avslutade riksintresseärenden.

Fyndighet	Kommun(er)	Ämne/Material	Utredning
Filehajdar	Gotland	kalksten	Översyn
Ahmavuoma	Kiruna	kobolt, koppar, guld och molybden	Nytt ärende
Bergby	Gävle	Litium	Nytt ärende
Björkdal	Skellefteå	Guld	Översyn
Norrliden	Norsjö	Sulfidmalm	Översyn
Åkulla Kankberg	Skellefteå	Sulfidmalm, guld, tellur	Översyn

Tabell 13

Gruvmätarbehörighet.

	2024	2023	2022
Inkomna ansökningar	2	0	1
Beviljade behörigheter	0	0	1
Total kostnad för handläggning, tkr	13	1	13

Under 2024 har 2 ansökningar om behörighet att utföra gruvmätning inkommit (tabell 13) dock återkallades båda ansökningarna. Sammanlagt finns det idag 39 behöriga gruvmätnare i Sverige. Av dessa är cirka 20–25 aktiva. Behovet av gruvmätnare är fortsatt högt, dock saknas det idag utbildningsmöjligheter som svarar upp mot detta behov. Effekterna av att det inte tillkommit några gruvmätnare i år är att bristen av behöriga gruvmätnare kvarstår och att denna inte har läkts. Om trenden fortsätter kan konsekvenserna bli att det inte finns tillräckligt många behöriga gruvmätnare i Sverige. Frågan har varit aktualiserats vid SGU:s användarråd.

Under 2024 har SGU uppdaterat föreskrifterna gällande kraven på fullgott färgseende hos gruvmätnare och föreslagit att detta krav tas bort. Föreskrifterna har varit ute på remiss och det var ytterst få av de remitterade som svarade och ingen var uttalat negativ till förändringen. Det råder osäkerhet om vilken effekt ändringen kan få, men genom ändringen undviks eventuell risk för diskriminering och därmed ökar möjligheten att fler gruvmätnare är behöriga.

Krav på rapportering

Ärenden enligt kontinentalsockellagen

SGU handlägger ärenden enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln och kontinentalsockelförordningen (1966:315) och är prövningsinstans, med vissa undantag, för ansökningar om tillstånd att utforska kontinentalsockeln. Utöver detta är SGU sedan tidi-

gare prövningsinstans för ansökningar om tillstånd till sand-, grus- och stentäkt inom allmänt vattenområde i havet. SGU handlägger anmälningsärenden och utövar tillsyn över efterlevnaden av föreskrifter och villkor för tillstånd enligt kontinentalsockellagen. Myndigheten bereder efter särskilt uppdrag från regeringen ibland de ärenden som regeringen beslutar i rörande ansökningar om tillstånd till utläggande av undervattenskablar och rörledningar.

Under 2024 har 29 ansökningar om tillstånd att utforska kontinentalsockeln inkommit. Sammanlagt har 20 ansökningsärenden avslutats (tabell 14). Majoriteten av ansökningarna avser undersökning inför etablering av havsbaserade vindkraftsparker. Vi har under året fått in en första ansökan om undersökningstillstånd inför prospektering för geologisk lagring av koldioxid.

Försvarsmakten har, tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket, möjligheten att begära att en ansökan om undersökningstillstånd överlämnas till regeringen för prövning med ett yttrande från SGU. För merparten av de under året inkomna ansökningarna har Försvarsmakten begärt ett sådant överlämnande.

SGU ska redovisa den geografiska utsträckningen av gällande tillstånd enligt kontinentalsockellagen. I detta syfte har SGU tagit fram en geografiskt visualiserad förteckning. Under 2024 har myndigheten utvecklat detta kartstöd och lagt in koordinater i det digitala systemet. Påbörjad praktisk användning har löpande gett förbättringsförslag, vilket möjliggör kontinuerlig utveckling av både funktionalitet och användarvänlighet. Vid utgången av 2024 innehöll kartstödet samtliga gällande tillstånd att utforska kontinentalsockeln, geografiskt redovisade i polygon-

form, se figur 20. Sju tillstånd som av tekniska skäl för närvarande inte kan föras in i kartsödet finns redovisade i tabell 15. Framöver kommer uppgiftsinnehållet i kartstödet utökas bland annat med även icke gällande tillstånd. Kartstödet förväntas ge effekt genom att underlätta handläggningen av både tillstånds- och tillsynsärenden samt förbättra tillgången till geografisk information för externa parter vilket i sin tur leder till effektivare beslutsprocesser och ökad transparens.

Vad gäller tillstånd för sand-, grus- och stentäkt finns det inga sedan tidigare gällande tillstånd. SGU har dock två pågående ärenden om ansökan om tillstånd för uttag av sand (sandtäkt) gällande Sandhammar bank i Östersjön.

Under året har 14 ärenden avseende anmälan om undersökning av kontinentalsockeln inkommit. 46 tillsynsärenden enligt kontinentalsockellagen har avslutats, samtliga inkomna under år 2024.

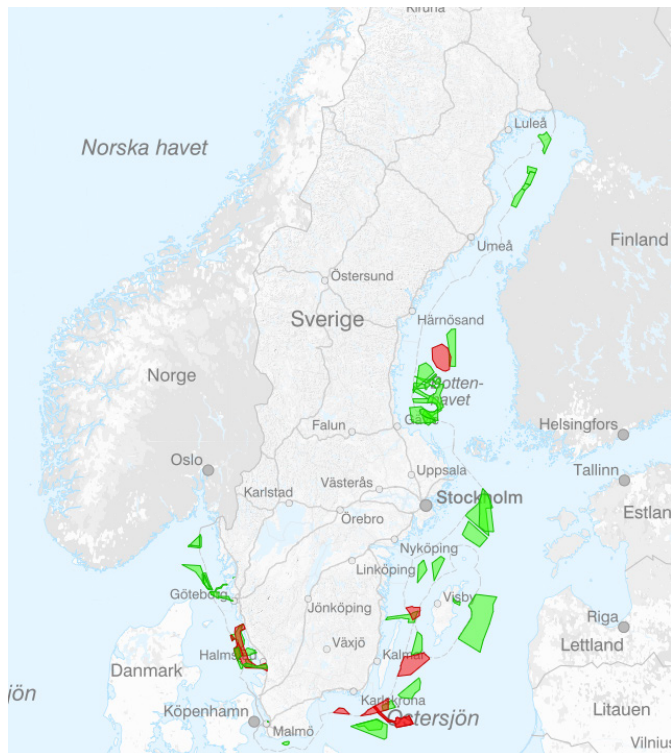
Trots minskat antal ärenden under 2024 bedömer SGU att handläggningstiden kommer att förbli hög även 2025, då ett stort antal både gamla och nya ärenden fortfarande ska hanteras och fler väntas inkomma. För att effektivisera hanteringen av KSL-ärenden har SGU vidtagit flera åtgärder, inklusive anställning av en ärendehandläggare, två marin-geologer och planerade anställningar av ytterligare jurister under första kvartalet 2025. Dessa resursförstärkningar förväntas ge kortare handläggningstider på sikt. En översyn av remissförfarandet och ändrad delegationsordning har också genomförts för att minska ledtiderna. Dessutom pågår en översyn av interna arbetsprocesser, vilket förväntas ytterligare effektivisera handläggningen.

Tabell 14

Antal avslutade ärenden enligt kontinentalsockellagstiftningen samt kostnader.

	2024	2023	2022
Ansökningar om tillstånd att utforska kontinentalsockeln	20	34	19
Genomsnittlig handläggningstid (dagar)	297	240	317
Beredningsuppdrag från regeringen	11	0	14
Övriga beredningsärenden	0	0	0
Anmälningsärenden	14	23	30
Tillsynsärenden (exklusive anmälningsärenden)	46	27	22
Total kostnad för arbete med kontinentalsockellagstiftningen	3 580	3 850	2 553*

*Siffran ej jämförbar på grund av ändrad utsokningsmetod från 2023.

◀ **Figur 20.** Geografisk utsträckning av gällande tillstånd enligt kontinentalsockellagen. Tillstånd för hela året visas som gröna polygoner och tillstånd som löpt ut under 2024 som röda polygoner.

Tabell 15

Gällande undersökningstillstånd för 2024 som inte kunde integreras in i kartstödet.

Diarienummer	Ungefärlig position	Status
1727-2022	Norra Östersjön	Gällande tillstånd
1726-2022	Södra Östersjön	Gällande tillstånd
1716-2022	Södra Östersjön	Gällande tillstånd
2860-2021	Södra Östersjön	Gällande tillstånd
275-2018	Mellersta och Södra Östersjön	Gällande tillstånd
1613-2020	Södra Östersjön	Tillståndstid löpt ut 2024
960-2020	Södra Östersjön	Tillståndstid löpt ut 2024

Ärenden enligt rennäringslagen

I rennäringslagen (1971:437) stadgas den så kallade renskötselrätten som ger samerna rätt att använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. Det innebär bland annat att nyttjanderätt på statlig mark ovanför odlingsgränsen samt på renbetesfjällen får upplåtas endast om det kan ske utan avsevärd olägenhet för renskötseln. För täktverksamhet inom dessa områden avseende uttag av mineraliska ämnen som inte omfattas av mineralagen (1991:45) är det SGU som prövar om nyttjanderätt kan upplåtas, se 32 § rennäringslagen och 4 § rennäringsförordningen (1993:384).

Under 2024 inkom inga nya ansökningar om upplåtelse av nyttjanderätt enligt rennäringslagen.

Tabell 16

Ärenden om nyttjanderätt enligt rennäringslagen.

	2024	2023	2022
Antal avgjorda ärenden	0	0	1
Genomsnittlig handläggningstid (dagar)	-	-	262
Kostnad för handläggning (tkr)*	0	0	51

*Kostnaden avser ärende som inkom föregående år och avslutades under året.

Remissyttranden

SGU arbetar med remissyttranden i enlighet med sin roll som expertmyndighet inom geologi och grundvatten. Genom att delta i remissprocesserna bidrar SGU till att säkerställa att geologiska och hydrogeologiska aspekter tas i beaktande i beslut som kan

påverka nyttjande av naturresurser, naturskydd och miljö, samhällsutveckling och näringsliv.

Under 2024 har vi fortsatt med att bara svara på remisser från departement och förläggande från domstolar samt andra statliga myndigheter vid behov. I övrigt avstår vi från att svara alternativt hänvisar till

Tabell 17

Antal inkomna remisser per remisskategori samt kostnader (tkr).

	2024	2023	2022
Naturskydd och reservat	297	182	185
Översikts- och detaljplaner	70	57	61
Infrastruktur (vägar, järnvägar, ledningar och rör m.m.)	193	201	130
Torvtäkter	14	7	14
Sand- grus- och bergtäkter	161	175	203
Grundvattenfrågor	210	196	177
Vindkraft	43	59	50
Marina frågor	96	119	97
Miljöfrågor	79	77	104
Forskningsfartyg	37	40	38
Departementsärenden	25	28	35
Gruvverksamhet	25	23	37
Övriga	32	27	27
Totalt antal inkomna remisser	1 282	1 191	1 158
varav besvarade specifikt yttrande inom sakområde	18 %	15 %	32 %
varav hänvisning till checklista	48 %	42 %	33 %
varav avstår yttrande	34 %	43 %	35 %
Kostnader remisshantering *	2 937	2 823	5 787

* Inklusive produktion och uppdatering av checklistor.

en checklista. Undantag kan gälla för remisser som rör mineral- och bergmaterialfrågor där vi svarar platsspecifikt inom flera remisskategorier.

SGU har en tydlig strategi för att hantera den ökande mängden remisser som inkommit till myndigheten. Genom att hålla antalet besvarade remisser med specifika yttranden på en relativt låg nivå har SGU effektiviserat sina resurser och kostnader. Detta visar på att myndigheten prioriterar vissa ärenden över andra, vilket är viktigt för att fokusera på de mest samhällsviktiga frågorna.

Det är intressant att notera att antalet inkomna remisser till SGU fortsätter att öka kontinuerligt från år till år, vilket visar på att efterfrågan på SGU:s kompetens ökar. Detta kan bero på flera faktorer, såsom ökande behov av geologisk information i samband med införande av naturskydd, miljöfrågor eller resursutvinning. Det kan också spegla en ökad medvetenhet om vikten av geologisk kunskap i beslutsfattande processer. Att balansera effektivitet med kvalitet i remisshanteringen kommer att bli avgörande för att upprätthålla förtroendet och relevansen i myndighetens arbete framöver.

NZIA – hantering av strategiska projekt

SGU är sedan juni 2024 behörig myndighet för erkännande av projekt för koldioxidavskiljning, projekt för infrastruktur för koldioxidtransport och projekt för koldioxidlagring som strategiska nettonollprojekt enligt förordningen om nettonollindustrin (2024/1735/EG, Net Zero Industry Act, NZIA). SGU har under året arbetat med att ta

fram en fungerande handlägningsprocess, inklusive sammanställning av resurs- och kompetensbehov, för hantering av ärenden om strategiska nettonollprojekt gällande CCS. SGU har även tagit fram information på webbplatsen till potentiella sökande CCS-projekt gällande möjligheten att ansöka om att få bli erkänt som ett strategiskt CCS-projekt enligt förordningen. SGU har under året även haft dialog och samverkat med Tillväxtverket gällande uppdragets genomförande och inlett en dialog med Energimyndigheten gällande kompetensstöd i handläggningen av ärenden. Effekterna av detta arbete förväntas bli att SGU har bättre möjlighet att hantera ev. inkommande ansökningar och att potentiella sökande har kännedom om de krav som finns för att kunna bli erkänt som ett strategiskt CCS-projekt, samt i förlängningen främja utvecklingen av nettonollindustrin.

Under året har SGU även arbetat med att förbereda för att kunna tillgängliggöra data för områden där koldioxidlagring kan tillåtas, i enlighet med artikel 21.1a NZIA. Datan kommer dels från nyligen genomförda undersökningar som avser möjlig lagring i havet söder om Skåne, och dels äldre data som avser möjlig lagring i havet söder om Gotland. Genom att denna data tillgängliggörs kan den sedan användas av de som vill gå vidare och utreda de faktiska möjligheterna för lagring av koldioxid i Östersjön.

SGU har under året i enlighet med uppdrag i regleringsbrevet också bistått Statens energimyndighet med kunskapsstöd i arbetet med att analysera hur förordningen om nettonollindustrin (NZIA) bör genomföras på nationell nivå avseende kapitel tre om injektionskapacitet av koldioxid. Energimyndigheten lämnade sin slutredovisning av uppdraget i september i år.

Granskning av ansökningar för förebyggande åtgärder mot naturolyckor

Sedan 2022 har SGU haft i uppdrag att granska ansökningar och ge yttranden till MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) enligt förordningen om statsbidrag till kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor (SFS 2022:1395).

SGU har 2024 granskat och avslutat tio ärenden och har 11 ärenden som är öppna som vi handlägger. Av dessa öppna ärenden är 2 från 2023 och 9 från 2024.

I yttranden har SGU bland annat lyft risker för negativ påverkan på grundvatten vid åtgärder i urban miljö, vilket kartmaterial som är tillgängligt genom SGU och hur vår data bör användas för att ge ansökningar en tillräcklig tillförlitlighet. Vi har även lyft hur de lokala/regionala geologiska förutsättningarna påverkar förutsättningarna för åtgärdernas genomförande. SGU har en snabb handläggning och en aktiv roll i gruppen av granskande myndigheter.

Utöver yttranden har vi under 2024 deltagit i två myndighetsgemensamma granskningsmöten och ett tiotal digitala eller fysiska platsbesök.

Tabell 18

Ärenden enligt förordning om statsbidrag till kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor.

	2024	2023	2022
Antal avslutade ärenden	10	3	1

Målbeskrivning

Bergsstaten

Bergsstaten handlägger ärenden enligt minerallagen. En rättssäker och effektiv handläggning möjliggör samhällets försörjning av nödvändiga metaller och mineral samt upprätthåller branschens, sakägarnas och allmänhetens förtroende för processen.

Hur:

1. Digital ärendehandläggning, från ax till limpa.
2. Kartlagda processer och tydliga roller vad gäller ärendehandläggning.
3. Klarspråk i all vår utgående kommunikation.

Guldmineralisering från Kankbergsgruvan utanför Skellefteå. Vid årsskiftet fanns 13 gruvor med koncession och brytning i Sverige.

Samlad bedömning av Bergsstatens resultat

För att ytterligare förbättra effektiviteten och förenkla för företagen har en förstudie om digital ärendehantering påbörjats under året och arbetet kommer att intensifieras under 2025. Parallellt arbetar med interna arbetssätt för att fortsätta effektivisera verksamheten samt med klarspråk för att i större utsträckning nå fram med vår information till de

som berörs. Under 2024 har dessa insatser fokuserats till den kommunikation som sker i ärenden om undersökningstillstånd som utgör den största ärendegruppen hos Bergsstaten.

Bergsstatens handläggning av ärenden enligt minerallagstiftningen ska vara effektiv och rättssäker. Detta bedöms uppfyllas på en godtagbar nivå. Handläggnings-

tiderna för undersökningstillstånd och förlängning av undersökningstillstånd är korta vilket indikerar en effektiv handläggning. Vad gäller de mer komplexa ärendena är handläggningstiderna längre och det finns fortfarande flera äldre ärenden som inte är avgjorda och som fortsatt kommer att påverka den genomsnittliga handläggningstiden allteftersom de avgörs. Ett antal äldre ärenden har dock avgjorts under året och ärendebalanserna minskar. Bedömningen är att målsatta ärendetider kommer att uppnås även för bearbetningskoncessioner under 2026. Tillsynen av gruvdrift och prospektering bedöms vara tillfredsställande men kan fortsatt utvecklas för att bli mer proaktiv.

Krav på rapportering

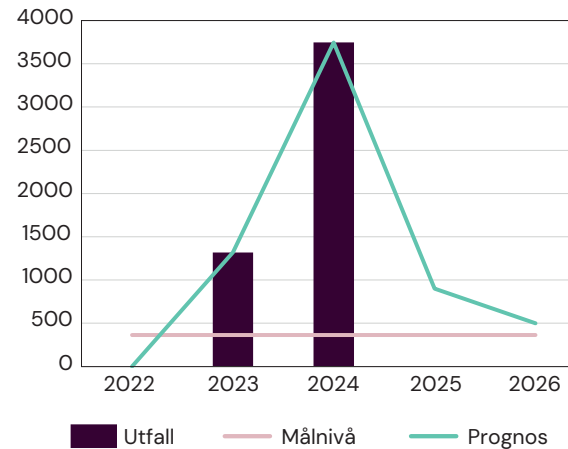
Undersökningstillstånd

Antalet ansökningar om undersökningstillstånd minskade något 2024 jämfört med 2023 då vi såg en kraftig ökning. Under 2024 inkom 159 ansökningar (tabell 19). Antalet ansökningar om förlängning av undersökningstillstånd har däremot ökat under 2024 jämfört med 2023 och det totala antalet gällande undersökningstillstånd har därmed fortsatt öka något sedan föregående år och ligger nu på 812 stycken. Detta bedöms tyda på ett fortsatt ökat intresse för prospektering i Sverige.

Ytan för gällande undersökningstillstånd ökar, delvis som en följd av det ökade antalet undersökningstillstånd men vi ser även att ytan per undersökningstillstånd ökar vilket i huvudsak kan förklaras med att det blivit vanligare att söka stora tillstånd. Den totala

Analys av indikator

Genomsnittlig tid i dagar

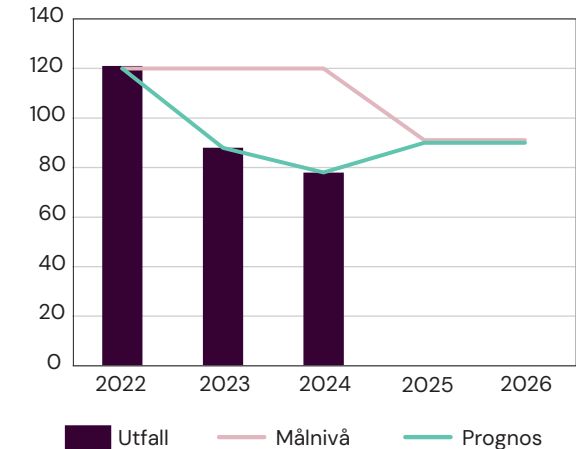

Figur 21. Handläggningstider för bearbetningskoncessioner.

Under året har ett antal äldre ärenden avgjorts. Handläggningstiden har varit mycket lång för dessa, de äldsta ärendena som avgjordes kom in under 2011. Bergsstaten arbetar aktivt för att korta handläggningstiderna och under 2025 är målsättningen att de sista äldre ärendena ska avgöras vilket kommer att innebära handläggningstider som är längre än 365 dagar ännu ett år. Bedömningen är att den målsatta handläggningstiden om högst 365 dagar kommer att uppnås under 2026.

Analys av indikator

Genomsnittlig tid i dagar

Figur 22. Handläggningstider för undersökningstillstånd.

Bergsstaten har länge haft som mål att den totala ärendetiden ska vara max fyra månader. Indikatorn avser den totala ärendetiden och utfallet har under såväl 2023 som 2024 underskridit tre månader. Tre månader bedöms emellertid vara en såväl realistisk som gentemot behovet väl avvägd handläggningstid. En ytterligare ambitionshöjning bedöms medföra att andra ärendetyper måste prioriteras ner utan att ge motsvarande nytta för sökandena. Prognosen är att handläggningstiderna fortsatt kommer att ligga nära tre månader.

ytan uppgår nu till nästan 20 000 km² (tabell 20). Denna yta närmar sig nu den samlade ytan år 2010 som då uppgick till drygt 20 000 km².

Koppar är det mineral som oftast förekommer i ansökningar. Av årets beviljade undersökningstillstånd avser de flesta koppar och därefter följer guld, silver och zink. Med början år 2016 har intresset varit stort för mineraliska ämnen förknippade med batteritillverkning och ny teknik. Under perioden 2010–2015 angavs vanadin, litium eller kobolt endast i 0–13 beviljade tillstånd per år. Under perioden 2016–2020 uppgick antalet till i genomsnitt 39 per år. För år 2024 var siffran 59 (kobolt 25, vanadin 18 och litium 16).

Nästan 75 procent av alla beviljade undersökningstillstånd under 2024 är belägna i norra Sverige med fördelningen 29 procent i Norrbottens län, 19 procent i Västerbottens län, 13 procent i Västernorrlands län och 12 procent i Jämtlands län. Ytmässigt ligger drygt 85 procent av den under 2024 beviljade ytan i dessa län.

Handläggnings- och ärendetider för undersökningstillstånd

Bergsstaten har haft som mål att den genomsnittliga handläggningstiden för ansökan om undersökningstillstånd och ansökan om förlängd giltighetstid avseende undersökningstillstånd ska vara högst tre månader (90 dagar). Med handläggningstid avses tiden från komplett ansökan och inkomna yttranden fram till beslut. Målen för ärendetiden är fyra månader (120 dagar) för båda de nämnda ärendeslagen. Med ärendetid avses tiden från inkommen ansökan fram till beslut.

Korta handläggnings- och ärendetider bidrar till en effektiv verksamhet hos sökandena. Målen för såväl ansökan om undersökningstillstånd som förlängning av undersökningstillstånd nås både vad gäller hand-

Tabell 19

Undersökningstillstånd, antal ansökningar och beslut att bevilja.

	2024		2023		2022	
	Ansökningar	Beslut att bevilja	Ansökningar	Beslut att bevilja	Ansökningar	Beslut att bevilja
Undersökningstillstånd	159	172	242	186	104	88
Förlängd giltighetstid	126	124	88	47	32	21
Undantag från förbudsår	26	21	13	13	4	1

Tabell 20

Undersökningstillstånd vid årets utgång.

	2024	2023	2022
Areal för gällande undersökningstillstånd (km ²)	19 540	16 801	12 124
Antal gällande undersökningstillstånd	812	751	640
Antal företag med undersökningstillstånd	123	117	98
Antal privatpersoner med undersökningstillstånd	8	14	20

Tabell 21

Ärende- och handläggningstider för undersökningstillstånd, antal dagar.

	2024	2023	2022
Total ärendetid för undersökningstillstånd *	78	88	121
Handläggningstid för undersökningstillstånd **	51	44	26
Total ärendetid för förlängd giltighetstid *	93	101	178
Handläggningstid för förlängd giltighetstid **	28	35	79

* Med total ärendetid avses antal dagar, i medeltal, för de ärenden där beslut fattats under året, räknat från det att ärendet inkom fram till beslutsdag.

** Med handläggningstid avses antal dagar, i medeltal, för de ärenden där beslut fattats under året, räknat från det att sista komplettering i ärendet inkom till fram till beslutsdag.

läggningstid och ärendetid. Nedlagd effektiv tid per ärende för de två ärendetyperna ligger liksom förra året betydligt lägre än tidigare (tabell 22). Det bedöms bero dels på mer kompletta ansökningar och därmed färre behov av kompletteringar och skriftväxling, dels på förändrade arbetssätt internt på Bergsstaten med en ökad renodling av roller. Målsättningen inför kommande år är att behålla ärendetider under tre månader.

Bearbetningskoncession

Under 2024 har fem nya ansökningar om bearbetningskoncession inkommit:

- Björkdalsgruvan AB:s ansökan för Kvarforsliden K nr 3
- Vanadis Battery metals AB:s ansökan för Häggån K nr 1
- Boliden Mineral AB:s ansökan för Laver K nr 2
- GeoReality AB:s ansökan för Sarvisto K nr 1
- GREENNA Mineral AB:s ansökan för Norra Kärr K nr 2.

Totalt tio ärenden om bearbetningskoncession var under handläggning hos Bergsstaten vid årets utgång. Vid årsskiftet 2024/2025 fanns 13 gruvor med koncession och brytning i Sverige. Samtliga är metallgruvor.

Under 2024 beslutade Bergmästaren om mineralersättningar för den gruvbrytning som skedde under år 2023. Reglerna om mineralersättning till staten och markägarna var för brytningsåret 2023 tillämpliga på sammanlagt 23 bearbetningskoncessioner. Den totala beslutade mineralersättningen uppgick 2023 till drygt 21,1 miljoner kronor med fördelningen 5,3 miljoner kronor till staten och 15,8 miljoner kronor till markägarna. Det är totalt en minskning med ca 3 miljoner kronor jämfört med året innan.

Tabell 22

Nedlagd effektiv tid för beslut om undersökningstillstånd och förlängning av undersökningstillstånd.

	2024	2023	2022
Effektiv tid i timmar per beslut	12	12	30
Kostnad i kronor per beslut	9 915	11 778	26 408

Tabell 23

Bearbetningskoncessioner, antal ansökningar och beslut.

	2024			2023			2022		
	Ansökningar	Beslut	Återförvisade	Ansökningar	Beslut	Återförvisade	Ansökningar	Beslut	Återförvisade
Bearbetningskoncession	5	4	0	1	5	1	4	0	1

Tabell 24

Ärende- och handläggningstider för bearbetningskoncessioner, antal dagar.

	2024	2023	2022
Total ärendetid för bearbetningskoncession avseende nya eller utvidgade gruvor *	3744	1319	-
Handläggningstid för bearbetningskoncession avseende nya eller utvidgade gruvor **	57	135	-

* Med total ärendetid avses antal dagar, i medeltal, för de ärenden där beslut fattats under året, räknat från det att ärendet inkom fram till beslutsdag.

** Med handläggningstid avses antal dagar, i medeltal, för de ärenden där beslut fattats under året, räknat från det att sista komplettering i ärendet inkom till fram till beslutsdag.

Handläggnings- och ärendetider för bearbetningskoncessioner

Under 2024 har beslut i fyra ärenden om bearbetningskoncession fattats. Detta innebär att flera

äldre ärenden har avgjorts. Ärendetiderna påverkas av det faktum att ärenden samlats på hög under lång tid, men också av det faktum att flera ärenden återförvisats och att ärendetiden då räknas från det

att ansökan först kom in till Bergsstaten. Då det fortfarande återstår några äldre ärenden kommer den genomsnittliga handläggningstiden att vara lång ytterligare en tid, men bedömningen är att den stora puckeln nu passerats.

Bergsstaten arbetar aktivt för att förkorta handläggningstiderna. Utöver det interna arbetet så bedöms den föreslagna lagändring, som innebär att ett Natura 2000-tillstånd i tillämpliga fall inte krävs innan en bearbetningskoncession meddelas, också på sikt bidra till att förkorta handläggningstiderna. Denna förändring bedöms också vara orsaken till det relativt höga inflödet av ansökningar om bearbetningskoncessioner 2024.

Överklagade beslut

Av tabell 25 framgår hur många beslut avseende undersökningstillstånd, förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd och bearbetningskoncessioner som har överklagats 2022–2024. Under 2024 överklagades

56 beslut om undersökningstillstånd, vilket är något lägre än 2023. Antalet överklagade förlängningsbeslut ökade relativt mycket men ligger fortfarande på lägre nivåer än överklagande av de ursprungliga undersökningstillstånden.

Tillsyn över gruvdrift och prospektering

Under 2024 har samtliga gruvor i drift inspekterats genom fysiska platsbesök. Inspektionerna har innefattat sedvanlig genomgång av verksamhet och tillstånd med särskilt fokus detta år på tillståndens och verksamhetens geografiska gränser. Från varje gruva i drift insamlas dessutom vartannat år säkringsmaterial i form av aktuella gruvkartor i digital form.

Antalet ärenden om tillsyn rörande prospektering som initierats genom anmälan till Bergsstaten har ökat markant, men bedöms ändå ligga på en låg nivå. Ökningen bedöms framförallt vara ett resultat av ett ökat fokus på gruvor och prospektering i den allmänna debatten, vi kan inte se någon trend att tillståndsinnehavarna i större utsträckning än tidigare missköter sina åtaganden.

Kontakt- och informationsverksamhet

För att redan i ett tidigt skede av tillståndsprocessen underlätta för parterna att förstå lagstiftningen och dess praktiska tillämpning har Bergsstaten en omfattande kontakt- och informationsverksamhet. I det

löpande arbetet innebär det kommunikation med sökande, sakägare och andra via telefon, e-post och personliga möten. På det sättet skapas förutsättningar för att få in ansökningar med färre kompletteringsbehov samt en ökad förståelse för vad ett tillstånd innebär från sakägarnas sida. Dessutom kan Bergsstaten fånga upp synpunkter som kan förbättra och förenkla handläggningen. En stor del av kontakterna och informationen sker således inom ramen för tillstånden.

Under 2024 har behovet av information till såväl kommuner, länsstyrelser, privatpersoner och intresseorganisationer varit särskilt stort i vissa geografiska områden. Här kan Jämtland fortsatt nämnas, men också Västra Götaland och Jönköping. Därutöver har Bergsstaten under året deltagit vid möten för SGU:s användarråd för prospekteringsfrågor och mineralresurser samt den internationella konferensen PDAC i Kanada och den svenska branchorganisationen Svemins höstmöte.

Stiftelsen Höganäs-Billesholms Aktiebolags donationsmedel

SGU är förvaltare av stiftelsen Höganäs-Billesholm, vars syfte är att lämna bidrag till bergmästaren och övrig personal vid Bergsstaten för utveckling av arbetet. Stiftelsens tillgångar vid utgången av året uppgick till drygt 0,4 miljoner kronor och under 2024 delades 65 540 kronor ut från stiftelsen för kompetensutveckling med mera

Tabell 25

Överklagade beslut, antal.

	2024	2023	2022
Överklagade beslut om undersökningstillstånd	56	70	30
Överklagade beslut om förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd	20	3	2
Överklagade beslut om bearbetningskoncession	5	1	0

Målbeskrivning

Stöd till geovetenskaplig forskning samt internationella samarbeten

SGU identifierar och sammanställer behov inom geovetenskaplig forskning samt lyser forskningsmedel. För att få så stor nytta som möjligt för våra medel och för att snabba på SGU:s arbete mot mål inom utlysningområdet och våra fokusområden.

Hur:

1. Vi har en välfungerande process för forskningsutlysning inom mineralområdet.

Under 2024 deltog SGU i projektet Nordic Sustainable Minerals, ett nordiskt samarbete kring spårbarheten hos metaller och mineral (REE) i primära mineralresurser och återvinning av sekundära mineralresurser. Bild: GTK

Samlad bedömning av SGU:s resultat

SGU bedömer att utlysning av forskningsmedel inom mineralområdet samt fördelningen av forskningsmedel och gensvar på tematisk utlysning för 2024 som god. Den trend med vikande antal ansökningar sedan tematiska utlysningar infördes 2021 bröts genom ett bra gensvar för 2024 års utlysning, och sammanlagt 13 ansökningar inkom. Ansökningarna behandlas under början av 2025 och beslut sker under våren samma år.

Internationell samverkan och medverkan i olika EU-projekt, plattformar och andra EU-initiativ har varit på en tillfredsställande nivå under 2024. Arbete har inletts för att tydligare styra deltagande i de mest relevanta plattformarna. Den skriftliga inrapporteringen till Regeringskansliet har ökat under året.

Krav på rapportering

Stöd till geovetenskaplig forskning

Genom en årlig utlysning stödjer SGU geovetenskaplig forskning vid universitet, högskolor och forskningsinstitut. Företrädesvis ges stöd till forskningsprojekt där annan finansier saknas. Forskningsstödet som SGU fördelar som projektbidrag uppgår till nära 6 miljoner kronor per år. Projekten som finansieras sträcker vanligen över 1–3 år och är både mindre förstudier och större forskningsprojekt inkl. doktorandprojekt. För att säkra en oberoende bedömning och för att stödja myndigheten med bedömningar och prioriteringar av forskningsansökningar använder sig SGU av både interna och externa experter.

De senaste åren har utlysningen riktats tematiskt mot ett utvalt geovetenskapligt område, där temat varierat mellan åren. Den tematiska inriktningen inleddes 2021 med en utlysning mot grundvattenforskning. Temat för den utlysning som hölls öppen 2023 och som handlades under 2024 var "Lagring av organiskt kol i jord och sjösediment: Geo-datadrivna metoder för planering av markanvändning och prognostisering av klimatåtgärders effekter". Växthusgaser som binds i mark, biota och vatten minskar gasernas förekomst i atmosfären och kan bidra till att balansera och motverka pågående klimatförändringar. Genom bland annat omfattande dikning (vanligen för att bedriva skogs- och jordbruk) och ändrad markanvändning har denna process på många platser

Tabell 26

SGU:s stöd till geovetenskaplig forskning.

	2024	2023	2022
Tema	Lagring av organiskt kol	Mineralresurser i Sverige	Grundvatten för framtiden
Antal mottagna ansökningar för året	6	11	22
Fördelning, kvinnor/män	2/4	5/6	7/5
Ansökningsbelopp för året (mnkr)	9,3	7,7	20,7
Tillgängligt belopp för året (mnkr)	2,9	2,9	3,0
Totalt ansökningsbelopp, hela projekttiden (mnkr)	26,8	18,5	67,9
Antal beviljade ansökningar för start	1	6	3
Fördelning, kvinnor/män	1/0	3/3	1/2
Beviljningsgrad	17 %	50 %	14 %
Totalt antal projekt med bidrag	7	11	10
Antal kvinnliga /manliga bidragstagare	4/3	6/5	5/5
Totalt utbetalt belopp (tkr)	5 923	5 923	5 923

störts och att det organiska materialet bryts ner och därför utgör en källa till växthusgaser i stället för en sänka. Läckage från organiska jordar bedöms av Naturvårdsverket utgöra ungefär 20 procent av Sveriges klimatpåverkande utsläpp, ungefär lika mycket som transportsektorn. Sex ansökningar om bidrag till forskning inkom inom denna utlysning och ett projekt som bedömdes hålla högst kvalitet och ge störst samhällsnytta valdes ut för finansiering.

För utlysningarna år 2022 och 2024 har fokus varit Mineralresurser. Metaller och mineral är grunden för den nya teknik som behövs för omställning till ett fossilfritt samhälle, och ett flertal av dessa klassas som kritiska av EU. Behovet av dessa råvaror har ökat markant de senaste åren och kommer att öka

ytterligare. Samtidigt kan tillgången på metaller utgöra ett hinder för grön omställning och elektrifiering. Under SGU:s genomförande av regeringsuppdrag såsom "Genomförande av EU-förordningen om kritiska råmaterial" har flertalet utmaningar framkommit relaterade till förekomster av dessa mineral. Totalt elva ansökningar kom in som svar på utlysningen för 2022, varav fem kunde beviljas projektmedel. I utlysningen 2024 har 13 ansökningar inkommit, utvärdering och beslut om finansiering genomförs under första kvartalet 2025.

Samtliga projekt som under 2024 bedrevs med SGU:s bidrag till geovetenskaplig forskning redovisas i tabell 27 tillsammans med deras bäring på SGU:s verksamhet. Sedan SGU införde tematiskt inriktade

utlysningar 2021 har antalet inkomna ansökningar varit lägre än vid de föregående bredare utlysningarna. Under åren 2018 till 2020 (med bred geovetenskaplig utlysning) inkom årligen mellan 25 och 30 ansökningar, medan det som medelvärde har inkommit 13 ansökningar per år sedan utlysningen avgränsades tematiskt. Trots avgränsningen kan SGU konstatera att de totala ansökningsbeloppen fortsätter att flerdigt överskrida den totala tillgängliga summan för utlysningen, och att enbart en bråkdel av de föreslagna projekten kan finansieras.

Myndighetens data används i hög grad i forskningsprojekten och ger återkoppling om hur data bör tillhandahållas. De finansierade forskningsprojekten bedrivs i återkommande dialog med SGU och deras resultat bidrar i många fall till utveckling av myndighetens verksamhet och kunskapsbas. Exempelvis har nyligen genomförda projekt bidragit till ökad kunskap om enskilda kritiska råvarors mobilitet och förekomst.

Krav på rapportering

EU och internationell samverkan

Internationella samarbeten

Medverkan i olika internationella utvecklings- och forskningssamarbeten är nödvändigt för SGU. Dels för att upprätthålla kompetens och maximera nyttan av geologisk information och kunskap, dels för att bidra till och förstå utvecklingen i Europa. Utöver

Tabell 27

Projekt med bidrag från SGU.

Titel	Medelsförvaltare	Projektid och budget	Förväntad samhällsnytta
Occurrence and mobility of Critical Metals in Groundwater in Sweden	Luleå tekniska universitet	2022–2024 2 815 tkr	Kunskap om s.k. kritiska metallers mobilitet i grundvatten för förbättrade vattenstatus och riskbedömningar.
The role of groundwater in the carbon cycle: long-term sink or overlooked legacy?	Sveriges lantbruksuniversitet	2022–2024 2 750 tkr	Grundvattnets roll i kolets kretslopp och som bärare av koldioxid i olika miljöer.
Direct dating of the formation and modification of ore deposits in Sweden	Göteborgs universitet	2023–2025 3 474 tkr	Datering av mineralfyndigheter av strategisk relevans.
The geology of the Bergby LCT-pegmatite field in the Ljusdal lithotectonic unit	Uppsala universitet	2023–2025 1 277 tkr	Studera Bergby LCT-fältet med avseende på pegmatitmineralogi och förekomst av andra kritiska metaller förutom Li.
Mineraliseringar och miljöer i den svenska alunskiffern – betydelsen av hydrotermalt bildade polymetalliska avlagringar och associerade glendonitförekomster	Uppsala universitet	2023–2025 414 tkr	Undersöka geografiska och kronologiska omfattningar av hydrotermiska polymetallhaltiga malmfyndigheter i alunskiffer.
Mapping of polymetallic-sulfide-TOC associations in Swedish alum shales	Uppsala universitet	2023–2024 400 tkr	Identifiering av ekonomiskt viktiga fyndigheter av metaller och deras koppling till malmfyndigheter.
Exploring greenhouse gas emissions in wetlands: rewetted organic soils vs constructed agricultural ponds	Göteborgs universitet	2024–2026 5 904 tkr	Projektet avser ge kunskap om vilka åtgärder som ger bäst funktion för inlagring av klimatgaser.

detta tillkommer arbete i olika internationella expertgrupper, plattformar och nätverk. I huvudsak äger den internationella samverkan rum inom EU. För deltagande i samverkansprojekt eftersträvas alltid full kostnadstäckning, men majoriteten av projekten kräver även en mindre andel egna resurser i olika grad. Värdet av ett projekts förväntade resultat, dess potential för samhällsnytta, samt på vilket sätt projektet bidrar till eller kompletterar löpande verksamhet

och uppdrag vägs alltid in innan myndigheten beslutar om deltagande.

SGU deltog under året i International Geological Congress (IGC) i Busan i Sydkorea. IGC är en av de största geovetenskapliga konferenserna i världen och arrangeras av International Union of Geological Sciences (IUGS) vart fjärde år. Här deltog vi bl.a. i sessioner rörande AI och maskininlärning samt ledde flera sessioner, föredrag och workshops rörande

geokemi. Två medarbetare representerade Sverige i IUGS råd, med återrapportering till den svenska nationalkommittén för geologi. Vid kongressen ägde ett möte mellan världens geologiska undersökningars generaldirektörer rum, World Community of Geological Surveys, (WCOGS) där frågor av gemensam natur diskuterades. SGU representerades av internationell samordnare.

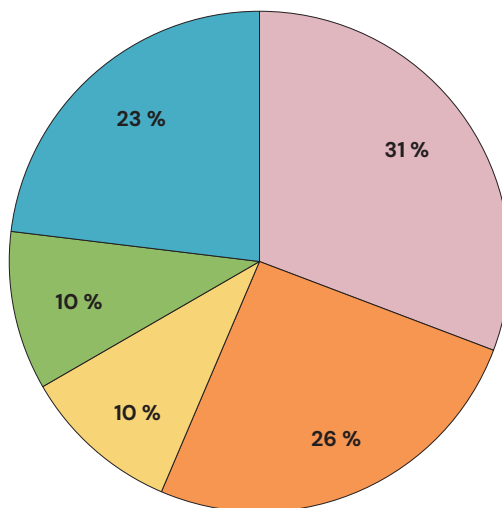
Ett urval av årets resultat i deltagande i plattformar och expertgrupper samt utvecklings- och forskningssamarbeten presenteras under respektive verksamhetsområde.

Projekt och plattformar med internationell samverkan som SGU har deltagit i under året visas i tabell 28 och 29.

EuroGeoSurveys

Som medlem i samarbetsorganisationen EuroGeoSurveys (EGS), som består av nationella och regionala geologiska undersökningar i Europa, bidrar SGU med geovetenskaplig kunskap för att stödja EU:s konkurrenskraft, sociala välmående, miljöfrågehantering och internationella åtaganden. Genom att delta i tio av EuroGeoSurveys expertgrupper skapas möjligheter för samarbeten och samfinansiering inom bland annat EU:s ramprogram.

EGS främsta projekt just nu är GSEU – a Geological Service for Europe, som har det övergripande syftet att skapa en plattform för spridning av kunskap och geologiska data för att omhänderta Europas framtida utmaningar såsom energi- och råvaruförsörjning. Projektet arbetar också för att skapa en styr- och finansieringsstruktur för att permanenta denna service. GSEU-projektet startade 2022 och löper över fem år.

Fokusområde

- Grundläggande för alla fokusområden
- Bättre förutsättningar för mineralnäringen
- En snabbare grön omställning och bättre förutsättningar för mineralnäringen
- En snabbare grön omställning
- Ett mer robust samhälle

Figur 23. Fokusområden som internationella plattformar, nätverk och samverkansgrupper stödjer.

Tabell 28

SGU:s medverkan i internationella plattformar, nätverk och samverkansgrupper, utan extern finansiering. * SGU representerar Sverige.

Plattform/nätverk/samverkansgrupp	Syfte	Stödjer SGU:s fokusområde
SGU övergripande		
EGS (EuroGeoSurveys – 37 geologiska undersökningar i Europa)	Stärka nätverket mellan de geologiska undersökningarna i Europa och påverka EU-kommissionen inom geoveten-skapliga frågor	Alla
NAG (Northeast Atlantic Geoscience) Directors meeting	Stärka nätverk och bygga grund för gemensamma projekt och best practice	Alla
Nordisk- baltiska Gd-möten	Stärka nätverk och bygga grund för gemensamma projekt och best practice	Alla
It- och digitalisering		
Geoscience Information Consortium (GIC)	Utbyta information kring användning och hantering av geovetenskapliga informationssystem. 30 geologiska under-sökningar från hela världen deltar.	Alla
Nordic GIC	Utbyta information med de nordiska geologiska undersökningarna kring användning och hantering av geoveten-skapliga informationssystem.	Alla
EGS-Spatial Information – INSPIRE (SIEG)	Utveckla en europeisk geologisk datainfrastruktur. Tidigare fokuserat kring INSPIRE-implementering. Under 2016 utvecklade gruppen en EGS gemensam infrastruktur; (EGDI) som tar hand om alla data från pågående och avslutade EU-projekt inom geo-området och utgör en av de tre grundpelarna i EGS strategi.	Alla
EGS-national metadata coordinator	Kopplat till EGDI, EGS geodatainfrastruktur (ovan)	Alla
OneGeology – Operational Group (OOG)	Ett initiativ av världens geologiska undersökningar och andra organisationer. Syftet är att ge tillgång till globala geo-vetenskapliga data via webbtjänster som stöds av vanliga geodatastandarder som alla ska kunna använda.	Alla
OneGeology Strategic Steering Committée (OSSC)	Strategisk Styrgrupp för OneGeology	Alla
Mineralresurser		
EIP RM (European Innovation Partnership on Raw Materials)	Delta i det strategiska arbetet för säkerställande av råvaroförsörjning inom Europa	Bättre förutsättningar för mineralnäringen
Raw Materials Supply Group (RMSG) ad hoc working group on Review on critical raw materials*	Representanter från EU:s medlemsstater diskuterar och utbyter information rörande hållbar konkurrenskraft som påverkar EU:s icke-energi-utvinningsindustri. Ordförande är EC-direktoratet för näringsliv och industri. SGU deltar i arbetsgruppen och rapporter utges med jämna mellanrum.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen
European Technical Platform for Sustainable Mineral Resources (ETP-SMR)	Säkra tillgången på europeiska mineraltillgångar och stödja prospekteringen, utvecklingen av innovativa och hållbara produktionsteknologier, implementera "best practices", bättre återanvändning, utbyte samt nya produkt-applikationer och att skapa europeiskt mervärde genom RTD-baserat teknologi-ledarskap och utbildning. Kopplat till EU-kommissionens direktorat för forskning och utveckling.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen
The Intergovernmental Forum on Mining, Minerals, Metals and sustainable Development IGF*	Ett frivilligt initiativ mellan medlemsländer som syftar att främja hållbar utveckling inom gruvindustrin.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen/En snabb-are grön omställning

Tabell 28. Fortsättning.

Plattform/nätverk/samverkansgrupp	Syfte	Stödjer SGU:s fokusområde
United Nations Economic Commission for Europe Expert Group on Resource Classification UNECE EGRM*	Arbete med riktlinjer för hur FN:s klassificeringssystem för mineralresurser och energi, UNFC (United Nations Framework Classification) ska kunna tillämpas i Europa. SGU i sin roll som vice ordförande, representerar Sverige.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen/En snabbare grön omställning
Internationella metallstudiegrupperna* – ILZSG (International Lead and Zinc Study Group) – INSG (International Nickel Study Group) – ICSG (International Copper Study Group)	Syftet med metallstudiegrupperna är att öka marknadstransparensen för de aktuella metallerna samt att utgöra en mötesplats för regeringar och företag att träffas och diskutera. Sammanställer statistik och genomför studier kring världsmarknadsläget för respektive metall.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen
Member State Expert Group on Responsible sourcing of tin, tantalum, tungsten and gold (3TG)*	Tillsyn enligt konfliktmineralförordningen. SGU har bemyndigande att ta in importdata från tullverket.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen/En snabbare grön omställning
European Institute of Innovation and Technology on Raw-Materials (EIT RM)	Syftet är stärkt konkurrenskraft i Europa, samt bidra till en hållbar ekonomisk tillväxt, nya arbetstillfällen, främja och förstärka samarbetet mellan företag, utbildningsinst, myndigheter och forskningsorganis. Skapa gynnsamma miljöer för kreativt tänkande, möjliggöra innovation och entreprenörskap i Europa att blir världsledande. SGU är associerad partner och är i styrgruppen för den norra noden.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen
Nordic Ore Deposit Database (NODD)	Sammanställer information om Sveriges, Norges, Finlands, Danmark/Grönlands mineralförekomster. Information om fyndighetens belägenhet, eventuell gruvhistorik, tonnage och gradering, datakvalitet, geologisk miljö och ålder för fyndigheten, malmmineralogi, mineraliseringstyp, bildningsmodell m.m.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen
Global Geochemical Baselines (IUGS CGGB)	Syftar till att etablera globala geokemiska "baslinjer" för att kunna monitorera framtida geokemiska förändringar. Representant från SGU delar ordförandeskapet för gruppen.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen
Undergrupper till den kritiska råmaterialnämnden*	Fyra undergrupper till nämnden: 1. Åtgärder för att främja cirkularitet, resurseffektivitet och substitution av kritiska råmaterial. 2. Syfte att bidra till samordningen av de nationella undersökningsprogram som upprättats enligt artikel 19. 3. Syfte att bidra till kommissionens övervakning och stresstester enligt artikel 20. 4. Syfte att öka allmänhetens kunskap om försörjningskedjan för kritiska råmaterial och utbyta bästa praxis när det gäller allmänhetens deltagande och berörda parter deltagande i projekt för kritiska råmaterial.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen/En snabbare grön omställning
IEA Critical Minerals Working Party*	Syftar till att förse länder med en mekanism för att samordna politiska åtgärder i syfte att enklare säkra tillgången till kritiska mineral, detta inkluderar till exempel lagring och marknadsövervakning.	En snabbare grön omställning
EGS-Geological mapping and modelling (GMM-EG)	Målet är att identifiera luckor som saknar tekniska och vetenskapliga standarder/verktyg, eller saknar geologiska data, och fylla dessa luckor på ett samordnat och strategiskt sätt.	Alla
EGS- Mineral Expert Group	Ska tillhandahålla och kommunicera expertis och information på en europeisk nivå inom mineralområdet för beslutsfattare och samhälle med huvudfokus på att styrka hållbarhet och ökad konkurrenskraft för mineralindustrin.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen
Nordisk Geomagnetisk Komparation	Ett samarbete med de geomagnetiska observatorierna i Norden, där instrumentkalibreringen, utbyte av information och kunskap, samt diskussion och genomförandet av framtida gemensamma projekt är målet.	Ett mer robust samhälle

Tabell 28. Fortsättning.

Plattform/nätverk/samverkansgrupp	Syfte	Stödjer SGU:s fokusområde
INTERMAGNET –International Real-time Magnetic Observatory Network	Ett globalt nätverk som övervakar jordens magnetfält, gör geomagnetiska data tillgänglig för allmänheten och som samarbetar kring moderna digitala magnetiska observatorier.	Ett mer robust samhälle
EGS- Geochemical Expert Group	Levererar geokemisk kunskap och information (SGU vice ordf för gruppen).	Alla
EGS-International Cooperation & Development Task Force	Samverkan som initierade PanAfGeo och som försökt initiera motsvarande i Sydamerika.	Bättre förutsättningar för mineralnäringen
Samhällsplanering		
BASRECCS Nätverk för CCS experter i Östersjöregionen	Nätverk bestående av CCS-expert och -intressenter från Östersjöländerna samt Norge och Island. En plattform för kunskapsdelning och regionala samarbeten med särskild fokus på transport och lagring av koldioxid.	En snabbare grön omställning
European Association for the Conservation of the Geological Heritage (ProGEO)	Värna geologiskt arv	Ett mer robust samhälle
Kommissionens expertgrupp för CCS-frågor*	EU-kommissionens informella informationsutbytesgrupp rörande CCS-frågor. SGU representerar Sverige.	En snabbare grön omställning
EGS-Earthobservation & Geohazards	Levererar harmoniserade pan-europeiska geovetenskapliga data för att förbättra den operativa och ekonomiska kapaciteten hos regeringar, institutioner, organisationer m.fl.	Ett mer robust samhälle
EGS- Urban Geology (UGEG)	Att ytterst kunna bidra till en mer kostnadseffektiv stadsplanering.	Ett mer robust samhälle
EGS- Marine Geology (MGEG)	Arbetar huvudsakligen gemensamt med projektet EMODnet Geology som sammanställer all tillgänglig information om bl.a. bottensediment, havsbottengeologi, och mineraliseringar.	Ett mer robust samhälle
EGS-Subsurface Spatial Planning (SISP) TF	En tillfällig arbetsgrupp för att skriva ett position paper om behovet av underjordsplanering i EU:s medlemsländer och hur det kan förbättras.	Alla
EGS- Geoheritage (GhEG)	Tillhandahåller kunskap och expertis för bevarande och hållbar förvaltning av Europas geologiska arv	Ett mer robust samhälle
Mark och grundvatten		
Common Implementation Strategy – Working Group Groundwater, (CIS- WG GW)*	Representerar Sverige i EU-kommissionens arbetsgrupp WG Groundwater som arbetar med genomförandet av ramdirektivet för vatten och grundvattendirektivet. Gruppens mandat omfattar t.ex. framtagande av vägledningsdokument och utbyte av best practise av direktivgenomförande mellan medlemsländer.	Ett mer robust samhälle
EGS – GeoEnergy (GEEG)	Expertgruppen skapades initiiellt på uppmaning av EU-kommissionens energi-direktorat och arbetar med frågor kring geotermisk energi och koldioxidavskiljning.	En snabbare grön omställning
EGS – Water Resources (WREG)	Fokuserar på förvaltning och skydd av grundvattentillgångar. Huvudsakliga aktiviteter är att utgöra stöd och ge råd till EU:s generaldirektorat för miljö, identifiera kunskapsluckor vad gällande EU:s forskningsagenda och dela erfarenheter mellan medlemsländer vad gällande implementeringen av EU:s grundvattendirektiv.	Ett mer robust samhälle

Tabell 29

SGU:s medverkan i internationella projekt som får bidrag av EU eller annan extern forskningsfinansierare.

Projektname	Tidsintervall	Syfte
Enhancement of Magnetometer Network – MAG–SWE–DAN	2021–2025	Uppbyggnad av ett nätverk med variometerstationer för att studera hur jordens magnetfält varierar i tid och rum för att på sikt bättre kunna prognosticera rymdväder.
SINReM	2024–2026	Gästföreläsningar och handledning med fokus på Deep Tech och Green and Digital transition.
European Marine Observation Network – EMODnet VI Geology	2021–2025	Harmonisera och göra maringeologiska data interoperabla. Fortsättning på EMODnet V.
Nordic Sustainable Minerals	2022–2024	Nordiskt samarbete som adresserar två strategiskt viktiga områden: Spårbarheten hos metaller och mineral (REE) i primära mineralresurser och återvinning av sekundära mineralresurser.
Exploration Information System – EIS	2022–2025	Ska utveckla nya dataanalysmetoder genom att använda artificiell intelligens, maskininlärning m.m. till nya geomodeller och mineralsystem-modellering.
Future Availability of Secondary Raw Materials – FutuRaM	2022–2026	Syftar till att skapa en långsiktig geologisk service för Europa. Samarbete mellan nationella och regionala geologiska undersökningar ska presentera uppdaterade paneuropeiska data och underlag för att bl.a. kunna användas av europeiska institutioner.
A Geological Service for Europe – GSEU	2022–2027	Syftar till att skapa en långsiktig geologisk service för Europa. Samarbete mellan nationella och regionala geologiska undersökningar ska presentera uppdaterade paneuropeiska data och underlag för att bl.a. kunna användas av europeiska institutioner.
Critical Raw materials extraction in environmentally protected areas – CIRAN	2023–2025	Utvecklar processer för att balansera skyddandet av miljökänsliga områden och det växande behovet inhemsk produktion av CRM inom EU. Undersöker tillståndsförfaranden baserade på moderna policies och nya ramverk för sociala kontrakt.
Informative Mapping of Construction Aggregate Resources Through Statistical Data Analysis – INTEGRATE	2023–2025	Optimera metoder för att kartlägga sand, grus och sten så att resurserna kan hittas närmare de områden där de används.

Målbeskrivning

Miljöansvar

Vi bidrar till fler sanerade förorenade områden genom att driva saneringsarbetet snabbare framåt. Verksamhetsområdet bidrar till ett mer robust samhälle genom minskade risker för människors hälsa och miljön till följd av föroreningar.

Hur:

1. Vi bidrar till ökad takt i saneringsarbetet.
2. Vi bidrar till innovation och utveckling inom området.
3. Vi genomför strategiska och tematiska satsningar.

Vid Färgarens före detta kemtvätt i Jönköpings län pågår förberedelser för sanering. Under 2024 har bostäder rivits för att marken ska kunna utredas och åtgärdas.

Samlad bedömning av SGU:s resultat

Verksamhetsområdet omfattar arbete för att nå miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet, efterbehandling av statligt förorenade områden (SFO), efterbehandling av förorenade områden med statsbidrag (BFO), Innovation och utveckling i efterbe-

handlingsarbetet samt miljösäkring av beredskapslager av olja och gruvfältet Adak.

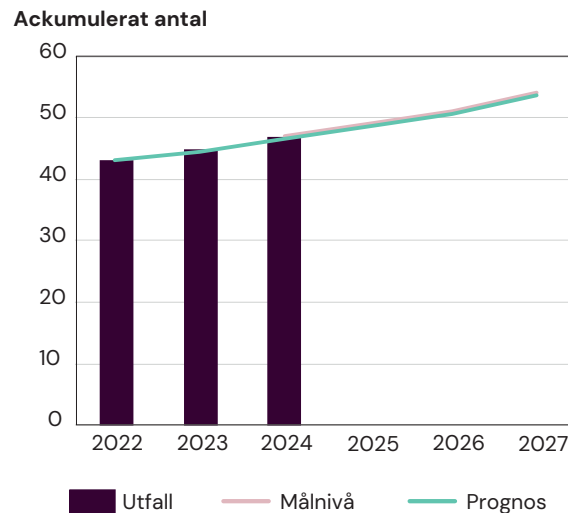
SGU:s arbetar för att miljösäkra nedlagda beredskapslager för olja och det tidigare gruvfältet Adak i Malå kommun. Arbetet har bedrivits på ett tillfreds-

ställande sätt och planerade insatser har genomförts. Arbetet för att uppnå miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet har bedrivits på ett tillfredsställande sätt och planerade insatser har genomförts. SGU har bidragit genom ett flertal aktiviteter, såsom uppdateringar av föreskrifter, klimatmodellering av grundvattennivåer och utvärdering av grundvattenkemiska data. Dessutom har SGU under hösten avstämt det regionala arbetet med länsstyrelserna, vilket stärker samverkan på regional nivå.

Arbetet med att utreda och åtgärda förorenade områden är en viktig insats för att skapa ett mer robust samhälle. Genom att minska riskerna med och påverkan från förorenade områden skyddas både människors hälsa och miljön. SGU ansvarar för undersökningar och saneringsåtgärder vid statligt förorenade områden (SFO) där den tidigare statliga verksamheten inte längre finns kvar. Vi har även en roll som huvudman med ansvar för att driva saneringsåtgärder som finansieras genom statliga bidrag eller statsstöd.

SGU har tydligt arbetat mot målet att sanera fler förorenade områden. Vårt arbete har sedan 2015 resulterat i sanering av 47 områden sammantaget inom vårt ansvar för statligt förorenade områden och som huvudman i bidrags-/statsstödsprojekt. Det är ett bidrag till att driva efterbehandlingsarbetet framåt på nationell nivå. Vi genomför tematiska satsningar såsom ”Plantskoleprogrammet”, ”Klorokoll” och ”Glasriket”, vilka har bidragit med viktig kunskap och erfarenhet samt främjat effektiviteten i saneringsarbetet. Därtill har deltagande i myndighetsövergripande nätverk och strategiska insatser inom sedimenthantering bidragit till en mer enhetlig och kvalitetssäkrad hantering av förorenade områden. Arbetet visar på framsteg inom hållbara och effektiva saneringsmetoder.

Analys av indikator

Figur 24. Sammantaget antal förorenade områden som har sanerats sedan 2015 inom SGU:s ansvar för statligt förorenade områden och som huvudman i bidrags-/statsstödsprojekt.

Sedan 2015 har SGU:s arbete resulterat i saneringen av 47 områden, vilket bidrar till att påskynda efterbehandlingsarbetet på nationell nivå.

När det gäller PFAS har myndigheten tillsammans med Statens geotekniska institut (SGI) bidragit med viktiga kunskapsinsatser och pilotförsök för att utveckla saneringsmetoder. SGU har också arbetat med att kartlägga referenshalter av PFAS i mark och vatten där det inte finns några tydliga källor till PFAS-förorening. Kartläggningen har bidragit till viktig kunskap kring spridning och förekomst av PFAS i miljön.

Miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet

SGU har särskilt ansvar för uppföljning och utvärdering av miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet. Dess lydelse är: ”Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag”. I mars 2024 redovisades 2023 års resultat för Grundvatten av god kvalitet i Naturvårdsverkets skrivelse ”Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2024, NV-07955-23”. Skrivelsen inlämnades till regeringen som underlag till budgetpropositionen. Redovisning av uppföljning av miljö kvalitetsmålet för 2024 sker från SGU till Naturvårdsverket i mars 2025.

Den statliga satsningen för åtgärder för en bättre vattenhushållning som pågick till 2023, samt pågående stöd till framtagande av vattenskyddsområden, har påskyndat åtgärdsarbetet för att uppnå miljö kvalitetsmålet. Fortsatt statligt stöd är avgörande för att upprätthålla och utveckla det praktiska arbetet hos främst kommuner, vattenproducenter och länsstyrelser kring bland annat vattenhushållning och vattenskydd. SGU har under hösten medverkat i avstämning av det regionala arbetet med miljö kvalitetsmålet hos länsstyrelserna.

Ett flertal aktiviteter hos SGU bidrar till arbetet att uppnå miljö kvalitetsmålet samt till uppföljning av detta. Det gäller främst arbetet med den svenska vattenförvaltningen, utvärdering av grundvattenkemiska data och klimatmodellering av grundvattennivåer. Inom vattenförvaltningen har centrala insatser varit uppdateringen av två föreskrifter samt redovisningen av regeringsuppdraget gällande råvattendata (LI2023/02884, LI2023/00381 (delvis)). Kunskapen

om grundvattnets kvalitet förbättras inom övervakningen och under året med fokus varit förekomst av PFAS ämnen. SGU har under året utvecklat den interna hanteringen av data gällande förvaltningen av grundvattenanalyser från privata fastighetsägare vilket bland annat underlättar uppdatering av miljömålsindikatorn Enskilda brunnar vattenkvalitet. Miljökvalitetsmålet omfattar även bevarande av naturgrusavlagringar. Statistik är tillgänglig för 2023 och uttaget av naturgrus minskade med 22 procent under 2023 jämfört med 2022 till cirka 5 miljoner ton

Efterbehandling av statligt förorenade områden (SFO)

Under 2024 genomfördes utredningar, åtgärdsförberedelser och åtgärder för nästan 74 miljoner kronor inom ramen för arbetet med statligt förorenade områden. Hela anslagsbeloppet kunde dock inte användas. Detta berodde bland annat på att ett av de större åtgärdsprojekten, för kemtvätten i Långele, har senarelagts dels på grund av behov av mer omfattande åtgärdsförberedande undersökningar, dels på grund av ogynnsamma väderförhållanden med mera. Det medförde i sin tur stora ansträngningar för att justera tidplanerna för andra större projekt, däribland Åsbro impregnering, kemtvätten i Boden och Hugelsta skjutfält för att tidigare lägga moment. Trots ansträngningar har dock inte alla åtgärder kunnat påbörjas innan årsskiftet och anslagsförbrukningen blev lägre än den ursprungliga planeringen. Vidare medförde intäkter från delansvariga i projekten Boden- respektive Långele-tvätten på 11,3 miljoner kronor under 2024 att det sumnerade utfallet för 2024 är ca 63,5 miljoner kronor.

Exempel på saneringsinsatser som genomförts under året:

- Åtgärdsarbetet vid den före detta kemtvätten Bodentvätten. Där har rivning av tvätteribyggnaden för att ge åtkomst för sanering av källföroreningen genomförts liksom projektering och upphandling av entreprenör för en delåtgärd. Pilottester för nedbrytning av källförorening på större djup har inletts för att öka kunskapen inför kommande åtgärd.
- Kompletterande muddring av sediment och schakt på land vid Åsbro f.d. impregnering. Geotuber med avvattnat sediment har omhändertagits på extern deponi under året. Arbetet innebär att miljöbelastningen på sjön Tisaren, som är en dricksvattentäkt, minskar markant.
- Vattenrening vid de tidigare statliga tvätterierna Hagforstvädden och Långele-tvätten. Insatserna har

genomförts för att minska spridning av klorerade lösningsmedel parallellt med att åtgärdsförberedande utredningar genomförts. Det ger viktig information om omfattningen på föroreningskällorna för att kunna dimensionera och kostnadsuppskatta kommande saneringsåtgärder.

- Utredningar av åtta nya SFO-objekt har inletts, bland annat fem objekt som kopplar till den tidigare beredskapslagringen. Underökningarna syftar till att undersöka och översiktligt bedöma risker med påträffade föroreningar.

I tabell 30 redovisas antal utredda och åtgärdade SFO-objekt samt antal områden där arbetsinsatser har pågått under 2024. I tabell 31 redovisas arbetsinsatser och status för de 33 objekten som SGU jobbat med under året.

Tabell 30

Antal förorenade områden där arbetsinsatser pågått, antalet utredda och åtgärdade objekt där det finns ett statligt verksamhetsutövaransvar (SFO-objekt) samt tillgängliggjord yta efter åtgärd under 2024.

	2024	2023	2022
Totalt antal identifierade objekt (ackumulerat antal)	230	227	266
Antal objekt i hög riskklass (klass 1 och 2, ackumulerat antal)	73	73	73
Antal objekt där arbetsinsatser pågått	33	27	29
Antal objekt där utredningar avslutats under året	2	4	8
Antal objekt där projektering av åtgärd slutförts under året	3	2	0
Antal objekt där åtgärd pågått under året	6	3	5
Antal åtgärdade objekt under året	0	0	4
Ytan av den mark som åter ställts eller tillgängliggjorts genom åtgärder (m ²)	0	0	557 670

Tabell 31

Pågående projekt och aktuell projektstatus förorenade områden med statligt ansvar (SFO) år 2024

Förorenat område	Insats	Primär förorening
Malmslätt flygverkstad	Utredning	Klorerade lösningsmedel
Karlskronatvätten nya	Utredning	Klorerade lösningsmedel
Bodentvätten	Åtgärd/Åtgärdsförberedelse	Klorerade lösningsmedel
Härsbacka oljelager	Åtgärdsförberedelse	Oljeförorening
Åkers krutbruk	Kontrollprogram	Klorerade lösningsmedel
Zakrisdalsverken	Kontrollprogram	Klorerade lösningsmedel, tungmetaller
Hagfors tvätteri	Åtgärd/Åtgärdsförberedelser/ Kontrollprogram	Klorerade lösningsmedel
Långsele tvätteri	Åtgärd/Åtgärdsförberedelse	Klorerade lösningsmedel
Motala torpedverkstad	Kontrollprogram	Klorerade lösningsmedel, tungmetaller
Nacksta Televerkstaden	Utredning	Klorerade lösningsmedel
Kårehogens skogsplantaskola	Åtgärdsförberedelse	DDT
Rosersbergs f.d. brandövningsområde	Åtgärdsförberedelse	PFAS
Hugelsta skjutfält	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller, PFAS
Åsbro impregnering	Åtgärd	Kreosot, tungmetaller
Arboga CVA brandövningsplats	Utredning	PFAS
Furuby skogsplantaskola	Åtgärdsförberedelse	DDT
Älvan skogsplantaskola	Utredning	DDT

Förorenat område	Insats	Primär förorening
Kratte Skogsplantaskola	Utredning	DDT
Televerkstaden Nynäshamn	Utredning	Klorerade lösningsmedel, cyanid, mm
Slagnäs bangård	Kontrollprogram	Tungmetaller
Maltesholm skogsplantaskola	Åtgärdsförberedelse	DDT
Laxå skogsplantaskola	Åtgärd/Åtgärdsförberedelse/ Utredning	DDT
Markalyckan skogsplantaskola	Utredning	DDT
Landsjö f.d beredskapslager	Utredning	PAH, tungmetaller
Nordmaling f.d beredskapslager	Utredning	PAH, tungmetaller
Jörn f.d beredskapslager	Utredning	PAH, tungmetaller
Forsby f.d beredskapslager	Utredning	PAH, tungmetaller
Röste f.d beredskapslager	Utredning	PAH, tungmetaller
Ramsjö, bekämpningsmedel-förråd	Utredning	Bekämpningsmedel
Nästräsk bekämpningsmedels-förråd	Utredning	Bekämpningsmedel
Spetsgården f.d. stolpupplag	Utredning	Arsenik, Kreosot
Daimaån bekämpningsmedels-förråd	Utredning	Bekämpningsmedel
Hasslum f.d. brandövningsområde	Åtgärdsförberedelse/pilot-projekt	PFAS

Efterbehandling av förorenade områden med statsbidrag (BFO)

Under 2024 hanterade SGU 92,4 miljoner kronor för arbetet med bidragsfinansierade förorenade områden (BFO), vilket kan jämföras med 88 miljoner år 2023 och 91 miljoner år 2022. I tabell 32 redovisas antal utredda och åtgärdade BFO-objekt samt att arbetsinsatser har pågått vid totalt 44 objekt under året. I tabell 33 redovisas arbetsinsatser och status för respektive av de 44 objekten. De avslutade efterbehandlingsåtgärderna vid Fredriksbergs fabriksområde och Svärtträskgruvan har inneburit att 502 226 kvadratmeter mark tillgängliggjorts under 2024.

Efterbehandlingsåtgärder och förberedande insatser pågick vid flertalet bidragsfinansierade objekt under år 2024. Som exempel kan nämnas:

- På Fredriksbergs fabriksområde i Dalarnas län avslutades en kisaskesaning av syraområdet och banvallarna. Saneringen möjliggör bland annat att banvallarna säkert kan användas av cyklister.
- Vid Färgarens före detta kemtvätt i Jönköpings län har rivning av bostäder gjorts i syfte att utreda och åtgärda den underliggande marken. Detaljprojektering för termisk och biologisk behandling utförts. Åtgärderna syftar till att minska risken för ånginträngning av lösningsmedel i ett bostadsområde.
- Vid två tidigare impregneringsplatser, Lidhult och Hjortsberga, i Kronobergs län har entreprenader för in situ-åtgärder handlats upp gemensamt i

Tabell 32

Antal förorenade områden där arbetsinsatser pågått, antal utredda och åtgärdade bidragsfinansierade objekt (BFO), samt tillgängliggjord yta efter åtgärd under 2024.

	2024	2023	2022
Total antal objekt där arbetsinsatser pågått under året	44	46	43
Antal objekt där utredning avslutats under året	0	4	1
Antal objekt där projektering av åtgärd slutförts under året	3	4	3
Antal objekt där åtgärd påbörjats under året	1	4	3
Antal objekt där åtgärder färdigställts under året	2	2	1
Ytan av den mark som återställts eller tillgängliggjorts genom åtgärder (m ²)	502 226	43 702	43 901

Tabell 33

Pågående projekt och aktuell projektstatus förorenade områden med statsbidrag (BFO-projekt).

Förorenat område	Insats	Primär förorening
Fredriksbergs fabriksområde	Åtgärd	Tungmetaller
Köja sågverk	Åtgärdsförberedelse	Dioxiner
Stollbergs gruvområde	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller
Hjortsberga impregnering	Åtgärdsförberedelse	Klorfenoler
Surahammars kemiska tvätt	Kontrollprogram	Vinylklorid
Stocka sågverk	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller, PAH, dioxiner
Tölö fabriker	Kontrollprogram	PAH
Torskbäcken sandmagasin	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller
Järpens fabriksområde	Åtgärd/Slutredovisning	Tungmetaller
Blekingegatan kemtvätt	Åtgärdsförberedelse	Klorerade lösningsmedel
Fengersfors bruk	Ansökan om bidrag	PCB, Dioxiner
Lidhult sågverk	Åtgärdsförberedelse	Klorfenoler

utökad samverkan. SGU har genom detta vunnit nya erfarenheter av samverkansentreprenad i saneringsprojekt.

- Vid Blaiken- och Svärtråskgruvorna pågick fortsatt vattenrening. En kompletterande sådd vid Svärtråskgruvan har genomförts under året för att gynna växtetablering på det sluttäckta gråbergsupplaget. Sluttäckningen av gråbergsupplaget vid Blaikengruvan har kommit en bra bit på väg. Flera studiebesök har hållits på området för att sprida erfarenheter av efterbehandlingsarbetet.
- Runt Nedre Skärsjön i Riddarhyttan har ytvattendata samlats in under ett år i syfte att bygga en massbalansmodell för sjösystemet som är påverkat av metaller från flera hundra år av gruvverksamhet.

Tematiska satsningar ger kunskap och utveckling

SGU arbetar tematiskt med förorenade områden vilket ger ökad effektivitet, viktig kunskap och utveckling i efterbehandlingsarbetet. Under 2024 har myndigheten genomfört flera satsningar. Ett pilotprojekt har startat för att rena högförorenade jordmassor med elektrokinetisk metod, i samarbete med en avfallsmottagningsanläggning, för att effektivisera hanteringen av DDT-kontaminerad jord från plantskolor. Flera forskningsprojekt om hållbara åtgärdsmetoder för DDT vid nedlagda skogsplantskolor har fortsatt.

En annan tematisk satsning är ”Klorokoll”, där erfarenheter av föroreningar i berg har diskuterats. Ytterligare två andra tematiska satsningar har inletts.

Tabell 33. Fortsättning.

Förorenat område	Insats	Primär förorening
Södervägs brädgård	Åtgärdsförberedelse	Kreosot
Torsö sågverk	Åtgärd/Slutredovisning	Klorfenoler, Dioxiner
Svärtråskgruvan	Åtgärd	Tungmetaller
Nedre Skärsjön gruvområde	Huvudstudie	Tungmetaller
Hultsfreds impregneringsverk	Åtgärdsförberedelse/Kontrollprogram	Kreosot
Nisses f.d. kemtvätt	Åtgärdsförberedelse	Klorerade lösningsmedel
Perstorp kemtvätt	Åtgärdsförberedelse	Klorerade lösningsmedel
Brandsnäs sediment	Åtgärdsförberedelse	Klorfenoler, dioxin
Malmen metallbearbetning	Kontrollprogram / administrativa åtgärder	Klorerade lösningsmedel
Blaikengruvan	Åtgärd	Tungmetaller
Sunne kemiska tvätt	Åtgärdsförberedelse	Klorerade lösningsmedel
Färgaren f.d. kemtvätt	Åtgärd	Klorerade lösningsmedel
Kaveltorp smältverk	Stöttning huvudman	Tungmetaller
Stabsuecia, Södra Vi	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller, PAH
Sannebo trä	Utredning	Dioxiner, klorfenoler
Alsterån	Utredning	Tungmetaller
Ronnebyån	Utredning	Tungmetaller
Björkå glasbruk	Åtgärd/Slutredovisning	Tungmetaller
Flygfors glasbruk	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller
Bergdala glasbruk	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller
Lacko metallbearbetning	Åtgärdsförberedelse/Åtgärd	Klorerade lösningsmedel
Stribergs såg	Åtgärdsförberedelse	Pentaklorfenoler, dioxin
Gotthard aluminiumsmältverk	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller, PAH
Strömsbruk pappersbruk	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller
Lesjöfors bruk	Ansökan om bidrag	Tungmetaller, PAH

En kring dioxiner från sågverk och en kring impregnering med kopparvitriol.

Inom satsningen ”Glasriket” har ett utvecklingsprojekt påbörjats för att använda biotillgänglighetstester för att bedöma risker med glasavfall och dess påverkan på naturvärden. I efterbehandlingsprojekt kan det vara svårt att bedöma påverkan på biologiska värden, både av föroreningen i sig men även hur själva efterbehandlingsåtgärden påverkar naturvärden i omgivningen. Vi har därför testat en metodik för att bedöma påverkan på naturvärden för olika alternativ av schaktåtgärder. En viktig slutsats är att med små insatser kan återhämtningen av ett förorenat område förbättras när området saneras.

Samverkan med Naturvårdsverket, SGI och länsstyrelserna är en viktig del i det nationella efterbehandlingsarbetet. Vi bidrar till erfarenhetsåterföring och kunskap i branschen, dels genom våra projekt, dels genom föredrag om fördelarna med att arbeta tematiskt på branschnätverket Renare marks vårmöte och i artikel i nyhetsblad riktat till tillsynsmyndigheter. Vi har också drivit ett myndighetsgemensamt initiativ kring ”innovativa åtgärder” under 2024 i syfte att öka andelen åtgärdsmetoder som inte innebär schakt och deponering.

SGU har deltagit i länsstyrelsernas regionala träffar om förorenade områden, medverkat i utbildningar och föreläst om efterbehandling ur olika aspekter. Vi har också varit aktiva i nätverket för statliga myndigheter med förorenade områden, SFO, där utvecklingsbehov, förvaltning av förorenade områden och PFAS-frågor har varit i fokus.

Inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet med förorenade sediment, SESAM; ansvarar SGU för frågor kring utredningar och åtgärder. Vi

Tabell 33. Fortsättning.

Förorenat område	Insats	Primär förorening
Grevie jakttskyttebana	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller, PAH
Backaryd sågverk	Ansökan om bidrag	Tungmetaller. Klorfenoler
Urshult Vida sågverk	Ansökan om bidrag	Pentaklorfenoler, dioxin
Bolmen f.d. sågverk	Ansökan om bidrag	Klorerade lösningsmedel,dioxin
Östavall/kopparvitriolplatser	Åtgärdsförberedelse	Tungmetaller
Klevshult smältverk	Ansökan om bidrag	Tungmetaller
Blaiken och Svärtråskgruvan vattenrening	Åtgärd	Tungmetaller

medverkar i arbetet med SGI:s vägledning om inventering av förorenade sediment med bland annat metodbeskrivningar för verifierande provtagning. Målet är att provtagningar nationellt ska genomföras på ett enhetligt sätt. SGU har påbörjat en fallstudie som underlag för metodbeskrivningar och för att illustrera arbete med planering, genomförande och utvärdering av verifierande provtagning. Vi har medverkat Renare marks frukostseminarier för intressenter av vatten- och sedimentfrågor.

Kartläggning av PFAS i miljö och pilotförsök av åtgärdsmetoder

I det viktiga arbetet med att hantera PFAS-föroreningar i mark och grundvatten har SGU fortsatt att stödja SGI:s regeringsuppdrag om PFAS-förorenade områden med fokus på metoder för sanering av PFAS. Resultaten hittills av de pilotförsök som

genomförts med stabilisering och barriär med aktivt kol vid flygplatserna i Sundsvall och Örnsköldsvik är mycket lovande. Bedömningen är att resultaten kan vara grund för att utforma större försök med en eller flera reningsmetoder i full skala de kommande åren.

SGU genomför omfattande undersökningar av förekomst av PFAS i mark och grundvatten med bidrag från saneringsanslag 1.4. Datainsamling har utförts i olika delar av landet och i olika typer av miljöer för att öka förståelsen av i vilken utsträckning PFAS förekommer i mark och grundvatten i miljön utan kända lokala föroreningskällor. Hur den diffusa bakgrundsbelastningen ser ut är central för bland annat riskbedömning av PFAS och för arbetet med att ta fram riktvärden för mark och grundvatten. Informationen är vidare relevant i toxikologiska studier och en allt striktare reglering av PFAS nationellt och inom EU. SGU har under året effektivt bidragit till att öka kunskapsläget kring förekomst och referenshalter av PFAS i mark och grundvatten. Kartläggningen bekräftar att det sker ett diffust tillskott av

PFAS till både marken och grundvattnet. Ett anmärkningsvärt resultat är det ultrakorta PFAS-ämnet TFA (trifluorättiksyra) verkar finnas i grundvatten över precis hela landet.

Flera kunskapspridande insatser om både pilotförsöken med saneringsmetoder för PFAS, liksom resultat och tolkningar av referenshalter av PFAS i miljön har på olika sätt har delats med branschen och olika nätverk. Resultaten har visats på flera konferenser och seminarier, bland annat på nätverket Renare marks vårmöte och genom studiebesök vid pilotförsöken. Det har också fått stort genomslag i media och väckt intresse från andra verksamhetsutövare.

Miljösäkring av beredskapslager och gruvfältet Adak

SGU ansvarar för att miljösäkra 31 nedlagda beredskapslager för olja samt det nedlagda gruvfältet Adak i Malå kommun. De flesta beredskapslagren utgjordes av bergrum där bensin, diesel eller flygbränsle förvarades medan Adakfältet hade gruvdrift, där malm med koppar, guld och silver bröts.

Efterkontroll bedrivs löpande för att säkerställa att miljön inte påverkas negativt och riktade åtgärder, exempelvis sanering, genomförs planerat vid behov. Delar av verksamheten är tillståndspliktig, vilket medför att SGU ska följa de villkor som meddelats i respektive tillstånd. SGU upprättar kontrollprogram efter samråd med tillsynsmyndighet.

Föroreningssituationen vid de 31 nedlagda beredskapslagren för olja varierar beroende på vilken sorts oljeprodukt som har lagrats, geologiska förhållanden och på föroreningssituation.

Under 2024 har bland annat följande riktade åtgärder genomförts vid tidigare beredskapslager:

- En reningsanläggning för PFAS och olja har installerats vid ett beredskapslager i Köping för att motverka att föroreningen når recipienten Mälaren.
- Ett större arbete med ytsanering, som påbörjades november 2022, har avslutats vid ett beredskapslager i Bålsta. Uppskattningsvis har 55 ton diesel pumpats bort från bergrummet.
- Vid ett beredskapslager i Otterbäcken har en ny teknik testats för att påskynda nedbrytningen av kolväten. Metoden innebär att små mängder näringsämnen tillsätts i bergrummen för att påskynda nedbrytningen av oljerester. Nedbrytningen leder förhoppningsvis till att minska behovet av ytsanering, som är en resurskrävande åtgärd.

Vid gruvfältet Adak har sedan 1990-talet olika åtgärder genomförts för att begränsa utsläpp av föroreningar till yt- och grundvatten. Under 2021 och 2022 anlades kalkdammar för att höja pH-värdet och minska mängden metaller i det vatten som avleds till närmaste ytvattenrecipient. En utredning har under 2024 inletts i samarbete med Luleå tekniska universitet för att förbättra dammarnas funktion.

Utöver de riktade insatserna har den kontinuerliga miljökontrollen bedrivits för att säkerställa att föroreningar inte sprids till grundvatten och i andra recipienter. I enlighet med förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarers egenkontroll har 28 årsrapporter redovisats till tillsynsmyndigheterna. Årsrapporterna avser beredskapslager av olja och gruvfältet Adak, där avledning av vatten genomförs eller planeras att genomföras i närtid.

Målbeskrivning

Uppdrags- verksamhet och tjänsteexport

SGU prioriterar uppdrag och tjänsteexport med full kostnadstäckning som gör mest nytta för våra fokusområden, det innebär att vi kan göra mer samhällsnytta i Sverige och internationellt.

Hur:

1. Vi stöttar andra samhällsaktörer (myndigheter och andra) för genomförande av samhällsuppdrag.
2. Vi utvecklar den strategiska styrningen av myndighetens uppdrag och tjänsteexport.

Med data insamlad från undersökningsfartyget Ocean Surveyor bidrar SGU till andras arbete med att till exempel skydda marina ekosystem och planera för havsbaserad vindkraft.

Samlad bedömning av SGU:s resultat

SGU bidrar med större samhällsnytta än vad våra anslag medger och är sedan flera år en respekterad och efterfrågad aktör tillsammans med andra myndigheter och näringslivet.

SGU har till stora delar bibehållit nivån på uppdragsverksamheten inom våra etablerade uppdragsområden. Under 2024 har även Svenska kraftnät till-

kommit som uppdragsgivare. Vi har med hjälp av vår moderna utrustning och kompetens bidragit till att ta fram information för att på ett effektivt sätt bygga ut den tekniska infrastrukturen för energiförsörjningen. Avtalet med Svenska kraftnät är långsiktigt och vi räknar därför med att fortsätta detta viktiga uppdragsområde under kommande år. Myndigheten

har under 2024 använt delar av tidigare års uppdragsöverskott till att bygga kapacitet och stärka uppdragsverksamheten vid SGU.

Vi deltar ofta inom ramen för Team Sweden, som organiseras av Business Sweden. Före pandemin och Rysslands invasion av Ukraina var intresset från andra myndigheter begränsat (3–4 deltagare). Idag samlar Team Sweden-möten över ett dussin myndigheter och organisationer.

De internationella projekten genomförs främst via SIDA, men kan även finansieras av exempelvis EU-bidrag. Verksamheten konkurrerar inte med SGU:s nationella arbete, och de få resurser som deltar tillför viktig kompetens internt. Dessutom bidrar denna verksamhet till att behålla och attrahera kvalificerad personal.

I ett europeiskt sammanhang är SGU:s internationella uppdrag relativt underdimensionerade – motsvarande verksamhet är vanligt hos andra geologiska undersökningar i EU. Uppdragen har dock varit avgörande för att SGU utsågs till ansvarig myndighet för konfliktmineralförordningen och stärker oss i att marknadsföra Sverige som ett attraktivt prospekteringsland.

Uppdragsverksamhet

Nationell miljöövervakning av grundvattenkvalitet

Den nationella miljöövervakningen av grundvattenkvalitet utförs inom delprogrammet Trend- och omdrevsstationer-grundvatten, som finansieras av Havs- och vattenmyndigheten (HaV) och genomförs av SGU. Syftet är att följa storskaliga miljöförändringar i opåverkade områden, som försurning och nedfall av luftburna metaller, och att fungera som

referensunderlag för miljöbedömningar. Viss övervakning sker även i områden med lokal påverkan för att stödja vattenförvaltningen.

Under 2024 provtogs 79 trendstationer och 65 omdrevsstationer vid totalt 285 tillfällen. Antalet provtagningar vid omdrevsstationer minskades något för att möjliggöra analyser av parametrar som påverkar grundvattenförekomstens kemiska status. Utöver datainsamling har SGU arbetat för samordning och informationsutbyte mellan nationella och regionala myndigheter genom deltagande i möten och samordningsforum.

Inför den nya sexåriga programcykeln som börjar 2025 har en revision av övervakningsprogrammet genomförts. Målet är att säkerställa en effektiv övervakning av grundvattenkvalitet med snabba reaktioner på miljöförändringar och långsiktiga tidsserier, samt att bättre möta vattenförvaltningens krav och klargöra ansvarsfördelningen mellan nationella och regionala aktörer.

Integrerad miljöövervakning

Det nationella delprogrammet för integrerad miljöövervakning, finansierat av Naturvårdsverket, övervakar långsiktigt tillstånd och förändringar i naturliga skogsekosystem. Arbetet bedrivs inom fyra utvalda avrinningsområden och fokuserar främst på påverkan från luftföroreningar och klimatförändringar. Avrinningsområdena ingår i det europeiska nätet av stationer för Integrated Monitoring inom FN:s konvention om utsläpp till luft (UN/ECE, LRTAP). Nätet har till syfte att följa upp de samlade miljöeffekterna i skog till följd av internationella avtal om minskade luftutsläpp av försurande ämnen, övergödande ämnen och miljögifter. Nätet används även för att bedöma framtida effekter.

I tre av fyra avrinningsområden ansvarar SGU för övervakning av grundvattenkemi och grundvattennivå och i två av områdena markfuktighet. Markfuktighet mäts med särskild utrustning på 28 olika platser och djup under markytan. Grundvattennivåer mäts manuellt 2–4 gånger per år i 24 olika grundvattenrör. 58 grundvattenprovtagningar har gjorts under året. Detta är en minskning med 10 provtagningar jämfört med tidigare år beroende av att programområdets finansiering har minskat.

Nukleär beredskap

SGU deltar, på uppdrag av Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM), i Sveriges beredskap för nukleära och radiologiska händelser. Uppdraget omfattar flygburna gammastrålningsmätningar för att kartlägga radioaktivt nedfall och lokalisera strålkällor. Flyggeofysikens förmåga att effektivt mäta över stora ytor gör att det förhållandevis snabbt går att ta fram en övergripande bild av förekomst och intensitet av gammastrålning inom ett område.

Under året har SGU funktionstestat sina beredskapssystem och genomfört flygburna mätningar under kärnkraftsövningen FENIX KKÖ 24 i Kalmar län. Dessutom deltog SGU i SSM:s beredskapslaboratoriemöte i Kista och genomförde ett projekt för att föreslå mjukvara för datainsamling inom den nationella strålskyddsberedskapen. Resultatet av insatserna är en utbildad och övad beredskap med fullt fungerande mätsystem.

Dataanalys för samhällsplanering

Under året har vi arbetat med att möta behovet av kvalificerade dataanalyser som våra externa uppdragsgivare efterfrågar för att förbättra användningen av geologisk

information för samhällsplaneringen och samhällsbyggnadsprocessen i Sverige. Genom att samla expertis inom dataanalys, programmering och samhällsplanering under ett gemensamt paraply är målet att leverera insikter och lösningar som möter dagens och framtidens behov av pålitliga och högkvalitativa geologiska data. Under året har vi bland annat fokuserat på att:

- Utveckla en genomtänkt plan för marin-, jord- och berginformation: Vi har tagit fram en strategi som skapar en tydlig väg framåt för hur dessa informationsområden ska integreras i våra processer och arbetssätt. Detta stärker vår kapacitet att leverera analyser som bidrar till hållbar samhällsplanering och beslutsfattande.
- Etablera enhetliga principer för dataintegration: Vi har påbörjat ett arbete för att säkerställa att dataanalys blir en samordnad och välstrukturerad komponent i SGU:s datalandskap. Genom att harmonisera våra metoder och verktyg kan vi bättre möta samhällets behov av pålitlig och tillgänglig geologisk information.

Effekterna av arbetet är påtagliga och sträcker sig över flera områden:

- Ökad kvalitet och tillgänglighet: Genom att använda standardiserade och moderna analysmetoder har vi kunnat leverera data och insikter med högre kvalitet och precision till våra uppdragsgivare.
- Snabbare samhällsnytta: De förbättrade analysverktygen har gjort det möjligt att svara snabbare på samhällets behov, till exempel i frågor om klimatanpassning, naturresurser och samhällsplanering.

- Stärkt myndighetssamverkan: Uppdragsarbetet har varit en katalysator för effektiv samverkan mellan SGU och andra myndigheter, vilket underlättar integrerade lösningar på komplexa samhällsutmaningar.

Dessa insatser stärker vår position som en drivande aktör med att göra geologisk information mer tillgänglig, relevant och användbar för hela samhället. Dataanalys är en hörnsten i vår uppdragsverksamhet för att tillhandahålla samhällsviktig information som formar framtiden.

Maringeologisk kartläggning för säker planering av marin infrastruktur

Under 2024 har SGU genomfört ett omfattande projekt på uppdrag av Svenska kraftnät (SvK) för att stödja utbyggnaden av energiförsörjningsinfrastrukturen i Sverige. Genom att samla in geofysiska data och sedimentprover kan SvK få en djupare förståelse för de geologiska förhållandena, vilket är avgörande för att säkerställa en säker och effektiv installation av energiöverföringskabeln mellan fastlandet och Gotland. Under projektet har ca 1 208 km geofysiska data samlats och totalt togs 21 sedimentprover, där ett stort antal platser provtogs med flera olika typer av provtagningsutrustningar. Totalt 40 sedimentprov-analyser gjordes med varierande mängd analyser per provtagningsplats.

Resultaten från SGU:s analyser ger SvK möjlighet att optimera planeringen och utformningen av infrastrukturen, vilket stärker säkerheten och hållbarheten i energiförsörjningen. Projektet understryker vikten av att inkludera geologiska och geofysiska faktorer i tidiga planeringsfaser av marin infrastruktur.

Internationellt utvecklings-samarbete inom havsplanering

SwAM Ocean är Havs- och vattenmyndighetens (HaV) program för internationellt utvecklings-samarbete 2019–2024. SwAM Ocean har fått 43 miljoner kronor från Sida, fördelade på fem år. Programmets fokus är att bidra till det globala hållbarhetsmålet 14.7, som är att öka den ekonomiska nyttan för de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling av ett hållbart nyttjande av marina resurser. Under 2024 har SGU fortsatt sitt arbete inom programmet, med fokus på utvecklingen av WIO Symphony-verktyget för havsplanering. En ny version av verktyget lanserades, med förbättrade funktioner som en utvecklad osäkerhetspoäng för datalager, samt en uppdaterad manual. Data har också delats med Nairobi-konventionen.

En kapacitetsbyggande workshop hölls i Zanzibar, Tanzania, där användare utbildades i havsplanering med verktyget. Workshopen resulterade i riktlinjer för fortsatt samarbete mellan HaV och Nairobi-konventionen. SGU har även gjort framsteg i utvecklingen av ett nationellt Symphony-verktyg för Mauritius, med färdigställda planeringsdokument, tidslinjer och kravspecifisering. Inledande dialoger har också förts med COBSEA om att utveckla ett liknande verktyg för östasiatiska regioner.

Datavärdskap

SGU är datavärd för miljögifter på uppdrag av Naturvårdsverket samt för grundvattenkemi och nivåer på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten. Syftet är att tillgängliggöra kvalitetssäkrade data från miljöövervakningen.

Under 2024 har SGU mottagit, kvalitetssäkrat och tillgängliggjort över 115 000 nya mätobservationer för miljögifter, vilket gör att databasen nu innehåller 1,5 miljoner observationer från cirka 8 800 provlokaler. För grundvattenkemi har cirka 130 000 nya mätvärden tillkommit, vilket ökar totalen till 3 miljoner mätvärden. Grundvattennivåövervakningen har rapporterat 53 000 nya nivåmätningar, vilket höjer databasen till 7,3 miljoner mätningar totalt.

SGU har även förbättrat hemsidans funktionalitet för att underlätta tillgång till data, utvecklat verktyg för att höja datakvaliteten och skapat ett nytt utbytesformat för integration med analyslaboratorier.

Resultatet är att data från nationell och regional miljöövervakning blir mer tillgängliga och användbara för samhället. Årets insatser stärker datakvaliteten och skapar förutsättningar för effektivare inrapportering och hantering.

Rådgivning och stöd

Haverikommissionen: Under 2024 har SGU bidragit med kvartärgeologisk expertis till Statens haverikommission (SHK) i utredningen av skredet vid E6 i Stenungsund. SGU:s roll är att analysera och beskriva de geologiska förhållandena i skredområdet för att förstå händelseförloppet och förebygga framtida skred. Under året deltog SGU vid ett formellt haverisammanträde på årsdagen av skredet. Slutredovisningen av uppdraget till SHK planeras till början av 2025.

Svensk kärnbränslehantering: SGU ger kvartärgeologiskt stöd till Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB). SGU har presenterat undersökningsresultat

som visar att seismiska rörelser skett i postglacial tid i ett område utanför Bollnäs. Dessa fynd är betydelsefulla för säkerhetsanalysen av det planerade djupförvaret för utbränt kärnbränsle i Forsmark.

Havs-och vattenmyndigheten: SGU har fortsatt att bidra med unik data och expertkompetens för att stödja nationella och internationella myndigheter i arbetet med hållbar förvaltning och miljömål. Fokus har legat på att kartlägga havsbottens beskaffenhet och dess koppling till ekologiska och geologiska processer. SGU:s data är ovärderlig för svenska myndigheter och EU:s arbete med att skydda marina ekosystem, uppfylla direktiv som art- och habitatdirektivet, planera havsbaserad vindkraft och öka förståelsen för havens geologiska förutsättningar. SGU stärker därmed både Sveriges beslutsfattande och möjliggör svenska myndigheters bidrag på EU-nivå.

Statens geotekniska institut: Under 2024 har SGU bidragit till Statens geotekniska instituts arbete med klimatanpassning. Till deras skredriskartering har SGU utfört analyser av förutsättningar för skred i Viskans dalgång. Den geologiska karteringen och analys av förutsättningar för erosion längs Fårös stränder har också utförts på uppdrag av SGI.

Tjänsteexport

ITP Havspanering – Västra Indiska Oceanen

Under 2024 deltog SGU i planeringen och genomförandet av det SIDA-finansierade utvecklingsprogrammet ITP Havspanering inom Västra Indiska

Oceanen, som drivs av Havs- och Vattenmyndigheten. Programmet syftar till att stärka kapaciteten inom havspanering, med fokus på strategisk datahantering. SGU deltog i ett möte i april med ”National Facilitators” från deltagande länder för att utvärdera programmet och initiera nästa steg. I november bidrog SGU under en workshop i Mombasa, Kenya, genom att ge utbildning och expertstöd inom datainsamling och användning i havspanering, särskilt för konfliktanalys och zonerings. SGU:s engagemang har varit avgörande för att forma programmets innehåll och riktning.

Resultatredovisning

Interna förutsättningar

Målbeskrivning

En snabbare digital transformation

Den digitala transformationen bidrar till att SGU utvecklas och effektiviseras. Vår information ökar i värde och är en strategisk resurs som ingår i nationella och internationella infrastrukturer för geologisk information. I samhället sker också ett förändrat sätt att konsumera information. Det behövs en kombination av att beslutsstöd hämtar information automatiskt samtidigt som den mänskliga interaktionen fortfarande krävs. Vi ska kunna leverera mer målgruppsanpassad information och bättre tjänster till olika samhällsaktörer.

Förflyttningar för att SGU snabbare ska kunna genomgå en digital transformation:

1. Sammanhållet sätt att arbeta med geologisk information.
2. Mer modern, säker och ändamålsenlig it-infrastruktur.
3. Förbättrade ärendehanteringsprocesser.

Under 2024 fick SGU ta emot Offentlighetspriset av organisationen Tidningsutgivarna för arbetet med att göra våra dataproducter öppna och kostnadsfria. Projektledare Kerstin Johansson och teamledare Jonas Holmberg var två av många som haft en betydelsefull roll i arbetet.

Samlad bedömning av SGU:s resultat

Under året har önskade resultat och effekter uppnåtts i mycket stor omfattning, där grundläggande förutsättningar för SGU:s digitala transformation nu börjar komma på plats. Sådana förutsättningar är exempelvis en ändamålsenlig it-infrastruktur. Men viktigast av allt är ett tillhandahållande av SGU:s geologiska information i enlighet med EU:s styrning gällande öppna data. Som första myndighet i Sverige lyckas

SGU möta dessa krav och skapar därmed möjlighet till stora samhällsekonomiska effekter i de värdekedjor som ofta börjar med myndighetens kartläggning.

SGU har gjort en tydlig prioritering av myndighetens it-utvecklingsinsatser mot en samlad informationslagringsplattform med särskild inriktning mot regeringsuppdragen inom gruv- och mineralnäring. Det har inneburit att övriga verksamheter delvis

eller helt har fått stå tillbaka för att möjliggöra detta. SGU:s arbete med en gemensam informationslagringsplattform har nu renderat i reell möjlighet för kärnverksamheten att arbeta med att analysera och bearbeta samtliga SGU:s data direkt från en källa. Det möjliggör djupare, bättre och mer effektiva analyser där kommande års påfyllnad av data förbättrar arbetet ytterligare. Det leder till en möjlighet för både interna och externa aktörer att komma åt samtliga SGU:s data på ett likartat sätt, fler samhällsviktiga funktioner kan därmed nyttja SGU:s data. Dessa insatser har dock inte gett effekt under 2024.

Sammanhållet sätt att arbeta med geologisk information

EU:s öppna data-direktiv

Den 9 juni 2024 släppte SGU sina geologiska data-produkter som öppna data, vilket innebär att de blir fria att hämta och använda. Förändringen är en direkt följd av genomförandeakten enligt öppna data-direktivet från februari 2023. SGU blir nu en av de första myndigheterna i Sverige som tar ett helhetsgrepp över alla tidigare avgiftsbelagda produkter.

Samtliga datamängder publicerades innan 9 juni i linje med genomförandeförordningen och tillhandahållandet sker antingen via direkt anrop och eller som nedladdningsbara produkter. Licensformen som används innebär att data kan användas och återanvändas utan restriktioner.

SGU blev den första svenska myndighet att genomföra EU:s öppna data-direktiv. För detta tilldelades

Alla data som SGU samlar in genom arbete i fält är nu fria att hämta och använda, vilket bidrar till att samhällsviktiga funktioner enkelt kan få tillgång informationen.

SGU det prestigefyllda Offentlighetspriset 2024, ett pris som årligen delas ut av branchorganisationen Tidningsutgivarna till en offentlig aktör som bidragit till att främja öppenhet och insyn för medborgare och medier

Gemensam lagringsplattform

SGU hanterar i dag geologiska data på olika sätt, vilket skapar onödig administration, begränsad tillgänglighet och återanvändning av data samt ökade it-kostnader. För att effektivisera informationshanteringen har ett projekt initierats för att utnyttja digitaliseringens möjligheter.

Under 2024 levererades en första version av en central plattform för lagring av geologiska data och hantering av kodlistor, tillsammans med ett gränssnitt för insamling och delning av markgeokemiska data. Arbetet med it-stöd för data om petrofysik och borrhål har också påbörjats.

Resultatet är en plattform för central hantering av data och referensinformation som nu kan börja användas. Digitaliseringen av inmatningsprocessen för markgeokemiska data minskar manuellt arbete, kortar ledtider och möjliggör snabbare tillgänglighet av data. Detta lägger grunden för att uppnå projektets långsiktiga mål och vision.

Mer modern, säker och ändamålsenlig it-infrastruktur

Förbättrad it-plattform

Traditionellt har applikationer och system på SGU produktionssatts genom att ansvaret övergår från utvecklingsteam till IT-driftorganisationen, vilket ofta orsakar flaskhalsar och friktion. För att effektivisera processen har SGU börjat implementera en flexibel teknisk plattform baserad på containerteknik.

Under 2024 har SGU utökat användningen av containerteknik och etablerat en ny driftplattform. Hälften av SGU:s applikationer, både interna och externa, har redan migrerats till denna plattform, och arbetet fortsätter under kommande år.

Den nya plattformen gör det möjligt för utvecklingsteam att självständigt hantera driftmiljöer, vilket minskar beroenden och påskyndar utveckling och produktionssättning. Plattformen skapar också en driftsäkrare miljö genom isolering av applikationer, vilket minskar risken för störningar mellan system.

Säkerhetsarbete

SGU:s omfattande information från över 160 års kartläggning är en ovärderlig resurs, men digitalisering gör den både tillgänglig och sårbar. Det ökade säkerhetshotet kräver kontinuerligt arbete med digital och fysisk säkerhet.

Under 2024 har SGU stärkt it-infrastrukturen genom en gemensam nätverksmiljö på alla kontor, vilket förbättrar säkerheten och underlättar medarbetarnas arbete. Den säkerhetsskyddsklassade it-miljön har också förstärkts. I september rapporterade SGU

om sina åtgärder för att stärka informationssäkerheten, i enlighet med regleringsbrevet för 2024, och genomförde MSB:s ”cybersäkerhetskollen”. Resultaten från denna utvärdering utgör en grund för fortsatta förbättringar, inklusive behovet av stärkt kompetens inom informationssäkerhet.

På uppdrag av MSB genomförde och rapporterade SGU en risk- och sårbarhetsbedömning (RSB) för statliga myndigheter, som lämnades in i september 2024. Detta uppdrag relaterar till förslag om att SGU kan bli en beredskapsmyndighet.

Årets arbete har också inkluderat planering för säkerheten i nya lokaler, vilket väntas ge viktiga förbättringar och bidra till SGU:s potentiella nya roll som beredskapsmyndighet.

Förberedelser för flytt av huvudkontoret

SGU:s huvudkontor flyttar till nya lokaler 2025. Under 2024 har it-infrastrukturteamet förberett flytten genom att ta fram inköpsunderlag, utrensa äldre utrustning och förbereda den tekniska miljön för en ny datahall. En utredning om framtida it-arbetsplatser har också genomförts som underlag för upphandling och utformning av kontorsarbetsplatser.

Den nya it-miljön kommer att stödja moderna arbetssätt och möjliggöra säkrare och effektivare hantering av information med olika säkerhetsklassningar.

Förbättrade ärendehanteringsprocesser

En rudimentär kartläggning av Bergsstatens Mineralrättsregister är påbörjat för att möjliggöra ett större utvecklingsarbete kommande år. Det ska i sin tur leda till ett helt nytt ärendehanteringssystem för Bergsstaten som kommer gynna prospektörer när det är på plats i slutet av 2026.

Målbeskrivning

En attraktivare myndighet

Bilden av SGU, externt och internt, påverkar den allmänna tilltron till myndigheten, myndighetens förmåga att genomföra sitt uppdrag och hur attraktivt det är att arbeta inom myndigheten. Vi ska därför bli bättre på att locka, bibehålla och utveckla rätt kompetens för att myndigheten ska lyckas med sitt uppdrag. I det ingår att vi har en bättre arbetsmiljö, tydligare styrning och ett mer utvecklande ledarskap. SGU ska vara en mer modern, kommunikativ och välfungerande myndighet där rollen som statsanställd genomsyrar allt vi gör. Det gör oss till en mer attraktiv myndighet, både ur ett samhällsperspektiv och som arbetsgivare.

Vår förmåga att lyssna in vår omvärld och våra användare är avgörande för att vi ska vara fortsatt relevanta, attraktiva och samhällsnyttiga. Vi behöver mer aktivt söka insikter om och förståelse för våra användares behov och förutsättningar så att vi kan utveckla vår kommunikation, våra tjänster och våra produkter utifrån ett användarperspektiv.

Förflyttningar som ska bidra till att göra SGU till en attraktivare myndighet:

1. Ökad synlighet.
2. Fokus på medarbetarskapet.
3. Mer utvecklande ledarskap och tydligare styrning.

SGU:s arbete med att undersöka lämpliga platser för koldioxidlagring väcker stort medieintresse. Projektledare Lena Yotis intervjuades av Sveriges radio under sommarens politikervecka i Almedalen.

Samlad bedömning av SGU:s resultat

Ökad synlighet

Intresset för SGU:s arbete ökar, både politiskt och i media. För att öka synligheten har SGU fortsatt arbetat proaktivt med nyheter som når bred publik, både i traditionell och sociala medier. Myndigheten satsar på att fler experter ska kunna förklara geologisk infor-

mation på ett begripligt sätt och visa dess samhällsnytta. Därför har budskaps- och medieträningen intensifierats, både för erfarna experter och nyanställda. Framöver planeras ytterligare satsningar på talespersoner inom mineralresursfrågor för att möta den ökande efterfrågan på uttalanden från SGU.

För tredje året i rad deltog SGU i Verians (tidigare Kantar Sifo) mätning av allmänhetens förtroende för myndigheter. Enligt mätningen ökade SGU:s förtroendeindex till 57 år 2024 (jämfört med 55 år 2023). Trots ökningen sjönk SGU till tionde plats bland 48 myndigheter, eftersom flera andra också förbättrade sina index och gick om SGU i rankingen.

Kännedomen om SGU är fortsatt mycket låg, och myndigheten placerar sig sist i detta avseende i mätningen med ett kännedomsindex på 12. Det innebär att det endast är tolv procent av allmänheten i åldrarna 18–79 år som uppger att de känner till myndigheten mycket bra eller ganska bra. Eftersom medienärvaro är den främsta kontaktytan med allmänheten, finns starka skäl att prioritera proaktiva insatser i media för att stärka både synlighet och förtroende. Ökad synlighet och kännedom är avgörande för att attrahera och behålla rätt kompetens samt för att effektivt utföra myndighetens uppdrag. Detta är dock ett långsiktigt arbete som kräver tid och uthållighet.

Fokus på medarbetarskapet

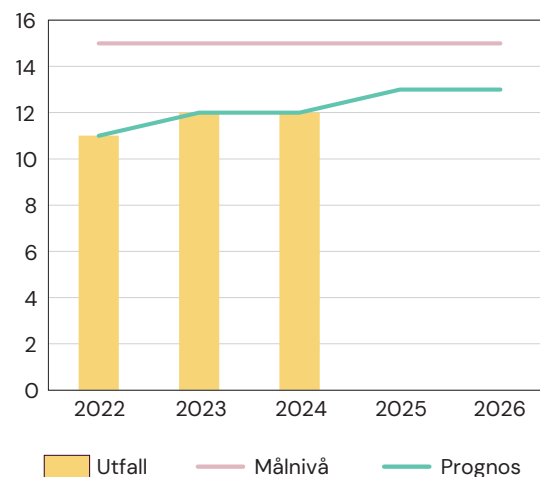
Jämfört med föregående år har myndigheten haft en expansiv tillväxt med anledning av regeringsuppdragen. Vi har lyckats attrahera ny kompetens vilket har varit avgörande för att klara av verksamhetens leveranser. Under året har flera större initiativ genomförts för att förbättra såväl den fysiska som psykosociala arbetsmiljön. Detta är ett pågående arbete som fortsätter även under kommande år.

Mer utvecklande ledarskap och tydligare styrning

Den nya verksamhetsinriktningen, styrmodellen och varumärkesplattformen som alla arbetats fram under

Analys av indikator

Kännedomsindex

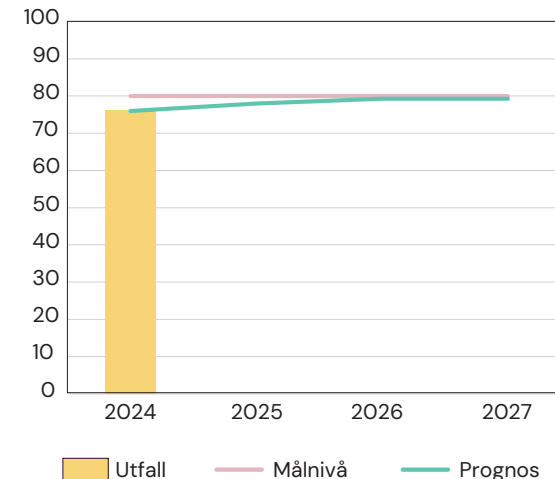
Figur 25. Kännedomsindex. Årlig mätning av kännedomen av svenska myndigheter.

Kännedomsindex 2024 är samma som föregående år, men andelen som uppger att de inte känner till myndigheten alls sjunker från 38 till 35 procent. Så även om indikatorn är på samma nivå så pekar underliggande information på att myndigheten förflyttar sig i rätt riktning.

året ger goda förutsättningar för en fortsatt utveckling av såväl medarbetarskapet som ledarskapet. Insatser har genomförts att implementera dessa under året, men det återstår flera delar i arbetet och vi bedömer att de fulla effekterna kommer ses de kommande åren.

Analys av indikator

Ledarskapsindex

Figur 26. Upplevelsen av närmsta chefs ledarskap.

Medarbetarnas upplevelse av det närmsta ledarskapet mättes för första gången 2024. Resultatet är i nivå med tillgänglig benchmark för offentliga organisationer

Mediebilden

Medieintresset för SGU:s frågor är fortsatt stort. Även om antalet artiklar och inslag i media minskade med 27 procent under året jämfört med 2023, är tappet i relation till minskningen av det totala antalet publiceringar i svenska medier, som ligger på 24 procent, inte så stort. Att det är en så kraftig minskning på den allmänna publiciteten i Sverige beror på det förändrade mediestödet. SGU:s proaktiva arbete har motverkat effekterna och andelen proaktiv publicitet ökar för tredje året i rad. Årets medieanalys visar att så mycket som var fjärde publicering i media är ett resultat av SGU:s egna proaktiva press- och mediearbete.

Nästan all mediepublicitet (95 procent) under året har varit neutral eller positiv, undantaget är rapportering som kopplar till att SGU:s generaldirektör fick lämna sitt uppdrag och lokal rapportering om vissa saneringsprojekt av förorenade områden. Mineral- och gruvnäring är årets största ämne med rapportering kring uranbrytning på svensk mark, Mineraljakten, guldprisets rekordnivåer och införandet av EU:s råvaruakt (CRMA) som stora bidrag. Mineraljakten var årets största nyhetshändelse och skapade nära 200 artiklar med en räckvidd om 14 miljoner mottagare.

Webbplatser

SGU:s externa webbplats är myndighetens viktigaste kommunikationsplattform. Den hålls löpande uppdaterad och anpassas efter målgruppernas behov, myndighetens uppdrag och aktuella samhällshändelser. Under året har särskilt fokus lagts på produkter och tjänster, inklusive en ombyggnation av produktsidorna i samband med att SGU:s geologiska data blev öppen data den 9 juni. Den nya strukturen är

Tävlingen Mineraljakten lanserades på SGU:s undersökningsfartyg Ocean Surveyor under Almedalsveckan. Statsgeolog Hans Selbach berättade hur man kan söka efter intressanta fynd.

tematiskt uppbyggd för att underlätta för användare att hitta och använda geologiska dataprodukter. SGU kan konstatera att användningen av myndighetens data och visningstjänster (WMS) ökat under året, framför allt på grund av förändringen av öppna data.

Andra satsningar på webbplatsen inkluderar information om Mineralinformationskontoret i

Malå, SGU:s undersökningsfartyg, handledning för grundvattenbedömning och tävlingen Mineraljakten. Parallellt sker kontinuerliga insatser för att säkerställa tillgänglighet, efterlevnad av lagar och förbättrad sökmotoroptimering, delvis genom externa verktyg.

SGU skickar ut aviseringar om nyheter publicerade på webbplatsen inom ett antal tematiska områden:

grundvatten, mineralnäring, samhällsplanering samt SGU:s produkter. Här ingår också prenumeranter till Exploration newsletter. Antalet prenumeranter har minskat något och är nu 10 507, att jämföra med 10 772 prenumeranter 2023.

Webbstatistik visar att huvudsektionen av webbplatsen hade, exklusive användandet av tjänster och nedladdningar, 2 476 346 sidvisningar (2023: 2 044 984). Det är därmed en ökning med 21 procent jämfört med förra året. Om man även räknar in SGU:s webbtjänster blir siffran 3 775 471 sidvisningar. De mest besökta sektionerna handlade om produkter och tjänster, grundvatten, brunnar och allmän geologi. Av webbtjänsterna var kartvisarna för brunnar, grundvattennivåer och jordarter mest använda.

Webbplatsens användare är till 90 procent från Sverige, besöker sidor både under kontorstid och kvällar, tillbringar relativt lång tid på sidorna, och hittar till webbplatsen via Google (68 procent). Under 2024 visades SGU:s webbplats 24,9 miljoner gånger i Google-sökningar, vilket resulterade i 855 687 till klick in på SGU:s webbplats. Överlägset populärast var sökningarna in till sidor med aktuella grundvattennivåer och därefter SGU:s startsida samt sidan med Brunnsarkivet.

SGU i sociala medier

Under 2024 har SGU lanserat Instagram-kontot Mineraljakten som en del av regeringsuppdraget med samma namn. Därmed arbetar myndigheten nu aktivt med fyra sociala medier: Instagram, Facebook, LinkedIn och X. LinkedIn är SGU:s största kanal, både i antal följare och spridning. Jämfört med 2023 har vi vuxit mycket på plattformen, där antalet

Tabell 34

Externa kommunikationskanaler.

	2024	2023	2022
Antal artiklar i svensk media	2 643	3 314	2 461
Antal sidvisningar på SGU:s webbplats	2 476 346	2 044 984*	**
Antal visningar på LinkedIn	729 710	498 055	447 416
Antal visningar på Facebook	63 886***	99 643	202 315
Antal visningar på X (tidigare Twitter)	Ej tillgänglig****	54 905	28 201

* Nytt statistikverktyg samt att besök från egna organisationen är exkluderade kan ge siffror som inte är fullt jämförbara med tidigare år.

** Ingen webbstatistik tillgänglig för 2022 då myndigheten saknade statistikverktyg.

*** Facebook har ett nytt mått för visningar, det som används för jämförelse är räckvidd.

**** Ingen statistik tillgänglig på X på grund av saknad funktion som endast nås bakom betalvägg.

totala visningar ökat med över 47 procent jämfört med föregående år. I september nådde myndigheten 10 000 följare på LinkedIn och har sedan dess fortsatt växa. På plattformen X har statistikverktyg blivit en betaltjänst, vilket försvårar effektmätning. Därför har SGU valt att tills vidare prioritera ner insatserna på X. På Facebook har räckvidden minskat med 36 procent jämfört med 2023. En del av minskningen beror på att SGU inte använt betald marknadsföring i år, vilket resulterat i en organisk nedgång på 22 procent.

Varumärkesarbete

Under året har SGU genomfört ett omfattande varumärkesarbete som resulterat i en ny varumärkesplattform och en reviderad visuell identitet. SGU:s ökade betydelse för samhällsutvecklingen har gjort det nödvändigt att tydliggöra varumärket och stärka kännedomen bland viktiga målgrupper.

Varumärkesplattformen utgör SGU:s strategi för vad myndigheten ska kännetecknas av och visar riktningen för varumärket och identiteten. Den nya visionen, SGU är i framkant av samhällsutvecklingen, betonar myndighetens roll som en självklar auktoritet inom samhällsbyggnad, råvarufrågor och Sveriges geologi. SGU:s nya grundstenar är Kompetens, Öppenhet och Samarbete, vilka ska vägleda myndighetens arbete framåt.

Som en del av varumärkesarbetet har SGU:s visuella identitet moderniserats för att stärka varumärket och underlätta igenkänning. Den nya logotypen, som inkluderar den kungliga kronan, tydliggör att SGU är en myndighet – något som varken tidigare logotyp eller myndighetsnamnet förmedlade. Det uppdaterade visuella uttrycket kombinerar modernitet med tydlighet och stärker SGU:s förtroende i kontakter med omvärlden, särskilt under fältarbete.

Marknadsanalys och omvärldsbevakning

Under 2024 har SGU:s marknadsfunktion etablerats med stärkt kompetens inom marknadsanalys, vilket har möjliggjort en bättre förståelse för målgruppernas behov och användning av geologisk information och tjänster. Detta arbete har hjälpt myndigheten att göra mer träffsäkra prioriteringar i produktutveckling och anpassa kommunikationen till målgruppernas förväntningar.

Flera marknadsanalyser har genomförts under året, prioriterade utifrån regeringens satsningar och SGU:s egna strategiska fokusområden. För utvecklingen av mineralinformationskontoret i Malå har enkäter och intervjuer med prospekteringsbranschen genomförts. Behovet av reflektionsseismiska data för koldioxidlagring har kartlagts genom djupintervjuer med relevanta intressenter. SGU har också gjort en första målgruppsundersökning för databasen Mineralresurser, där djupintervjuer med användare ligger till grund för en kommande enkätundersökning. Ett liknande arbete har påbörjats för att se över SGU:s grundvattenmagasinbeskrivningar, där intervjuer i slutet av 2024 kommer att ligga till grund för en större enkätundersökning som planeras under början av 2025.

Som en del av SGU:s omvärldsbevakning sammanställer marknadsfunktionen en omvärldsrapport som tas fram i samband med tertialrapporteringen. Rapporten belyser aspekter inom politik, ekonomi, sociala frågor, teknologi och miljö och kommuniceras internt i organisationen för att alla delar av myndigheten ska kunna ta del av den. Rapporten skickas även till klimat- och näringslivsdepartementet för kännedom.

I december invigde SGU sina nyrenoverade lokaler på kontoret i Lund. Samma dag hölls också en informationsträff där myndighetens nya generaldirektör presenterades, vilket fick inviga den nya bildskärmen i matsalen.

Intern kommunikation

Under året har SGU varit i rörelse på flera plan, inriktningsmässigt, varumärkesmässigt och även fysiskt, vilket har varit ett stort fokus i den interna kommunikationen. I februari hölls en extrainsatt informa-

tionsträff där personalen informerades om flytten av huvudkontoret inom Uppsala. Den korta tidsramen från beslut till flytt, endast drygt ett år, har ställt höga krav på kommunikationsinsatser. Även renoveringen av SGU:s lokaler i Lund har krävt betydande insatser, särskilt då projektet inte alltid följt plan.

Parallellt har myndigheten inlett övergången till ett aktivitetsbaserat arbetssätt, vilket varit i fokus under interna workshoppar där hela organisationen deltagit. I mars presenterades en ny verksamhetsinriktning med ett treårsperspektiv som utgångspunkt men med längre ambitioner för myndighetens utveckling. Samtidigt påbörjades arbetet med en ny varumärkesplattform.

Under hösten knöts de olika förändringsspåren – arbetssätt, varumärkesplattform och verksamhetsinriktning – samman i ett arbete om myndighetens värderingar och arbetsplats. Workshoppar hölls där personalen diskuterade de nya grundstenarna Kompetens, Öppenhet och Samarbete, hur dessa ska tolkas och hur de kan stärka verksamheten.

Kompetensförsörjning

En god kompetensförsörjning är avgörande för att SGU ska kunna leverera enligt sitt uppdrag. Vid årets slut hade myndigheten ökat antalet anställda med 44 personer jämfört med föregående år, vilket speglar behoven som följer av regeringsuppdrag. Rekryteringsarbetet har varit omfattande men framgångsrikt, då majoriteten av utlysta tjänster har kunnat tillsättas. Intresset för SGU:s verksamhet har också märkts vid arbetsmarknadsmässor, där de frågor som myndigheten arbetar med upplevs som relevanta och engagerande.

Den nya målstrukturen har tydliggjort sambandet mellan verksamhetsmål, individuella mål och medarbetares kompetensutvecklingsbehov. För att stärka detta fokus har strukturen för medarbetarsamtal förbättrats och ett obligatoriskt kompetens- och målavstämningssamtal införts. Kunskap och förståelse för

Tabell 35

Nyckeltal medarbetare och kompetensförsörjning.

	2024	2023	2022
Antal anställda vid årets slut (tillsvidare och visstid)	337	293	300
varav visstidsanställda	8	4	32
varav andel kvinnor	43%	43 %	42 %
Andel kvinnor i chefspositioner	56%	52 %	58 %
Medelantal anställda	325	287	280
varav män	186	164	165
varav kvinnor	139	123	115
Medelålder	50 år man 48 år kvinna	51 år man 49 år kvinna	49 år
Antal utbildningsdagar per anställd	3,1	3,5	3,0
Externa utbildningskostnader (miljoner kronor)	4,2	2,7	1,6
Andel anställda med akademisk utbildning	80 %	81 %	81 %
Andel anställda med lic- eller doktorexamen	21 %	23 %	22 %
Pensioneringar	4	2	10
Antal beviljade delpensioner	4	4	3
Personalomsättning	10,5 %	10,7 %	12,6 %

rollen som statsanställdas roll är central för myndighetens framgång. Därför har Statskontorets digitala utbildning ”Din roll i staten” gjorts till ett obligatoriskt inslag i introduktionsutbildningen som komplement till den myndighetsspecifika introduktionen.

Under året har SGU, tillsammans med Arbetsgivarverket, arrangerat chefsutbildning med fokus på arbetsgivarpolitiska frågor, lönebildning och samverkan. Övriga gem samma ledarskapsutvecklingsinsatser har främst riktats mot förändringsledning och kommunikation.

Kompetensförsörjningen under året bedöms som tillfredsställande, då majoriteten av identifierade kompetensbehov har uppfyllts. Myndighetens största resurs är de befintliga medarbetarnas kompetens, men där det har behövts har ny kompetens tillförts genom rekrytering eller anlitande av konsulter.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljön berör alla medarbetare och vi behöver skapa, upprätthålla och bidra till en tillfredsställande arbetsmiljö, både fysiskt, organisatorisk och socialt. För att arbetet ska bli framgångsrikt krävs ett gemensamt arbete där arbetsgivare och arbetstagare samverkar.

I inledningen av året genomfördes en medarbetarundersökning i form av en enkät där samtliga medarbetare gavs möjlighet att anonymt svara på frågor som rör engagemang, teameffektivitet, ledarskap, organisatorisk- och social arbetsmiljö samt ledning av myndigheten. Under året har handlingsplaner baserat på resultatet upprättats på olika organisatoriska nivåer. Avsikten är att genomföra en uppföljande medarbetarundersökning kommande år.

Samtliga anställda vid myndigheten har bjudits in till gemensamma workshops där medarbetarskapet och värderingar stått i fokus. De har genomförts för att öka fokus på det goda medarbetarskapet och implementera de nya värdeord som arbetats fram för myndigheten under det gångna året.

Lokalförsörjning

SGU har kontor i Lund, Göteborg, Uppsala, Malå och Luleå för att säkra lokal geologisk kunskap och förbättra rekryteringsmöjligheterna. Förhyrningen av lokaler kostar cirka 30 miljoner kronor per år, men många av dem uppfyller inte dagens krav på fysisk och digital säkerhet. Dessutom har beläggningen

Tabell 36

Sjukfrånvaro i procent.

	2024	2023	2022
Total sjukfrånvaro av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	2,6	3,7	4,0
Andelen av total sjukfrånvaro som har varat sammanhängande i en period om 60 kalenderdagar eller mer	53,8	57,9	46,0
Sjukfrånvaro för kvinnor av kvinnors sammanlagda ordinarie arbetstid	4,5	6,1	6,5
Sjukfrånvaro för män av mäns sammanlagda ordinarie arbetstid	1,2	1,9	2,3
Upp till 29 år	1,7	2,1	3,6
30–49 år	2,7	3,9	3,3
50 år och uppåt	2,6	3,5	4,6

på kontoren varit låg på grund av distansarbete och fältarbete, vilket har lett till en övergång mot en aktivitetsbaserad arbetsmiljö. Denna förändring ska minska den förhyrda ytan, öka samverkan och förbättra kunskapsspridningen inom myndigheten.

Under 2024 genomfördes en omfattande ombyggnad av kontoret i Lund, inklusive förbättrade faciliteter för hantering av prover och fältutrustning. Dessa nya lokaler invigdes i december. Liknande förändringar planeras för huvudkontoret i Uppsala, med fokus på bättre arbetsmiljö för hantering av geologiska prover och investeringar i laborieutrustning. Samtidigt utvecklas den digitala arbetsmiljön genom förbättrad teknisk utrustning och ökad kapacitet för

att hantera större datamängder, snabbare informationsflöden och effektivare delning av data inom och mellan it-system.

En utredning om att göra SGU till en beredskapsmyndighet påverkar även kravanalysen för nya lokaler. Syftet med SGU:s lokalprojekt är att myndigheten ska kunna erbjuda en säker och god, såväl fysisk som social, arbetsmiljö som uppfyller de lagkrav som finns. Lokalerna ska möta nuvarande och kommande verksamhetsbehov, och även främja en positiv myndighetskultur. Detta kräver investeringar i både lokaler och utrustning under en övergångsperiod, men målet är en förbättrad arbetsmiljö och effektivare resursanvändning.

Resultatredovisning

Ekonomi

Ekonomi

Ny ekonomimodell med tillhörande system

Sedan 2022 har projekt Affärssystem bedrivits. Syftet med projektet har främst varit att migrera från en gammal it-plattform och övergå till statens servicecenter för lönehanteringen, samt uppgradera ekonomisystemet och anpassa det för budget, prognos och uppföljning. Projektet syftade också till att utveckla en ny ekonomimodell och förenkla arbetssätten kring budget och prognos.

Övergången till statens servicecenter samt uppgraderingen av ekonomisystemet och införande av ny ekonomimodell genomfördes 2023.

Under 2024 har anpassningar gjorts av ekonomisystemet för budget- och prognos. Under året utvecklades också en ny teknisk lösning för central hantering av information om anställda, praktikanter och konsulter, med integration till ekonomisystemet och stöd för så kallad onboarding. Projektet Affärssystem avslutades under hösten och fortsatt arbete med att förfinna modellen för budget och prognos samt slutföra förändring av arbetssätt kommer att ske i linjen. Det kommer krävas fortsatta insatser för att syftet ska uppnås, då arbetssätten ännu inte har förenklats för verksamheten.

Fördelning av intäkter och kostnader enligt vald indelning av verksamheten

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska verksamhetens totala intäkter och kostnader fördelas enligt den indelning för resultatredovisningen som myndigheten har bestämt om inte regeringen har beslutat något annat. SGU har valt att redovisa verksamheten i verksamhetsområden, med en uppdelning efter huvudsakliga uppgifter i instruktionen.

De direkta intäkterna och kostnaderna är bokförda på så kallade verksamhetskoder som är kopplade direkt till ett visst verksamhetsområde i redovisningen. SGU gör årligen en kvalitetssäkring av tidredovisningskoder som kan leda till mindre justeringar.

Lönekostnaden fördelas direkt till verksamhetsområdet, baserat på medarbetarens faktiska lön och hur medarbetaren redovisar sin tid.

Vi fördelar indirekta kostnader med tidredovisningen som fördelningsgrund. Till exempel kan en förklaring till en kostnadsökning inom ett verksamhetsområde vara att vi lyckats identifiera och direkt bokföra en kostnad som vi tidigare har fördelat ut schablonmässigt. Vi har då fått en annan fördelning per verksamhetsområde men även en mer rättvisande bild av myndighetens resultat.

Tabell 37

Verksamhetens intäkter och kostnader*

Intäkter och kostnader 2024 (tkr)	Tillhandahålla geologisk information för samhällets behov		Hållbart nyttjande av landets mineralresurser		Handläggning av ärenden		Bergsstaten		Stöd till geovetenskaplig forskning samt internationell samverkan		Miljöansvar		Uppdragsverksamhet och tjänsteexport		Summa	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Intäkter av anslag	169 410	171 105	159 084	82 414	14 745	10 622	22 888	18 949	8 909	12 582	85 913	74 233	-223	0	460 726	369 905
Intäkter av avgifter	2 002	2 842	1 366	1 839	133	314	359	738	561	168	11 348	4 148	36 997	27 635	52 765	37 686
Intäkter av bidrag	14 257	24 850	716	175	121	48	233	122	8 221	9 858	136 633	137 315	0	0	160 180	172 368
Finansiella intäkter	657	1 058	541	459	101	118	-160	-85	28	63	7	10	13	17	1 187	1 639
Verksamhetens intäkter	186 326	199 854	161 707	84 888	15 099	11 102	23 319	19 724	17 719	22 672	233 901	215 706	36 787	27 652	674 859	581 598
Verksamhetens kostnader	-186 326	-199 854	-161 707	-84 888	-15 099	-11 102	-23 319	-19 724	-17 719	-22 672	-239 664	-218 320	-38 296	-27 250	-682 130	-583 809
Intäkter av avgifter som inte disponeras	0	0	0	0	0	0	33 191	26 302	0	0	0	0	0	0	33 191	26 302
Medel som tillförts statens budget	0	0	0	0	0	0	-33 191	-26 302	0	0	0	0	0	0	-33 191	-26 302
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	0	0	0	0	0	0	0	0	5 923	6 006	0	41 505	0	0	5 923	47 511
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	0	891	0	0	0	0	0	0	0	1 505	0	20 440	0	0	0	22 836
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag															0	0
Lämnade bidrag	0	-891	0	0	0	0	0	0	-5 923	-7 511	0	-61 945	0	0	-5 923	-70 347
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-5 763	-2 613	-1 509	402	-7 272	-2 211

* Då kostnadsutfördelningen är justerad jämfört med föregående år har vi uppdaterat siffrorna för 2023 i tabell 37. Det har gjorts med samma metod som för kostnadsutfördelningen 2024. Det innebär att vi fortsatt har jämförbara siffror mellan åren men även ett mer rättvisande resultat. Siffror för 2022 saknas till följd av att myndigheten bytte ekonomimodell.

Regeringsuppdrag

Användning av resurser

Under de senaste åren har myndigheten haft förmånen att ta emot flera riktade satsningar från regeringen. Av den totala budgeten för myndighetens förvaltningsanslag 2024 utgör cirka 40 procent tillfälliga satsningar.

De regeringsuppdrag som har finansiellt villkor ”Av anslagsposten ska minst” bedöms vid vår planering att vara högst prioriterat från regeringen. Detta gäller framför allt uppdragen inom främjandeuppdraget som också utgör den enskilt största satsningen. På samma sätt bedömer vi att uppdrag med

formuleringen ”Av anslagsposten får högst” vara prioriterat men att satsningen inte ska innebära någon undanträngning av annan verksamhet.

Den enskilt största satsningen för 2024 syftar till att kartlägga malmpotentiella områden och utveckla myndighetens mineralinformationskontor. Denna satsning utgör en betydande del av vår totala budget och har specifikt avsett att förstärka det arbete som pågår på avdelningen för mineralresurser. Myndigheten har under året ställts inför flera utmaningar i att snabbt skala upp kapaciteten inom mineralresursområdet. Satsningen har krävt stöttning från övriga avdelningar då det varit svårt att omsätta denna resursförstärkning i verksamheten under det första året av den treåriga satsningen. Inte minst har stöd behövts från stödfunktionerna för att kunna leverera på uppdragen.

Samtidigt gick SGU in i året med ambitionen att effektivisera och modernisera myndigheten genom att stärka kompetensen i stödverksamheten. Fokus låg på att hantera den tekniska skulden, ökade licenskostnader, fortsatt anpassning av affärssystemet avseende budget och uppföljning, justering av ny ekonomimodell, stärka upphandlingsfunktionen samt det eftersatta utvecklingsarbetet för myndighetsgemensamma system och processer.

Det lokalprojekt som inleddes under 2023 med syfte att få moderna och ändamålsenliga lokaler har medfört tillfälligt ökade kostnader under 2024 då kontoret i Lund förnyades, och förberedelser inför flytt av huvudkontoret 2025 gått in i en intensivare fas. Lokalprojektet kommer även generera tillfälligt ökade kostnader under 2025 till följd av flyttkostnader

Tabell 38

Intäkter per avdelning exklusive satsningar (tkr)*

Intäkter 2024 (tkr)	GD		Mineralresurser		Samhällsplanering		Mark och grundvatten		It och digitalisering		Lednings- och verksamhets stöd		Bergsstaten		Summa	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Intäkter av anslag AF	4 002	4 252	56 035	56 776	34 006	35 514	25 960	30 339	77 765	68 353	57 479	50 343	13 682	11 755	268 928	257 332
Intäkter av anslag AS	0	0	0	0	0	0	63 575	47 396	0	0	-17	0	0	0	63 558	47 396
Intäkter av anslag AM	0	0	0	0	0	0	11 976	15 258	0	0	0	10	0	0	11 976	15 269
Intäkter av anslag AD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 039	0	0	0	0	0	4 039
Intäkter av bidrag B	0	0	4 554	5 434	5 166	15 048	148 501	151 033	121	110	1 765	686	66	53	160 172	172 364
Övriga intäkter	0	0	9 937	11 104	19 172	7 450	17 307	9 522	4 250	4 350	3 435	6 903	-149	-4	53 952	39 325
Verksamhetens totala intäkter	4 002	4 252	70 525	73 314	58 344	58 011	267 320	253 549	82 136	76 852	62 662	57 943	13 598	11 804	558 586	535 724

* Siffror för 2022 saknas till följd av att myndigheten bytte ekonomimodell.

och modernisering av lokaler samt hantering av den tekniska skulden i form av föråldrad datahall. Från 2026 ger det oss förbättrade förutsättningar att kunna leverera på myndighetens uppdrag utan att generera ökade lokalkostnader för myndigheten.

Myndigheten har påbörjat en förflyttning, men det återstår fortfarande arbete och alla förändringar har inte gått enligt plan.

Arbetet på avdelningen it och digitalisering har till stor del fokuserat på utveckling- och förvaltningssinsatser för att stärka myndighetens tekniska förmåga och samtidigt stödja bl.a. mineralresursområdet. Exempelvis har vidareutveckling skett för att effektivisera insamling och bearbetning av geologiska data.

En ny ekonomimodell infördes under 2023 men anpassningar har behövt göras under 2024. Anpassningen av affärssystemet avseende budget och uppföljning som påbörjades 2023 har varit nödvändig och detta arbete har fortsatt under året. Arbetet har dock inte gått enligt plan och har blivit mer kostsamt än ursprungligen beräknat.

Därtill har stöd från HR- och kommunikationsstaberna i hög grad riktats mot att möta de krav och behov som det prioriterade området ställer, både genom ökat rekryteringsstöd, arbete med marknadsanalyser för mineralinformationskontoret i Malå, genomförandet av mineraljakten och arbete med att öka myndighetens synlighet och bidra till allmänhetens acceptans för frågorna. Kundtjänsten som tidigare finansierades av intäkterna från försäljning av information har minskat kraftigt till följd av det öppna datadirektivet, SGU har fått en förstärkning av förvaltningsanslaget för att täcka dessa förluster men det innebär en ökad belastning på myndighetens anslag.

För att leverera på regeringsuppdragen krävs det även utökad stöd i form av jurister och upphandlare. Behovet av utökad stöd tillsammans med genomförandet av renovering av kontoret i Lund, det förberedande arbetet för flytten av huvudkontoret 2025, fortsatt anpassning av ekonomisystemet avseende budget- och uppföljning samt ny ekonomimodell har bidragit till ökade kostnader för staber och verksamhetsstöd.

Vårt mål är att öka transparensen och tydligheten kring hur resurser används och hur samordningen mellan olika avdelningar bidrar till den övergripande satsningen och att denna används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Vi fortsätter att prioritera utvecklingen inom mineralresurser och arbetar samtidigt för att balansera stödfunktionernas resurser och kostnader.

Regeringsuppdrag och åiterrapporteringskrav

Myndighetens regleringsbrev innehåller också uppdrag och under året har det även tillkommit ytterligare uppdrag utanför regleringsbrevet. Därutöver finns uppdrag givna i regleringsbrev från tidigare år som avrapporterats under året samt uppdrag om hur SGU ska bistå andra myndigheter. De uppdrag som SGU har avrapporterat under året redovisas i tabell 39.

I SGU:s regleringsbrev för 2024 finns mål och åiterrapporteringskrav som ska avrapporteras på olika sätt. Tabell 40 sammanfattar dessa mål och åiterrapporteringskrav och innehåller hänvisningar till var i årsredovisningen rapporteringen finns att läsa.

Tabell 39

Regeringsuppdrag avrapporterade under 2024.

Beskrivning	Rapporterat datum
<p>Remisser SGU ska till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) löpande redovisa ärenden av större betydelse, såväl samhällsekonomiskt som rättsligt, som handläggs inom remissverksamheten samt vid behov förse Regeringskansliet med skriftligt underlag.</p>	Löpande
<p>Internationellt arbete</p> <ul style="list-style-type: none"> SGU ska analysera de viktigaste initiativen inom EU-arbetet på myndighetens verksamhetsområden och de områden som kan påverka sektorn enligt myndighetens ansvar för näringslivsfrämjande i 3 § förordningen (2008:1233) med instruktion för Sveriges geologiska undersökning, och löpande redovisa detta samt vid behov förse Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) med skriftligt underlag. SGU ska också redovisa motsvarande om sitt deltagande i internationellt arbete i övrigt. SGU ska bistå Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) med information och analyser av relevanta EU-förslag. SGU ska bistå Statens energimyndighet med kunskapsstöd i arbetet med att analysera hur den kommande EU-förordningen om nettonollindustrin (Net Zero Industry Act) bör genomföras på nationell nivå avseende kapitel tre om injektionskapacitet av koldioxid. 	Löpande
<p>Informationssäkerhet SGU ska övergripande redogöra för hur myndigheten arbetat för att förvalta och utveckla sin informationssäkerhet och för hur myndigheten planerar för att möta framtida behov. SGU ska särskilt redogöra för följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> Åtgärder för att utveckla den interna styrningen och uppföljningen av informationssäkerhetsarbetet inklusive myndighetsledningens roll i detta. Huruvida myndigheten gjort en utvärdering av det egna informationssäkerhetsarbetet exempelvis genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verktyg Infosäkkollen, samt huruvida åtgärder vidtagits med anledning av resultatet. Huruvida en analys gjorts av kopplingar till och beroenden av externa parter, exempelvis it-tjänsteleverantörer och andra myndigheter, samt om åtgärder vidtagits eller planerats för att minska eventuella identifierade risker med anledning av detta. Huruvida en analys gjorts av hur arbete på distans påverkar informationssäkerheten och om åtgärder för att hantera identifierade risker vidtagits. Huruvida åtgärder vidtagits för att öka förmågan att identifiera och rapportera it-incidenter, samt för att skyndsamt kunna vidta nödvändiga åtgärder. Huruvida en analys gjorts av om hot och sårbarheter för myndigheten förändrats i och med det rådande omvärldsläget, samt om åtgärder vidtagits eller planerats för att minska eventuella identifierade risker med anledning av detta. Huruvida en analys har gjorts i förhållande till applikationer och dess förmåga att samla in data och information från myndighetens telefoner och it-system, och om det finns särskilda rutiner för att säkerställa att lämpliga åtgärder vidtas och efterlevs. <p>Uppdraget ska redovisas till Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 1 oktober 2024.</p>	2024-10-01

Tabell 39. Fortsättning.

Beskrivning	Rapporterat datum
<p>Strategiska nettonollprojekt enligt rättsakten om nettonollindustri NZIA SGU ska i Sverige vara den behöriga myndigheten för erkännande av projekt för koldioxidavskiljning, projekt för koldioxidlagring och projekt för infrastruktur för koldioxidtransport som strategisk nettonollprojekt enligt förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknikprodukter (rättsakt om nettonollindustrin) COM(2023) 161, när förordningen träder i kraft. SGU ska löpande informera RK om uppdragets genomförande</p>	Löpande
<p>Näringslivsfrämjande Myndigheten ska årligen fram t.o.m. 2026 senast den 15 mars i en särskild rapport till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) redovisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En uppföljning av genomförda insatser för att förstärka myndighetens arbete med att verka för att skapa goda förutsättningar för ett hållbart nyttjande av landets mineralresurser med beaktande av lokala och regionala förutsättningar och för att främja hållbar tillväxt och företagsande inom sektorn med utgångspunkt i rapporten Insatser under 2024 för att vidareutveckla SGU:s arbetssätt avseende näringslivsfrämjande (KN2023/O4008). Av redovisningen ska det framgå resultat av insatserna samt kostnad för respektive insats. • Vilka förenklingsåtgärder myndigheten har vidtagit för att minska företagens regelbörda och administrativa kostnader samt förbättra bemötande och service gentemot företagen, myndighetens fortsatta utvecklingsbehov, hinder och möjligheter i förenklingsarbetet, samt effekter för företag. • Identifierade hinder för etablering och hållbar tillväxt av företag inom myndighetens ansvarsområde. SGU ska också se över om det finns behov av att ta fram nya föreskrifter och vägledningar samt att revidera befintliga föreskrifter och vägledningar. Myndigheten ska med utgångspunkt av sin analys även redovisa förslag till hur identifierade hinder kan förebyggas och åtgärdas. <p>Slutredovisningen av uppdraget ska även innehålla en fördjupad analys av vidtagna åtgärder och effekter för företag samt myndighetens förslag på fortsatta insatser inom förenklingsarbetet.</p>	2024-03-01
<p>Bergsstaten SGU ska redovisa vilka åtgärder som SGU och/eller Bergsstaten har vidtagit för att förbättra resultatet i förhållande till regeringens mål och återrapporteringskrav avseende Bergsstaten i detta regleringsbrev. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 1 februari 2024</p>	2024-02-01
<p>Omarbetat dricksvattendirektiv SGU ska redovisa till Regeringskansliet (blivande Klimat- och näringslivsdepartementet) myndighetens vidtagna åtgärder och resultat när det gäller arbetet med de uppgifter som tillkommit som en följd av Sveriges genomförandet av EU:s omarbetade dricksvattendirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten. Uppdraget ska redovisas årligen till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 30 april 2024.</p>	2024-04-30
<p>EU:s strategi för östersjöregionen Uppdrag att medverka i genomförandet av Europeiska unionens strategi för östersjöregionen</p>	2024-01-31
<p>Råvattendata Uppdrag att utreda förutsättningarna för insamling, hantering, registrering och rapportering av råvattendata. Uppdraget genomförs tillsammans med SLV. Uppdraget redovisades till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.</p>	2024-06-01

Tabell 39. Fortsättning.

Beskrivning	Rapporterat datum
Användning av resurser <ul style="list-style-type: none"> SGU ska redovisa hur förvaltningsanslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning inom utgiftsområde 24 Näringsliv, respektive övrig finansiering, har disponerats de senaste tre åren mellan myndighetens avdelningar i syfte att ge en tydlig översiktlig bild av de huvudsakliga geologiska ämnesområdena. SGU ska även redovisa medel till Bergsstaten. Redovisningen ska exkludera de anslagsökningar som SGU har fått genom budgetpropositionerna för 2022–2024. SGU ska vidare analysera hur fördelningen av förvaltningsmedel har utvecklats de två senaste åren i förhållande till regeringens prioriteringar enligt myndighetens regleringsbrev. 	Årsredovisning 2024
Uppdrag till statliga myndigheter att fortsätta ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2021 och 2023 m.m.	2024-02-15
Uppdrag till statliga myndigheter att fortsätta ta emot nyanlända arbetssökande för praktik 2021 och 2023 m.m.	2024-02-15

Tabell 40

Åtterrapporering enligt regleringsbrev 2024

Område	Mål och åtterrapporeringskrav	Se avsnitt/sida
Informationsförsörjning och främjande verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Informationsförsörjningen ska vara av god kvalitet, rikstäckande, långsiktig, stabil och säker. Informationsförsörjning ska effektiviseras bl.a. genom nyttjande av digitaliseringens möjligheter och därigenom ska användningen av den grundläggande geologiska information som SGU tillhandahåller på kort och lång sikt öka och komma till nytta hos fler användare och inom fler användningsområden. De regelverk och rutiner som myndigheten disponerar över ska bli mer kostnadseffektiva och enklare för medborgare och företag. SGU ska redovisa hur målet för informationsförsörjning har uppfyllts och vilka insatser som har genomförts för att målet ska uppfyllas. SGU ska även redovisa vilka insatser som har genomförts enligt den plan för den kartläggande verksamheten som myndigheten har tagit fram enligt uppdrag från regeringen (N2020/O2908). SGU ska redovisa hur målet för kostnadseffektiva och enkla regelverk och rutiner har uppfyllts. 	<p>Tillhandahålla geologisk information för samhällets behov Sid 23</p> <p>Hållbart nyttjande av landets mineralresurser Sid 36</p> <p>Förenklingsåtgärder och regelanlys Sid 46</p> <p>Regelverk och rutiner Sid 48</p>

Tabell 40. Fortsättning.

Område	Mål och återrapporteringskrav	Se avsnitt/sida
Handläggnings- verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> En aktiv tillstånd-, tillsyns- och informationsverksamhet ska möjliggöra effektiv prövning enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. SGU ska redovisa genomsnittliga handläggningstider för myndighetens ärenden enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. Därutöver ska SGU redovisa den geografiska omfattningen av de gällande tillstånden till utforskning enligt lagen. SGU ska även redovisa de insatser som myndigheten har genomfört för att minska handläggningstiderna. 	Ärenden enligt kontinentalsockellagen Sid 52
Bergsstaten	<ul style="list-style-type: none"> En aktiv och effektiv tillstånds-, tillsyns- och informationsverksamhet ska möjliggöra undersökning och utvinning av de mineraliska ämnen som omfattas av minerallagen (1991:45). Bergsstaten ska redovisa genomsnittliga handläggningstider för nya och förlängda tillstånd, inkomna ansökningar, meddelade tillstånd och deras geografiska belägenhet samt antal inspektioner av aktiva gruvor och inspektionernas omfattning. Även genomförd informationsverksamhet ska redovisas. 	Bergsstaten Sid 56 Undersökningstillstånd Sid 57
EU och inter- nationell samverkan	SGU ska redovisa de viktigaste initiativen inom EU-arbetet inom myndighetens verksamhetsområden. SGU ska också redovisa sitt deltagande i detta arbete och i övrigt internationellt samarbete. SGU ska även redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit i syfte att stärka sitt arbete med EU-processer.	EU och internationell samverkan Sid 63
Geoveten- skaplig forskning	SGU ska redovisa vilka forskningsprojekt som har fått stöd av myndigheten från anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning inom utgiftsområde 24 Näringsliv, dess effekter samt i vilken utsträckning forskningsresultaten kommer till användning i myndighetens verksamhet.	Stöd till geoveten- skaplig forskning Sid 62

Råd och ledande befattningshavare

SGU är en enrådighetsmyndighet vilket innebär att myndigheten leds av en chef som inför regeringen bär ansvaret för myndighetens verksamhet. Vid sidan av myndighetens chef har regeringen utsett en bergmästare samt ett insynsråd. Bergmästaren fattar självständigt myndighetens samtliga beslut i frågor enligt minerallagen. Insynsrådet ska ha insyn i myndighetens verksamhet och ge myndighetschefen råd. Myndighetschefen är rådets ordförande.

Insynsråd

Thomas Pålsson, tillförordnad generaldirektör, Sveriges geologiska undersökning, ordförande sedan 2024-08-19

Andra uppdrag som styrelse eller rådsledamot: Ordförande i kulturrådets styrelse, Vice ordförande i försäkringskassan till och med mars 2024, Vice ordförande i vård och omsorgsanalys, Ordförande i redaktionspoolen AB, Ledamot i insynsrådet för jämställdhetsmyndigheten.

Anneli Wirtén, generaldirektör, Sveriges geologiska undersökning, ordförande sedan 2020-03-01 till och med 2024-08-18.

Andra uppdrag som styrelse- eller rådsledamot: Myndighetschefens deltagande i SamTox och Miljömålsrådet, ersättare i Domarnämnden, insynsrådet i Västermanland 2024-03-01 till 2027-02-28

Lars Lustig, länsråd Länsstyrelsen i Västerbottens län, ledamot sedan 2022-04-15.
Ersättning: 3 800 kronor

Andra uppdrag som styrelse- eller rådsledamot: Ledamot (vice ordförande) i styrelsen för Umeå universitet.

Lennart Renbjer, pensionerad f.d. rättschef i Näringsdepartementet, ledamot sedan 2022-04-15.
Ersättning: 5 700 kronor

Andra uppdrag som styrelse- eller rådsledamot: Ledamot (vice ordförande) i Regelrådet, styrelseledamot i Renbjer Fine Spirits AB, styrelseledamot i Renbjer Konsult AB.

Pär Weihed, prorektor och professor i malmgeologi, Luleå tekniska universitet, ledamot sedan 2022-04-15.
Ersättning: 3 800 kronor

Andra uppdrag som styrelse- eller rådsledamot: Ledamot i Stiftelsen Björn Wahlströms fond, Stiftelsen för hållbar omställning av gruv- och mineralnäringen, Stiftelsen LKAB Excellence Centre, Stiftelsen Elsa och Sven Thysell, Skellefte Science City AB och Botnia Exploration Holding AB samt ledamot och vice VD för Tellurit AB. Ordförande för Stiftelsen Teknikens Hus. Ledamot i insynsrådet för Institutet för rymdfysik

Isak From, riksdagsledamot för Socialdemokraterna, ledamot sedan 2023-05-01
Ersättning: 5 700 kronor

Andra uppdrag som styrelse- eller rådsledamot: Styrelseledamot VF intressenter AB

Mats Green, riksdagsledamot för Moderaterna, ledamot sedan 2023-05-01
Ersättning 5 700 kronor

Andra uppdrag som styrelse- eller rådsledamot: Ledamot insynsråd för Energimyndigheten, ledamot insynsråd för Energimarknadsinspektionen.

Anders Sellström, Strateg externa relationer – Region Västerbotten, ledamot sedan 2023-05-01
Ersättning: 3 800 kronor

Andra uppdrag som styrelse- eller rådsledamot: Ordförande AB bostaden i Umeå, ledamot ALMI nord, ledamot kommunfullmäktige Umeå

Sveriges geologiska undersökning (R3)

Ledande befattningshavare:

Thomas Pålsson, tillförordnad generaldirektör sedan 19 augusti
Ersättning från SGU: 540 201 kronor
Förmån från SGU: 9 920 kronor

Anneli Wirtén, generaldirektör till och med 18 augusti 2024
Ersättning från SGU: 923 022
Förmån från SGU: 58 389

Helena Kjellson, bergmästare
Ersättning från SGU: 1 125 423
Förmån från SGU: 240

Finansiell redovisning

Resultaträkning (tkr)

	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	460 726	369 905
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	52 765	37 686
Intäkter av bidrag	3	160 180	172 368
Finansiella intäkter	4	1 187	1 639
Summa		674 859	581 598
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-282 752	-235 346
Kostnader för lokaler	6	-32 446	-31 693
Övriga driftkostnader	7	-342 133	-294 774
Finansiella kostnader	8	-4 602	-4 132
Avskrivningar och nedskrivningar	9	-20 197	-17 864
Summa		-682 130	-583 809
Verksamhetsutfall		-7 272	-2 211
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	10	33 191	26 302
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-33 191	-26 302
Saldo uppbördsverksamhet		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	11	5 923	47 511
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		0	22 836
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		0	0
Lämnade bidrag		-5 923	-70 347
Saldo transfereringsverksamhet		0	0
Årets kapitalförändring	12	-7 272	-2 211

Balansräkning (tkr)

	Not	2024	2023
Tillgångar		380 975	307 583
Immateriella anläggningstillgångar	13	34 128	15 108
Balanserade utgifter för utveckling		33 792	15 016
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		336	92
Materiella anläggningstillgångar	14	140 085	134 166
Byggnader, mark och annan fast egendom		258	258
Förbättringsutgifter på annans fastighet		1 717	276
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		129 081	129 082
Pågående nyanläggningar		9 029	4 550
Varulager m.m.		605	976
Pågående arbeten	15	605	723
Förskott till leverantörer	16	0	253
Kortfristiga fordringar		34 501	28 055
Kundfordringar		3 403	2 149
Fordringar hos andra myndigheter	17	30 894	25 710
Övriga kortfristiga fordringar	18	204	197
Periodavgränsningsposter	19	46 873	35 508
Förutbetalda kostnader		30 132	17 271
Upplupna bidragsintäkter		15 724	17 604
Övriga upplupna intäkter		1 017	633
Avräkning med statsverket	20	58 336	43 373
Avräkning med statsverket		58 336	43 373
Kassa och bank	21	66 449	50 397
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		66 449	50 397
Kassa och bank		0	0

	Not	2024	2023
Kapital och skulder		380 975	307 583
Myndighetskapital	22	-8 383	-3 080
Statskapital		6 194	4 721
Balanserad kapitalförändring		-7 305	-5 589
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	-7 272	-2 211
Avsättningar		21 360	14 642
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	23	2 608	1 430
Avsättningar för avhjälpande av miljöskador	24	14 915	9 706
Övriga avsättningar	25	3 838	3 505
Skulder m.m.		301 817	234 428
Lån i Riksgäldskontoret	26	169 216	144 021
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	27	18 512	15 046
Leverantörsskulder	28	91 980	56 627
Övriga kortfristiga skulder	29	11 818	11 285
Depositioner	30	10 291	7 450
Periodavgränsningsposter	31	66 180	61 593
Upplupna kostnader		28 345	21 537
Oförbrukade bidrag		35 291	39 503
Övriga förutbetalda intäkter		2 544	553
Ansvarsförbindelser			
Ansvarsförbindelser för avhjälpande av miljöskador	32	1 195 809	1 177 752

Anslagsredovisning (tkr)

Redovisning mot anslag 2024

Anslag	Benämning		Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Omdisponerat anslag	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
		Not							
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård									
20 1:4	Ramanslag	34							
	Sanering och återställning av förorenade områden								
ap 3	Sanering o återställ del till SGU		20 077	85 000		-20 077	85 000	-63 558	21 442
Utgiftsområde 24 Näringsliv									
24 1:8	Ramanslag	35							
	Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.								
ap 1	Geologisk undersökningsverksamhet m.m.		-7 433	380 081			372 648	-385 605	-12 957
24 1:9	Ramanslag	36							
	Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning								
ap 1	Geovetenskaplig forskning			5 923			5 923	-5 923	0
24 1:10	Ramanslag	37							
	Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.								
ap 1	Oljelagringsanläggningar m.m. samt Adakfältet		-360	14 000			13 640	-13 944	-304
Summa			12 284	485 004	0	-20 077	477 211	-469 030	8 180
Avslutade anslag									
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik									
18 1:6	Ramanslag	33							
	Lantmäteriet, För arbete inom ramen för digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen								
ap 2	För arbete inom ramen för digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen		39	0		-39	0	0	0

Redovisning mot inkomstittel 2024

Inkomstittel	Benämning	Not	Beräknat belopp	Inkomster
2528 001	Avgifter enligt minerallagen	38	34 000	27 910
2528 002	Ersättningar enligt minerallagen	39	6 300	5 281
2811 309	Övriga inkomster	40	0	0
Summa			40 300	33 191

Redovisning av beställningsbemyndiganden 2024

Anslag (tkr)		Beslutat bemyndigande	Ekonomiska åtaganden vid årets början	Nya ekonomiska åtaganden	Utgifter mot anslag	Ekonomiska åtaganden vid årets slut	Förväntad redovisning mot anslag 2025	Förväntad redovisning mot anslag 2026	Förväntad redovisning mot anslag 2027	Slutår
	Not									
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård										
20 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden										
ap 3 Sanering o återställ del till SGU	41	60 000	6 872	17 133	5 075	18 930	16 332	2 098	500	2027
Utgiftsområde 24 Näringsliv										
24 1:9 Ramanslag Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning										
ap 1 Geovetenskaplig forskning	42	5 000	4 500	2 961	2 980	4 481	2 961	1 520	0	2026
Summa		65 000	11 372	20 094	8 055	23 411	19 293	3 618	500	

Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

SGU:s redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt ESVs föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt ESVs föreskrifter och allmänna råd till denna.

Fakturor med belopp understigande 50 tkr exkl. moms har inte redovisats som periodavgränsningsposter.

Vid fastighetsförsäljningar redovisas erhållen handpenning samt direkta försäljningskostnader som förskott respektive förutbetalda kostnader i de fall köparens tillträdesdag infaller efter balansdagen.

Intäkter av anslag

Regeringen har meddelat villkor för anslag 20 1:4 ap3 Sanering o återställ - del till SGU i regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Naturvårdsverket. Enligt villkoren ska avsättningar för sanering och återställning av förorenade områden redovisas mot anslag det budgetår som utgifterna hänför sig till. De villkoren överensstämmer med 12§ Anslagsförordningen gällande utgifter vid avhjälpande av miljöskador.

Detta innebär att förändringar av avsättning och eventuella upplupna kostnader för sanering och återställningsarbeten i åtgärdsfas kommer att ge upphov till en periodiseringsdifferens mellan intäkter av anslag och verksamhetens kostnader. Periodise-

ringsdifferensen för anslag 20 1:4 ap3 uppgår år 2024 till 5 208 tkr och specificeras i not 12 - Årets kapitalförändring.

Uppbörd

SGU redovisar uppbörd i enlighet med minerallagen (1991:45); avgifter respektive ersättningar. Medlen disponeras inte av myndigheten utan redovisas mot inkomsttitel, vilket specificeras i not 10 - Uppbördsverksamhet.

Avgifter, vilka betalas in i förskott av sökanden, handläggs. När en ansökan har beviljats och avgiften fastställts, gottskrivs statsbudgeten via inkomsttitel 2528 001. Fram till dess är medlen bokförda som förskott under balansposten ”Övriga kortfristiga skulder”. Eventuell återbetalning av avgift görs från förskottskontot.

Ersättningar beslutas av SGU och beloppet tillställs den ersättningskyldige. Beloppet bokförs som en uppbördsfordran och samtidigt gottskrivs statsbudgeten via inkomsttitel 2528 002. Värdering av utestående uppbördsfordringar sker vid bokslut. Eventuell värdering görs mot inkomsttiteln.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Tillämpade avskrivningstider redovisas i not 13 och 14.

Under år 2022 färdigställdes byggnationen av forskningsfartyget Ocean Surveyor. Anläggningstill-

gången är sammansatt av nio separata komponenter fördelade utifrån sin förväntade nyttjandeperiod.

Komponentindelningen av forskningsfartyget Ocean Surveyor

Huvudkomponent	25 år
Propellrar och drivlina	20 år
Motorer	20 år
Manövreringsutrustning DP-system	15 år
Seismisk utrustning	15 år
Navigationsutrustning	10 år
Kommunikationsutrustning	10 år
Brand och övervakningssystem m.m.	10 år
It	3 år

Kundfordringar och pågående arbeten

Kundfordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta. Kundfordringar i utländsk valuta har värderats till gällande köpkurs per balansdagen.

I den avgiftsfinansierade verksamheten (uppdragsverksamheten) har pågående arbeten värderats till upparbetade direkta kostnader jämte indirekta kostnader. I den mån förskottsbetalningar erhållits har upparbetade kostnader avräknats löpande och motsvarande belopp intäktsredovisats. Förluster har kostnadsförts så snart dessa konstaterats, i övrigt har resultatföring skett i samband med respektive uppdrags avslut.

Avsättningar och ansvarsförbindelser

SGU företräder staten i fråga om sanering av mark som förorenats av statlig verksamhetsutövare som inte längre finns kvar. Arbetet bedrivs enligt en processbaserad metodik vilken inleds med utredningar av statens ansvar och behovet av åtgärder för respek-

tive objekt. När processteget åtgärdsförberedande utredningar är avslutat för ett objekt finns underlag utifrån det fakta som erhållits om objekten i det förberedande arbetet för att möjliggöra en uppskattning om framtida utgifter för sanering och återställning med tillräcklig tillförlitlighet. För sådana objekt redovisas en avsättning. För de objekt som ännu inte uppnått stadiet åtgärdsförberett objekt föreligger betydande osäkerhet kring framtida utgifter för sanering och återställning. I sådana fall redovisas i stället ett uppskattat belopp för framtida utgifter i form av en ansvarsförbindelse. För ytterligare information, se resultatredovisningens avsnitt om förorenade områden på sidorna 69–76.

Pensionsförpliktelser tas upp som avsättning till den del det bedöms som sannolikt att myndigheten kommer att stå för förpliktelsen. Avsättningar för lokalt omställningsarbete redovisas under övriga avsättningar mot bakgrund av ett lokalt avtal gällande aktivt omställningsarbete.

Skulder

I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag eller när skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Leverantörsskulder i utländsk valuta har värderats till gällande valutakurser per balansdagen.

I samband med ansökan om tillstånd enligt minerallagen (1991:45) ska sökanden betala avgift i förskott.

Erhållna förskott för ännu ej beviljade ansökningar skuldförs och ingår i balansposten övriga skulder.

Upplysningar om avvikelser

Avvikelse från Kapitalförsörjningsförordningen (2011:210)

Regeringen har beviljat SGU dispens från skyldighet att finansiera investeringar i anläggningstillgångar, hänförbara till sanerings- och miljösäkringsarbete, med lån i Riksgälden. Utgiften för investeringarna avräknas anslag 24 1:10 och ianspråktagna medel redovisas som statskapital.

Brytdag

Brytdagen, den dag då den löpande bokföringen för räkenskapsåret 2024 avslutas, har i enlighet med ESVs föreskrifter bestämts till 2025-01-03.

Likvida medel/betalningar

SGU har två betalningsflöden. Betalningar avseende anslagspost 24 1:8 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m. och avgifts- och bidragsfinansierad verksamhet hanteras i räntebärande betalningsflöde (med undantag för vissa bidragsfinansierade projekt inkl. förskott från EU för vidare bidragsförmedling). Betalningar avseende inkomstitlar samt anslagsposterna 24 1:9 ap 1 Geovetenskaplig forskning, 24 1:10 ap 1 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m. och 20 1:4 ap 3 Sanering och återställ – del till SGU hanteras i icke-räntebärande betalningsflöde.

Anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret

Uppgifter om sjukfrånvaro avseende personal redovisas i tabell 36 på sidan 92 i resultatredovisningen.

SGU:s insynsråd och ledande befattningshavare

Uppgifter enligt 7 kap. 2 § FÅB om ersättningar m.m. till ledamöter i myndighetens insynsråd och ledande befattningshavare utsedda av regeringen redovisas på sidan 101.

Noter

Not 1		
Intäkter av anslag	2024	2023
– 24:1:8 ap 1 Geologisk undersöknings- verksamhet m.m.	385 192	303 202
– 24:1:10 ap 1 Miljösäkring av olje- lagringsanläggningar m.m.	11 976	15 269
– 20:1:4 ap 3 Sanering och återställning av förorenade områden	63 558	47 396
– 18:1:6 ap 2 För arbete inom ramen för digitalisering av samhällsbyggnads- processen	0	4 039
Saldo	460 726	369 905

Not 2		
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2024	2023
Intäkter enligt 4§ avgiftsförordningen*	4 159	5 670
Intäkter från uppdragsverksamhet**	36 997	27 635
Intäkter av icke-statliga medel (6 kap.1§ kapitalförsörjningsförordn.)***	11 337	4 104
Övriga intäkter	162	265
Intäkter av skadestånd- och försäkringsersättningar****	5	12
Reavinst	105	
Saldo	52 765	37 686
*) Varav avgiftsintäkter från tjänsteexport *****	7 904	9 902

* Förändringen av posten intäkter enligt 4§ avgiftsförordningen beror bl.a. på minskade intäkter under år 2023.

** Ökning av intäkten från uppdragsverksamhet år 2024 beror ett större projekt rörande gotlandsförbindelsen.

*** Saneringsarbetet gällande projekt Bodentvätten genererade en medfinansiering från region Norrbotten under år 2024. Intäkten grundar sig på andelen delat ansvar gällande saneringsåtgärder.

**** Minskning av intäkter från tjänsteexport beror på att antal utbildningar inom ITP-uppdraget (SIDA) på plats i Afrika har minskat under 2024 jämfört med 2023 samt minskad aktivitet i Havsplanering Västra Indiska Oceanen ITP.

Not 3		
Intäkter av bidrag	2024	2023
Bidragsintäkterna fördelar sig på följande kategorier av bidragsgivare respektive huvudsakliga ändamål:		
Länsstyrelser: sanering av förorenade områden *	92 422	87 968
Havs- och vattenmyndigheten: arbete med den svenska vattenförvaltningen samt projekt analyser av organiska föroreningar	9 512	8 928
Naturvårdsverket: Regeringsuppdrag **	44 177	49 860
Trafikverket: Ostlänken samverkans- projekt, Masshantering i Ostlänken	14	753
Övriga bidrag från statliga myndigheter ***	7 059	18 258
Bidrag från övriga företag och organisationer	6 996	6 601
Saldo	160 180	172 368

* Förändring mot föregående år förklaras till stor del av bidrag sanering av Blaikengruvan inklusive vattenrening som ökade från 20 Mkr till 39 Mkr. Intäkterna för Fredriksbergs fabriksområde minskade från 18 till 2 Mkr

** Förändring förklaras till stor del av 12,5 Mkr lägre intäkter i projektet PFAS-pilotförsök samt 5,7 Mkr högre intäkter i projektet PFAS bakgrundshalter i grundvatten

*** Minskning hänförs till 3,7 Mkr lägre intäkter i projektet Berggrundskartläggning Arsenik samt 8 Mkr lägre intäkter i projektet Förorenade sediment i Vättern

Not 4		
Finansiella intäkter	2024	2023
– Ränteintäkter på räntekonto i Riksgälden	1 369	1 634
– Ränteintäkter avseende lån i Riksgälden	0	5
– Tillfört depositioner*	-311	-264
– Valutakursvinst samt övriga ränteintäkter *	129	265
Saldo	1 187	1 639

* Utbetalning av ränta på säkerheter enligt minerallagen har skett under år 2024. Föregående år var räntan lägre.

** Förändring mot föregående år på grund av förändringar i räntor och valutakurser.

Not 5		
Kostnader för personal	2024	2023
– Lönekostnader (exkl arbetsgivar- avgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal) *	-181 528	-154 330
– Arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-99 160	-80 266
– Utbildningskostnader **	-4 069	-2 593
– Övriga personalkostnader	-5 543	-3 957
– Aktivering av lönekostnader för utveckling av anläggningstillgångar ***	7 547	5 799
Saldo	-282 752	-235 346

* I posten Lönekostnader avser 121 tkr (47 tkr) arvode till styrelse, kommittéer eller ej anställd personal (uppdragstagare).

** Antal anställda har ökat i myndigheten och med det kostnader för utbildning och konferenser. Läs mer i resultatredovisningens avsnitt om kompetensförsörjning på sidan 91.

*** Aktivering av lönekostnader för utveckling av anläggnings-tillgångar har ökat under 2024 jmf. med 2023.

Not 6		
Kostnader för lokaler	2024	2023
– Lokalhyror och andra lokalkostnader	-28 177	-27 705
– Reparationer och övriga lokal- kostnader	-4 269	-3 989
Saldo	-32 446	-31 693

Not 7		
Övriga driftkostnader	2024	2023
Entreprenad- och konsulttjänster exklusive förändring av avsättning	-202 725	-191 958
Förändring av avsättning för sanering och återställning, avseende entreprenad- och konsulttjänster *	-5 208	-2 118
Övrigt **	-134 200	-100 698
Saldo	-342 133	-294 774

* Se not 12 och not 24.

** Kostnadsökningen kan härledas till köp kopplade till insamling av data genom flyg och ökade inköp av korttidsinventarier

Not 8		
Finansiella kostnader	2024	2023
– Räntekostnader avseende lån i Riksgälden	-4 200	-3 993
– Övriga räntekostnader och finansiella kostnader *	-402	-139
Saldo	-4 602	-4 132

* Valutaeffekt p.g.a. svagare krona vilket har medfört valutakursförluster.

Not 9		
Avskrivningar och nedskrivningar	2024	2023
Ökningen av avskrivningskostnaderna beror till största del på att Röd IT OS K1018.01 skrivits av under hela året, till skillnad från år 2023 då den driftsattes under september.	-20 197	-17 864

Not 10		
Uppbördsverksamhet	2024	2023
Inom uppbördsverksamheten redovisas: Ansökningsavgifter och beslutade undersöknings-, förlängnings-, koncessions- och markanvisningsavgifter samt återbetalningar av undersökningsavgifter. Medlen får inte disponeras av SGU. När ansökan beviljats och avgiften fastställts gottskrivs statsbudgeten via inkomsttitel 2528 001: Avgifter enligt minerallagen. Uppgifter om undersökningsavgifter m.m. redovisas på sidorna 56–60 i resultatredovisningens avsnitt om Bergsstaten.		

	2024	2023
– Beslutade och inkomstförda avgifter	28 698	21 009
– Återbetalda undersökningsavgifter	-788	-782
Medel som tillförts statsbudgeten	27 910	20 226

Influten mineralersättning till staten enligt minerallagen (1991:45). Medlen får inte disponeras av SGU och gottskrivs statsbudgeten via inkomsttitel 2528 002: Ersättningar enligt minerallagen.

	2024	2023
– Beslutad och inkomstförd mineralersättning	5 281	6 067
– Ränteintäkter i uppbördsverksamheten	0	8
Medel som tillförts statsbudgeten	5 281	6 076

Beslutade avgifter enligt 5§ kontinentalsockelförordningen (1966:315). Medlen får inte disponeras av SGU och gottskrivs statsbudgeten via inkomsttitel 2811 309: Övriga inkomster av statens verksamhet

	2024	2023
– Beslutade och inkomstförda avgifter	0	0
Medel som tillförts statsbudgeten	0	0
Medel som tillförts statsbudgeten, totalt	33 191	26 302

Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras – Uppföljning mot beräknade belopp i regleringsbrev (tkr.)

	Regleringsbrev – beräknat belopp				Summa
	Avgifter enligt mineral-lagen	Mineral-ersätt-ning	Försäljn. av oljelag-ringsanl.	Avg. enl 5§ kontinen-talsockel-förordn.	
Ingående ackumulerat överskott (+) / underskott (-)	0	0	0	0	0
Intäkter år 2024	34 000	6 300	0	0	40 300
Kostnader år 2024	0	0	0	0	0
Årets överskott(+)/ underskott (-)	34 000	6 300	0	0	40 300
Utgående ackumulerat överskott (+) / underskott (-)	34 000	6 300	0	0	40 300

	Utfall år 2024				Summa
	Avgifter enligt mineral-lagen	Mineral-ersätt-ning	Försäljn. av oljelag-ringsanl.	Avg. enl 5§ kontinen-talsockel-förordn.	
Ingående ackumulerat överskott (+) / underskott (-)	0	0	0	0	0
Intäkter år 2024	27 910	5 281	0	0	33 191
Kostnader år 2024	0	0	0	0	0
Årets överskott(+)/ underskott (-)	27 910	5 281	0	0	33 191
Utgående ackumulerat överskott (+) / underskott (-)	27 910	5 281	0	0	33 191

Utfallet för år 2024 uppgår inte till den budgeterade intäkten av avgifter. Intäkterna ökade inte lika mycket som prognosticerats, framförallt antalet nya undersökningstillstånd.

Not 11		
Transfereringar	2024	2023
Finansiering:		
– Anslag 24 1:8 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	0	0
– Anslag 24 1:9 ap 1 Geovetenskaplig forskning	5 923	5 923
– Anslag 20 1:4 ap 3. Sanering och återställning		41 588
– Länsstyrelsen i Jönköpings län (BFO)		20 440
– Övrigt		2 396
Summa finansiering	5 923	70 347
Med transfereringar avses lämnade bidrag till:		
– Geovetenskaplig forskning	-5 923	-5 923
– Naturvårdsverket		0
– Skogsstyrelsen		0
– Bodens Kommun sanering Bodentvätten		-36 000
– Jönköpings kommun sanering fd. Färgarens kemiska tvätt (BFO)		-20 440
– Åkers Krutbruk Fastigheter AB. Sanering fd. Åkers krutbruk		-5 505
– Övrigt		-2 479
Summa transfereringar*	-5 923	-70 347

* Förändringen beror på att verksamhet Sanering och återställning minskade sina transfereringar från 61,9 mnkr år 2023 till 0 kr år 2024.

Not 12			
Årets kapitalförändring	2024	2023	
Årets kapitalförändring består av underskott i uppdragsverksamhet, samt en periodiseringsdifferens mellan intäkter av anslag och verksamhetens kostnader för anslagsfinansierad verksamhet. Resultattransaktioner som inte genererat intäkt av anslag:			
Kapitalförändring motsvarande avskrivningar på anläggningstillgångar finansierade med statskapital.	-555	-495	
Förändring av avsättning för sanering och återställning.	-5 208	-2 118	
Årets kapitalförändring (anslagsfinansierad verksamhet)	-5 763	-2 613	
– Underskott från nationella uppdrag	-1144	18	
– Underskott från internationella uppdrag	-365	384	
Årets kapitalförändring (uppdragsverksamhet)	-1509	402	
Årets kapitalförändring – totalt	-7 272	-2 211	
Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras – Uppföljning mot beräknade belopp i regleringsbrev (tkr)	Regleringsbrev – beräknat belopp	Utfall år 2024	
	Uppdragsverksamhet	Tjänsteexport	Summa
			Uppdragsverksamhet
			Tjänsteexport
			Summa
Ingående ackumulerat överskott (+) / underskott (-)	1 213	786	1 999
			1 231
			1 170
			2 401
Intäkter år 2024	18 000	8 500	26 500
			29 093
			7 917
			37 010
Kostnader år 2024	-18 000	-8 500	-26 500
			-30 237
			-8 282
			-38 519
Årets överskott(+)/underskott (-)	0	0	0
			-1 144
			-365
			-1 509
Utgående ackumulerat överskott (+) / underskott (-)	1 213	786	1 999
			87
			805
			892
Årets uppkomna underskott i den avgiftsbelagda verksamheten täcks av det balanserade överskottet från tidigare år. Ackumulerat överskott i uppdragsverksamheten vid utgången av år 2024 uppgår till 892 tkr vilket motsvarar ca 2,4 % av omsättningen under året.			
Not 13			
Immateriella anläggningstillgångar	2024-12-31	2023-12-31	
Balanserade utgifter för utveckling			
Ingående anskaffningsvärde	19 775	17 714	
Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 759	-2 358	

Ingående bokfört värde	15 016	15 356
– Årets avskrivningar	-2 401	-2 401
– Årets anskaffningar*	21 177	2 061
– Årets avgående tillgångar	0	0
– Årets avgående ackumulerade avskrivningar	0	0
– Överfört anskaffningsvärde till rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	0	0
Årets förändring	18 776	-341
Utgående bokfört värde	33 792	15 016
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	11 957	11 862
Ingående ackumulerade avskrivningar	-11 864	-11 809
Ingående bokfört värde	92	53
– Årets avskrivningar	-104	-55
– Årets anskaffningar	348	95
– Årets avgående tillgångar	-6 087	0
– Årets avgående ackumulerade avskrivningar	6 087	0
– Överfört anskaffningsvärde från balanserade utgifter för utveckling	0	0
Årets förändring	244	39
Utgående bokfört värde	336	92

* Utfallet gällande immateriella anläggningstillgångar beror främst på den fortsatta digitala satsningen på investeringsprojekten Effekt och Infrastruktur.

Tillämpade avskrivningstider: Linjär avskrivning har tillämpats med följande avskrivningstider: balanserade utgifter för utveckling 3–5 år, rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar 3 år.

Not 14		
Materiella anläggningstillgångar		
Byggnader, mark och annan fast egendom	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	174 711	174 711
Ingående ackumulerade avskrivningar	-174 454	-174 454

Ingående bokfört värde	258	258
– Årets avskrivningar	0	0
– Årets anskaffningar	0	0
– Årets avgående tillgångar	0	0
– Årets avgående ackumulerade avskrivningar	0	0
Årets förändring	0	0
Utgående bokfört värde	258	258
Förbättringsutgifter på annans fastighet	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	8 775	8 775
Ingående ackumulerade avskrivningar	-8 499	-8 044
Ingående bokfört värde	276	732
– Årets avskrivningar	-187	-456
– Årets anskaffningar	1 628	0
– Årets avgående tillgångar	-104	0
– Årets avgående ackumulerade avskrivningar	104	0
Årets förändring	1 441	-456
Utgående bokfört värde	1 717	276
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	244 934	227 515
Ingående ackumulerade avskrivningar	-115 852	-100 900
Ingående bokfört värde	129 082	126 614
– Årets avskrivningar	-17 505	-14 952
– Årets nedskrivningar	0	0
– Årets anskaffningar	17 504	13 454
– Överfört anskaffningsvärde från pågående nyanläggningar	0	3 966
– Årets avgående tillgångar	-8 304	0
– Årets avgående ackumulerade avskrivningar	8 304	0
Årets förändring	-1	2 468
Utgående bokfört värde	129 081	129 082

Pågående nyanläggningar	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	4 550	8 516
– Årets nedskrivningar	0	0
– Årets aktiveringar	0	0
– Årets anskaffningar*	4 478	0
– Överföring till maskiner, inventarier, installationer m.m.	0	-3 966
Årets förändring	4 478	-3 966
Utgående anskaffningsvärde	9 029	4 550

* Årets förändring gäller inköp av två serverskåp för Röd it-miljö samt upphandling datahall, vilket hör till kommande flytt av huvudkontoret.

Tillämpade avskrivningstider m.m.:

Linjär avskrivning har tillämpats med följande avskrivningstider; bilar 5 år, maskiner och datorer 3–5 år, övriga inventarier 3–8 år, fartyg 20 år och dess utrustning 3–10 år, förbättringsutgifter på annans fastighet 3–5 år, mätutrustning 3–10 år, markinventarier 10–20 år, byggnader 10 år samt markanläggningar 20 år. Konst och markegendom skrivs inte av. Taxeringsvärdet för markegendom uppgår till 1 610 tkr.

Not 15

Pågående arbeten	2024-12-31	2023-12-31
– Pågående arbeten	605	723

Årets minskning på 118 tkr beror till största del på lägre kostnader i SIDA-finansierade ITP-projekt.

Not 16

Förskott till leverantör	2024-12-31	2023-12-31
– Förskott till leverantör*	0	253

* Inga förskottsfakturor till leverantör 2024.

Not 17

Fordringar hos andra myndigheter	2024-12-31	2023-12-31
– Fordran ingående mervärdesskatt	19 898	15 928
– Kundfordringar hos andra myndigheter	10 996	9 782
Summa fordringar hos andra myndigheter	30 894	25 710

Not 18

Övriga kortfristiga fordringar	2024-12-31	2023-12-31
– Fordringar hos anställda	79	72
– Oskarshamnsvarvet Sweden AB*	125	125
Summa övriga kortfristiga fordringar	204	197

* Tvistig faktura, utredning pågår kring ev. konkurs av bolaget.

Not 19

Periodavgränsningsposter	2024-12-31	2023-12-31
Förutbetalda hyreskostnader		
– till Akademiska hus	4 103	4 031
– till statliga myndigheter	0	91
– till övriga	4 660	2 797
Övriga förutbetalda kostnader		
– till statliga myndigheter; avseende försäkringspremier och övriga tjänster	116	116
– avseende programlicenser, support och informationstjänster m.m.*	21 253	10 236
Summa förutbetalda kostnader	30 132	17 271

* Posten programlicenser, support och informationstjänster m.m. har ökat bland annat på grund av en stor leverans inom it där fakturan ankom 2024 men leverans av varor ankommer 2025.

Upplupna bidragsintäkter

– från statliga myndigheter avseende sanering av förorenade områden*	12 958	13 432
– från statliga myndigheter avseende övriga verksamheter**	2 279	3 929
– från utomstatliga bidragsgivare***	487	243

Summa upplupna bidragsintäkter **15 724** **17 604**

* Förändringen förklaras av flertalet projekt, bland annat minskning 2,2 Mkr i Björkå och 2 Mkr i Södervägs brädgård, ökning 2,2 Mkr i Färgaren.

** Minskning som beror på små förändringar i flertalet projekt.

*** Marginell ökning som beror på små förändringar i flertalet projekt.

Övriga upplupna intäkter		
– Intäkter av utbildning Uppsala universitet	1 017	0
– Region Västernorrlands andel av kostnaden för saneringen av Långsele tvätter 2:105	0	633
Summa övriga upplupna intäkter	1 017	633

Not 20

Avräkning med statsverket	2024-12-31	2023-12-31
<i>Uppbörd</i>		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel (–)	-33 191	-26 302
Uppbördsmedel som betalats i icke-räntebärande flöde (+)	33 191	26 302
Fordringar avseende uppbörd	0	0
<i>Anslag i icke räntebärande flöde</i>		
Ingående balans	22 060	13 411
Redovisat mot anslag (+)	83 425	110 248
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats i icke-räntebärande flöde (–)	-70 843	-101 599
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	34 642	22 060
<i>Anslag i räntebärande flöde</i>		
Ingående balans	7 395	7 207
Redovisat mot anslag (+)	385 605	307 437
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (–)	-380 081	-307 249
Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	0
Skuld avseende anslag i räntebärande flöde	12 919	7 395
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>		
Ingående balans	1 336	1 531
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-413	-196

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	923	1336
<i>Övriga fordringar på statens centralkonto</i>		
Ingående balans	12 582	26 362
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	105 310	82 324
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-145 692	-171 400
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	37 652	75 296
Övriga fordringar på statens central-konto	9 852	12 582
Summa avräkning med statsverket	58 336	43 373

Not 21		
Kassa och bank	2024-12-31	2023-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	66 449	50 397
Beviljad räntekontokredit	20 000	20 000
Maximalt utnyttjad räntekontokredit	0	0

Not 22						
Förändring av myndighetskapital						
	Statskapital utan avkastningskrav	Balanserad kapitalförändring	Balanserad kapitalförändring	Balanserad kapitalförändring	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
		Avgiftsfinansierad verksamhet, Nationell verksamhet	Avgiftsfinansierad verksamhet, Internationell verksamhet	Anslag 20 1:4 ap 3**		
Utgående balans 2023	4 721	1 213	786	-7 589	-2 211	-3 080
A Ingående balans 2024	4 721	1 213	786	-7 589	-2 211	-3 080
Föregående års kapitalförändring	-496	18	384	-2 118	2 211	0
Investeringar finansierade med statskapital*	1 969					1 969
Konst tillhörande Statens konstråd	0					0
Årets kapitalförändring					-7 272	-7 272
B Summa årets förändring	1 473	18	384	-2 118	-5 061	-5 303
C Utgående balans 2024	6 194	1 231	1 170	-9 707	-7 272	-8 383

* Motsvarar årets investeringsutgifter för anläggningstillgångar som får finansieras från anslag 24 1:10 ap.1 enligt villkor i regleringsbrev för SGU år 2024. Beloppet avräknas anslaget och redovisas direkt i balansräkningen mot statskapital.

** Enligt villkor för anslag 20 1:4 ap.3 *Sanering o återställ - del till SGU* samt 12§ anslagsförordningen ska avsättningar för sanering och återställning av förorenade områden redovisas mot anslag det budgetår som utgifterna hänför sig till. Detta innebär att förändringar av avsättning och eventuella upplupna kostnader för sanering och återställningsarbeten i åtgärdsfas kommer att ge upphov till en periodiseringsdifferens mellan intäkter av anslag och verksamhetens kostnader.

Not 23		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2024-12-31	2023-12-31
Medel har avsatts för framtida pensionsförpliktelser som SGU svarar för.		
Ingående avsättning	1 430	1 565
- Årets pensionskostnad	1 824	338
- Årets pensionsutbetalningar	-646	-472
Utgående avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2 608	1 430

Not 24		
Avsättningar för avhjälpande av miljöskador	2024-12-31	2023-12-31
Avsättning för avhjälpande av miljöskador		
Ingående avsättning	9 706	7 589
- Avräknat under året	-9 706	-7 589
- Utökning av avsättning	14 915	9 706
Utgående avsättning för avhjälpande av miljöskador	14 915	9 706

Del av avsättningen som kommer att regleras under år 2025 bedöms uppgå till 14 915 tkr.

Not 25		
Övriga avsättningar	2024-12-31	2023-12-31
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående avsättning	3 505	3 084
- Avräknat under året	-22	-40

- Utökning av avsättning	355	462
Utgående avsättning för lokalt omställningsarbete	3 838	3 505
Del av avsättningen som kommer att regleras under år 2025 bedöms uppgå till 800 tkr.		
Summa avsättningar	21 360	14 642
Not 26		
Lån i Riksgäldskontoret	2024-12-31	2023-12-31
Ingående skuld	144 021	145 106
- Under året nyupptagna lån	44 366	15 837
- Årets amorteringar	-19 171	-16 922
Utgående skuld	169 216	144 021

Nyupptagna lån under året 2024 har ökat jämfört med år 2023 till största del på grund av aktivering av immateriella anläggningar Effekt och Infrastruktur, samt investeringar till följd av huvudkontorets kommande flytt.

Differens mellan låneupptag i Riksgälden och bokfört värde beror på ett något för högt uppskattat lånebelopp vid sista lånetillfället för året. Det gäller till största del investeringar i samband med flytt av huvudkontoret.

SGU disponerar en låneram på 172 000 tkr (175 000 tkr år 2023) i Riksgäldskontoret för finansiering av investeringar i anläggnings-tillgångar.

Not 27		
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2024-12-31	2023-12-31
Diverse kortfristiga skulder till statliga myndigheter inkl. leverantörsskulder*	9 762	8 780
Lagstadgade arbetsgivaravgifter**	5 118	4 065
Mervärdesskatt***	3 597	2 201
Övriga skatteskulder****	36	
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	18 512	15 046

* Att diverse kortfristiga skulder är högre vid årsskiftet 2024 än 2023 beror bl.a. på ökade avgifter, Statens pensionsverk.
** Anledningen till att den lagstadgade arbetsgivaravgiften har stigit 2024 är för att det blev nästan dubbelt så stor lönerrevision. Detta ledde till högre löner. SGU ökade med ca 43 anställda. Personer som slutade fick även sina slutlöner utbetalda.

*** Mervärdesskatten steg 2024 på grund av stigande kostnader vid utländsk handel samt att fler inköp gjordes gällande tjänster och varor från EU och länder utanför EU.

**** En differens uppstod via SSC gällanden flexpension, är avstämt mot Försäkringskassan och kommer att regleras år 2025 i samband med februarimånads deklaration och betalning.

Not 28

Leverantörsskulder	2024-12-31	2023-12-31
Leverantörsskulder *	81 633	56 394
Leverantörsskulder, utländska leverantörer **	10 348	233
Leverantörsskulder, val kursdiff utländska lev	0	0
Summa leverantörsskulder	91 980	56 627

* Ökningen av leverantörsskulder beror främst på ökad inköpsvolym och till viss del högre inköpspriser.

** En ökad handel med utländska leverantörer samt valutaeffekter är anledning till ökningen under 2024.

Not 29

Övriga kortfristiga skulder	2024-12-31	2023-12-31
– Förskott på avgifter enligt Minerallagen (1991:45)	7 201	7 721
– Personalens källskatt	4 616	3 564
– EU – medel, övrigt m.m.	1	0
Summa övriga kortfristiga skulder	11 818	11 285

Not 30

Depositioner	2024-12-31	2023-12-31
Ingående deponerade säkerheter enligt Minerallagen (1991:45)	7 450	7 570
– Inbetalda säkerheter under året	2 583	358
– Under året uttagna säkerheter	-53	-742
– Årets ränta	311	264
Utgående deponerade säkerheter enligt Minerallagen (1991:45)	10 291	7 450
Av deponerade säkerheter bedöms 10 017 tkr komma att regleras efter mer än tolv månader.		
Summa depositioner	10 291	7 450

Not 31

Periodavgränsningsposter	2024-12-31	2023-12-31
Upplupna kostnader		
– upplupna lönekostnader inkl. sociala avgifter	801	1 147
– upplupna semesterlöner inkl. sociala avgifter*	20 491	14 503
– upplupna kostnader avseende sanering och återställning	3 434	4 579
– övriga upplupna kostnader	3 619	1 307
Summa upplupna kostnader	28 345	21 537

* Upplupna kostnader avseende semesterlöneskulden ökar i takt med fler anställda på myndigheten som ej tagit ut semester.

Oförbrukade bidrag	2024-12-31	2023-12-31
– från statliga myndigheter avseende sanering av förorenade områden *	14 281	18 795
– från statliga myndigheter avseende övriga verksamheter **	11 544	11 317
– från utomstatliga bidragsgivare ***	9 466	9 391
Summa oförbrukade bidrag	35 291	39 503

* Minskning 4,5 Mkr beror huvudsakligen på projektet Färgaren där det oförbrukade bidraget från föregående år har förbrukats.

** Projektet PFAS-pilot har ökat oförbrukade bidrag med 2,5 Mkr och flera andra projekt har lägre saldo (Förorenade sediment i Vättern, 1,8 Mkr lägre, SESAM 0,8 Mkr lägre).

*** Minskning 0,6 Mkr av oförbrukade bidrag för projekt inom Horizon Europe.

Övriga förutbetalda intäkter	2024-12-31	2023-12-31
– från Naturvårdsverket	0	0
– från SIDA *	2 077	321
– från övriga statliga myndigheter	342	119
– från utomstatliga	124	113
Summa övriga förutbetalda intäkter	2 544	553

* Förändringen mot föregående år beror till största del på en inbetalning från SIDA för uppdragsprojektet ITP 308.

Oförbrukade bidrag från statliga myndigheter förväntas tas i anspråk inom följande tidsintervall:

– inom tre månader *	13 203	6 646
– mer än tre månader till ett år *	11 612	14 271

– mer än ett år till tre år	1 010	9 195
– mer än tre år	0	0
Summa oförbrukade bidrag från statliga myndigheter	25 825	30 112

* Ökningen mot föregående år beror huvudsakligen på regeringsuppdraget PFAS-pilotförsök där oförbrukade bidrag 6,7 mnr ska betalas tillbaka under första kvartalet 2025.

Not 32**Ansvarsförbindelser**

SGU företräder staten i fråga om sanering av mark som förorenats av statlig verksamhetsutövare som inte längre finns kvar. Ansvarsförbindelsen avser framtida utgifter för sanering och återställning av objekt som är under pågående åtgärdsutredning. För dessa objekt föreligger varierande grad av osäkerhet kring framtida utgifter och saneringsbehov. En riskklassning genomförs enligt en nationell metodik där indelning i olika riskklasser påverkar storleken på och förändring av ansvarsförbindelsen. Bedömningen är att utgifterna, enligt schablonberäkning, uppgår till 1 195 809 tkr.

Osäkerheten i bedömningen av ansvarsförbindelsen är fortsatt stor. Tiden för utflöden beror på tilldelat anslags storlek. Med nuvarande tilldelning bedöms utflödet huvudsakligen ske under de kommande 10 åren. För ytterligare information, se resultatredovisningens avsnitt om förorenade områden, sidorna 69–76.

Not 33**Avslutade anslag år 2024**

Anslag 18 1:6 ap 2 För arbete inom ramen för digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen.

1. Anslagsposten får användas för arbete med att tillgängliggöra geotekniskt planeringsunderlag i den nationella geodataplattformen.

Anslagskredit	2024	2023
– Beviljad anslagskredit	0	0
– Utnyttjad anslagskredit	0	0
Avräknade medel redovisas som:	2024	2023
– Intäkt av anslag	0	4 039
Summa	0	4 039

Not 34**Anslag 20 1:4 ap 3 Sanering o återställ – del till SGU**

1. Anslagsposten får användas för att inventera samt, i enlighet med den gällande prioriteringsordningen, genomföra ansvarsutredningar,

nödvändiga undersökningar, åtgärder och efterföljande miljökontroll på områden där staten har ett visst ansvar för avhjälpan och där ingen annan myndighet kan svara för avhjälpan.

2. Avsättningar för sanering och återställning av förorenade områden ska redovisas mot anslag det budgetår som utgifterna hänför sig till.

Den huvudsakliga anledningen till den lägre anslagsbelastningen mot tilldelade medel år 2024 är att schaktsaneringen i Bodentvätten blivit något senarelagd och arbetet samt kostnaderna beräknas belasta år 2025 i stället. Även Långseletvätten senarelades eftersom kompletterande undersökningar och åtgärdsförberedelser visade sig krävas innan åtgärderna kan genomföras.

År 2023 transfererades medel till region Norrbotten gällande projekt Bodentvätten, vilket inte gjorts i motsvarande mån under 2024.

Anslagskredit	2024	2023
– Beviljad anslagskredit	0	3 000
– Utnyttjad anslagskredit	0	0
Avräknade medel redovisas som:	2024	2023
– Intäkt av anslag	63 558	47 396
– Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	0	41 588
Summa	63 558	88 984

Not 35

Anslag 24 1:8 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

1. Anslaget får användas för SGU:s förvaltningsutgifter.

2. SGU får besluta om medlemskap i KIC Raw materials under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) och besluta om årlig medlemsavgift på högst 375 tkr. Under år 2024 har SGU betalat 112 tkr efter beslut om att gå ner en nivå i medlemskapet.

3. Av anslagsposten ska minst 70 000 tkr användas till att förstärka arbetet med systematisk kartläggning av malmpotentiella områden samt övriga insatser kopplade till främjande av mineralutvinning. Under år 2024 har 54 042 tkr använts inom uppdraget.

4. Av anslagsposten får högst 55 000 tkr användas för att utreda lämpliga platser för koldioxidlagring i Sverige samt analysera förutsättningarna för driften av lagringsplatser. Under år 2024 har 52 091 tkr använts.

5. Av anslagsposten får minst 2 000 tkr användas för arbete med de för SGU tillkommande uppgifter om följer av Sveriges genomförande av det nya dricksvattendirektivet. Under år 2024 har 1 983 tkr använts inom uppdraget.

6. Av anslagsposten får högst 2 000 tkr användas för SGU:s arbete enl förordning 2022:1395 om statsbidrag till kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor. Under år 2024 har 747 tkr använts inom uppdraget.

7. Av anslagsposten får minst 5 000 tkr användas till SGU:s arbete för en snabbare tillståndsprövning enligt lagen om kontinentalsockeln. Under år 2024 har 3 580 tkr använts inom uppdraget.

8. Av anslagsposten får högst 3 000 tkr användas till SGU:s arbete med strategiska nettonollprojekt enligt rättsakten om nettonollindustrin. Under år 2024 har 984 tkr använts inom uppdraget.

Under år 2024 har tilldelat anslag nyttjats till fullo efter reglering av tidigare anslagskreditutnyttjande. Årets beviljade anslagskredit har nyttjats till fullo samt även ett överskridande av krediten med 1645 tkr.

Orsaken till överskridandet består av flera delar. Den stora satsningen som regeringen har gjort på SGU med många regeringsuppdrag samt flera interna förändringsarbeten på myndigheten har lett till utmaningar i ekonomistyrningen. Till följd av de många regeringsuppdragen genomfördes ett stort antal anställningar under senare delen av året. Detta ledde till en historiskt hög förändring av myndighetens semesterlöneskuld som inte förutsågs och därmed inte kunde justeras via uttagen semester i slutet av året.

Anslagskredit	2024	2023
– Beviljad anslagskredit	11 312	9 127
– Utnyttjad anslagskredit	12 957	7 433
Avräknade medel redovisas som:	2024	2023
– Intäkt av anslag	385 192	303 202
– Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	0	0
– Minskning av fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag.*	413	196
Summa	385 605	303 398

*Jfr not 20 – Avräkning med statsverket

Not 36

Anslag 24 1:9 ap 1. Geovetenskaplig forskning

Anslaget får användas för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Avräknade medel redovisas som:	2024	2023
– Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	5 923	5 923

Not 37

24 1:10 ap 1 Oljelagringsanläggningar m.m. samt Adakfältet

Anslaget får användas för att täcka statliga kostnader för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar. Anläggningstillgångar som hänförs till sanerings- och miljösäkringsarbetet får finansieras från anslagsposten.

Anslagskredit	2024	2023
– Beviljad anslagskredit	420	420
– Utnyttjad anslagskredit	304	360
Avräknade medel redovisas som:	2024	2023
– Intäkt av anslag	11 976	15 269
– Tillfört statskapital	1 968	72
Summa	13 944	15 341

Not 38

Inkomsttitel 2528 001 Avgifter vid Bergsstaten – Avgifter enligt minerallagen

Avgifter som uppbärs av SGU enligt minerallagen (1991:45) redovisas mot inkomsttiteln.

Avräknade medel redovisas som:	2024	2023
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	27 910	20 226

Ökningen av intäkter var förväntad och beror dels på större arealer för de ansökta undersökningstillstånden, en ökning i antalet ansökningar om förlängningar samt en ökning av antalet inkomna ansökningar om bearbetningskoncessioner.

Not 39**Inkomsttitel 2528 002 Avgifter vid Bergsstaten – Ersättningar enligt minerallagen**

Influten mineralersättning till staten enligt minerallagen (1991:45) redovisas mot inkomsttiteln.

Avräknade medel redovisas som:	2024	2023
Mineralersättning: Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	5 281	6 076

De budgeterade intäkterna enligt regleringsbrev överensstämmer i stort med verkligt utfall. Intäkterna och besluten om mineralersättningar för 2024 är något lägre än för år 2023.

Not 40**Inkomsttitel 2811 309 Övriga inkomster**

Beslutade avgifter enligt 5§ kontinentalsockelförordningen (1966:315). Medlen får inte disponeras av SGU och gottskrivs statsbudgeten via inkomsttitel 2811 309: Övriga inkomster av statens verksamhet.

Avräknade medel redovisas som:	2024	2023
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	0	0

Not 41**Bemyndigande:****Anslag 20 1:4 ap 3 Sanering o återställ – del till SGU**

Av bemyndiganderamen 60 000 tkr, enligt regleringsbrev, 58 267 tkr infrias år 2025, 800 tkr infrias år 2026 och 933 tkr infrias år 2027. Slutår för bemyndigandet är år 2027.

Beloppen avseende infriade åtaganden är indikativa. SGU redovisar det utestående bemyndigandet till 18 930 tkr år 2024. Detta ligger inom tilldelad ram.

Bemyndiganderamen utökades år 2023 jämfört med föregående år för att SGU skulle kunna ingå fler avtal under 2023–2025, bland annat avtal i Åsbro f.d. impregnering respektive Långseletvätten. Avtalen har försenats och därmed har inte ramen kunnat nyttjats som planerat. För vissa saneringsåtgärder är längre kontrakt nödvändiga för att bedriva en effektiv verksamhet men de flesta kontrakt löper endast under innevarande år, med kort löptid även runt eventuella årsskiften, vilket ger ett lågt utnyttjande av bemyndiganderamen.

Not 42**Bemyndigande:****Anslag 24 1:9 ap 1. Geovetenskaplig forskning**

Av bemyndiganderamen 5 000 tkr beräknas, enligt regleringsbrev, 3000 tkr infrias år 2025 och 2000 tkr infrias år 2026. Slutår för beställningsbemyndigandet är år 2026.

Beloppen avseende infriade åtaganden är indikativa. SGU beräknar det utestående bemyndigandet till 4 481 tkr år 2024. Myndighetens arbete med balansering för jämnare anslagsbelastning mellan år har gett resultat vilket förenklar upplägg av framtida satsningar.

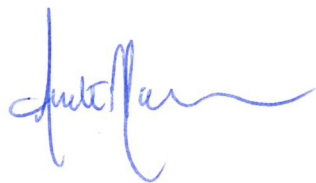
Sammanställning väsentliga uppgifter

Belopp i tkr					
Lån i Riksgälden	2024	2023	2022	2021	2020
– Beviljad låneram	172 000	175 000	195 000	135 000	105 000
– Utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut	169 216	144 021	145 106	108 437	46 763
Kontokredit i Riksgälden					
– Beviljad kontokredit	20 000	20 000	20 000	20 000	25 000
– Maximalt utnyttjad kontokredit	0	0	0	0	10 852
Räntekonto i Riksgälden					
– Räntekostnader	0	0	0	0	-3
– Ränteintäkter	1369	1634	213	0	0
Avgiftsintäkter					
– Avgiftsintäkter som disponeras	52 765	37 686	45 484	43 626	49 179
– Avgiftsintäkter som disponeras, enligt budget	26 500	33 300	33 300	36 550	25 200
– Avgiftsintäkter som ej disponeras	33 191	26 302	11 930	17 226	22 888
– Avgiftsintäkter som ej disponeras, enligt budget	40 300	26 700	18 300	17 573	15 110
Anslagskredit					
Summa beviljad kredit	11 732	12 547	9 659	7 766	7 609
– 24 1:8 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	11 312	9 127	7 659	7346	7189
– 24 1:10 ap 1 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	420	420	0	420	420
– 20 1:4 ap 3 Sanering och återställ – del till SGU	0	3 000	2 000		
Summa utnyttjad kredit	13 261	7 793	8 224	0	0
– 24 1:8 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	12 957	7433	7285	0	0
– 24 1:10 ap 1 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	304	360	0	0	0
– 20 1:4 ap 3 Sanering och återställ – del till SGU	0	0	939	0	0
Anslag					
Summa utgående överföringsbelopp	8 180	12 322	-7 165	20 443	47 569
– 18 1:6 ap 2 Digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen	0	39	78	11 433	35 681
– 20 1:4 ap 3 Sanering och återställ – del till SGU	21 442	20 077	-939	11 433	35 681
– 24 1:8 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	-12 957	-7 433	-7 285	5 989	7 215
– 24 1:9 ap 1 Geovetenskaplig forskning	0	0	0	0	42
– 24 1:10 ap 1 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	-304	-360	981	3 021	4 631

Fortsättning Sammanställning väsentliga uppgifter.

Bemyndiganden					
Summa tilldelade bemyndiganden	65 000	45 000	35 000	35 000	35 000
– 20 1:4 ap 3 Sanering och återställ – del till SGU	60 000	40 000	30 000	30 000	30 000
– 24 1:8 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	0	0	0	0	0
– 24 1:9 ap 1 Geovetenskaplig forskning	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Summa utestående åtaganden	23 411	11 372	12 641	30 620	10 125
– 20 1:4 ap 3 Sanering och återställ – del till SGU	18 930	6 872	8 061	27 022	7 972
– 24 1:8 ap 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	0	0	0	0	0
– 24 1:9 ap 1 Geovetenskaplig forskning	4 481	4 500	4 580	3 598	2 153
Personal					
– Antal årsarbetskrafter	292	265	265	261	269
– Medelantal anställda	325	287	280	278	283
– Driftkostnad per årsarbetskraft	-2 251	-2 120	-1 831	-2 078	-1 869
Myndighetskapital					
– Statskapital	6 194	4 721	5 041	4 754	5 210
– Balanserad kapitalförändring	-7 305	-5 589	-34 802	-8 045	-26
– Årets kapitalförändring	-7 272	-2 211	28 753	-27 143	-8 475

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Anette Madsen
Uppsala 2024-02-20

Omslagsbild: Vindparken Klevberget i Ånge kommun.
Foto: Sara Linderoth

Foto övriga bilder: Sara Linderoth, Christian Öhrling,
Otto Pile, Åse Wästberg, Jan-Erik Rosberg, Kaarina
Ringstad, Martiya Sadeghi, Joel Häggqvist

Diarienummer: 21-307/2025
Projektledning: Jesper Karlheden
Layout: Lina Rönnåsen

Februari 2025

